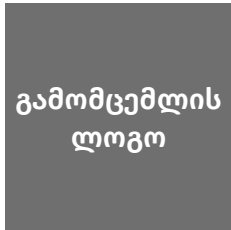

ადრეული განათლების კურიკულუმი
თ ა შ ა შ ი

ნაწილი II

პრაქტიკული
სახელმძღვანელო/
სცენარები
2-დან 5 წლამდე და
შერეული ასაკობრივი
ჯგუფებისთვის

ხათუნა დოლიძე, თამარ ბაქრაძე, ნინო ჯიჯავაძე

გამომცემლის
ლოგო

თბილისი

2020

ადრეული განათლების კურიკულუმი – თ ა მ ა შ ი

პრაქტიკული სახელმძღვანელო/სცენარები 2-დან 5 წლამდე და შერეული ასაკობრივი ჯგუფებისთვის, ნაწილი II

ავტორები: ხათუნა დოლიძე, თამარ ბაქრაძე, ნინო ჯიჯავაძე
რეგენზირებულია International Step by Step Association-ის მიერ.

რეგენზენტები: მიხაელა ლონესკუ PhD, MA; კონსტანტინა რენცუ PhD, MA; ალიოშა რუდასი MA

რედაქტორი: ეკა კეკელია

მხატვარი: ლექსო რატიანი

დაკაბადონება: გიგა კეკელია

წიგნში გამოყენებულია შემდეგი საბავშვო ბაღების ფოტოები: თბილისის #6 ბაგა-ბაღი; ბოლნისის #2 ბაგა-ბაღი;-
ბათუმის #34 საბავშვო ბაღი; ბათუმის #30 საბავშვო ბაღი.

საქართველოს განათლების,
მეცნიერების, კულტურისა
და სპორტის სამინისტრო

ISBN....

გამომცემლის ლოგო და
რეკვიზიტები

ადრეული განათლების კურიკულუმი – თ ა მ ა შ ი ადრეული და სკოლამდელი განათლების მეთოდოლოგიური მხარდაჭერის მიზნით შეიქმნა, საქართველოს განათლების, მეცნიერების, სპორტისა და კულტურის სამინისტროსა და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბავშვის განვითარების ინსტიტუტის თანამშრომლობით.

კურიკულუმის მიზნია, დაეხმაროს 2-დან 5 წლამდე ასაკის ბავშვებთან მომუშავე პერსონალს, საგანმანათლებლო პროგრამის შედგენაში, განხორციელებასა და შეფასებაში.

კურიკულუმი წარმოადგენს როგორც ზოგად, ასევე კონკრეტულ მითითებებს, ცოდნას, გამოცდილებას, თუ როგორ უნდა ხდებოდეს ადრეული ასაკის ბავშვებისთვის განმავითარებელი და საგანმანათლებლო გარემოს ორგანიზება და უზრუნველყოფა. გზამკვლევი მოიცავს დაგეგმილი თუ დაუგეგმავი სიტუაციების აღწერას, თამაშებს, რუტინას, ურთიერთობებს, რომლებიც სპეციალისტებს საგანმანათლებლო პროგრამის ყველა დონეზე (ბაღის, ჯგუფის, ინდივიდუალურ) შედგენა-განხორციელებაში დაეხმარება.

სახელმძღვანელო ორი ნაწილისგან შედგება. პირველი ნაწილი – მეთოდური სახელმძღვანელო 2-დან 5 წლამდე და შერეული ასაკობრივი ჯგუფებისთვის – ადრეული განათლების მეთოდოლოგიას ეხება. მეორე ნაწილში – პრაქტიკული სახელმძღვანელო/სცენარები 2-დან 5 წლამდე და შერეული ასაკობრივი ჯგუფებისთვის – მოცემულია პრაქტიკის მაგალითები. რამდენიმე დღიან სცენარებში თვალსაჩინოდ არის წარმოდგენილი სახელმძღვანელოს პირველ ნაწილში მოცემული თეორიული საკითხების პრაქტიკული გადაწყვეტები.

ავტორები სახელმძღვანელოს შექმნის პროცესში მიღებული რჩევებისა და მოსაზრებებისათვის მადლობას უხდიან ადრეული განათლების სფეროს ექსპერტებსა და პრაქტიკოსებს: თამთა კუხალიძვილს, ნინო ლაბარტყავას, თამარ სალინაძეს, ხათუნა მეტრეველს, მანანა ხუციშვილს, მაკა ფალავანდიშვილს, ბელა ჯოხაძეს და ნათია მუნჯიშვილს.

ნაყოფიერი თანამშრომლობისა და მნიშვნელოვანი რჩევების გაზიარებისათვის ავტორები ასევე მადლობას უხდიან სკოლამდელი და ზოგადი განათლების განვითარების დეპარტამენტის ექსპერტებს: მარიამ ჩიქობავას, ეკატერინე ლეჟავას, ნიკო სილაგაძეს, თამარ თოლორაიას, ია აფთარაშვილს, მარიამ გილაშვილს და თამარ ჯაყელს.

განსაკუთრებული მადლობა ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბავშვის განვითარების ინსტიტუტის პარტნიორ ორგანიზაციას – International Step by Step Association და მის წარმომადგენლებს: მიხაელა ლონესკუს, კონსტანტინა რენცუს და ალიომა რუდასს სახელმძღვანელოს რეცენზირებისთვის.

სარჩევი

შესავალი	1
თავი 1. ბავშვის ასაკობრივი თავისებურებები	2
2 წლის ბავშვი	3
3 წლის ბავშვი	7
4 წლის ბავშვი	11
5 წლის ბავშვი	14
თავი 2. პრაქტიკული მაგალითები	17
2-3 წლიანთა ჯგუფი	17
3-4 წლიანთა ჯგუფი	32
4-5 წლიანთა ჯგუფი	48
შერეული ასაკობრივი ჯგუფი	57
ტერმინთა განმარტება	71
გამოყენებული ლიტერატურა	75

შესავალი

წინამდებარე სახელმძღვანელო წარმოადგენს ადრეული განათლების კურიკულუმის (თამაში) მეორე ნაწილს. აქ საუბარია ადრეული ბავშვობის ასაკობრივ თავისებურებებზე, ასევე, მოცემულია პრაქტიკის მაგალითები ასაკობრივი და შერეული ჯგუფების მიხედვით. რამდენიმე დღიან სცენარებში თვალსაჩინოდ არის წარმოდგენილი სახელმძღვანელოს პირველ ნაწილში მოცემული თეორიული საკითხების პრაქტიკული გადაწყვეტები.

თავი 1. ბავშვის ასაკობრივი თავისებურებები

ამ თავში გაეცნობით ბავშვის განვითარების თავისებურებებს და ასაკობრივ მახასიათებლებს. უფროსის მხრიდან მნიშვნელოვანია იმის ცოდნა, როგორ ვითარდებიან და სწავლობენ ბავშვები ადრეულ ასაკში. ასაკი ბავშვების ხასიათის, შესაძლებლობების და გაგების მიმანიშნებელია. რაც მეტი ეცოდინება აღმზრდელს, როგორ ფიქრობენ და სწავლობენ ბავშვები, მით უფრო ეფექტური იქნება მისი საქმიანობა, უკეთ წარმართავს პროცესს, დაწყებული გარემოს მოწყობიდან, საგანმანათლებლო პროცესის დაგეგმვიდან და დამთავრებული ბავშვების განვითარების ხელშეწყობითა და შეფასებით. ასაკთან დაკავშირებული თვისებების ცოდნა მნიშვნელოვანია, თუმცა, მხოლოდ დასაწყისისთვის. ასაკით განისაზღვრება, თუ რა მიდგომები და გამოცდილება იქნება უფრო ეფექტური კონკრეტული ბავშვისა და ასაკობრივი ჯგუფისთვის. აღსანიშნია ისიც, რომ ეფექტური აღმზრდელი, ამავდროულად, თითოეული ბავშვის და ჯგუფის განსხვავებულობას და ინდივიდუალობას უნდა აცნობიერებდეს და ითვალისწინებდეს. სწორედ ეს ინდივიდუალური განსხვავებებია, რასაც უფროსი ასაკობრივი თავისებურების განზომილებიდან უკვე მეორე - ინდივიდუალურ განზომილებაში გადაჰყავს.

სპეციალისტები ფლობენ ცოდნას ბავშვის ასაკობრივი თავისებურებების შესახებ, თუმცა, კიდევ ერთხელ გადავხედოთ, რა ძირითადი განსხვავებებია პირობითად დაყოფილ ასაკობრივ ჯგუფებს შორის.

2 წლის ბავშვი

2 წლის ასაკში ძალიან ბევრი რამ ხდება ზრდისა და განვითარების თვალსაზრისით. ყველაზე მეტად ამაღელვებელი ენის განვითარება და მეტყველების უეცარი აფეთქებაა. ასევე, მეორე მნიშვნელოვანი სიახლეა წარმოსახვითი თამაშები, მაგალითად: ჭურჭლით თამაში, მანქანის მართვა, თოჯინის გასეირნება, ჩაცმა-გახდა.

სოციალური და ემოციური განვითარება

სოციალური და ემოციური განვითარების თვალსაზრისით 2 წლის ასაკი ავტონომიურობისა და დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლის ეტაპია. „არა“-ს თქმით ისინი მზრუნველი უფროსისგან გამოყოფას ცდილობენ. მათი მხრიდან წინააღმდეგობის გაწევა სწორედ ამ მიზანს ემსახურება. თუმცა, ბაღში ისინი უკეთესად იქცევიან, იმდენად მოსწონთ სხვა ბავშვებთან ერთად ყოფნა, რომ აღმზრდელთან უფრო თანამშრომლობები ხდება. სწორედ ამ დამოუკიდებლობისა და ავტონომიურობისთვის არის მნიშვნელოვანი მათთვის „ძალაუფლების“, არჩევანის მიცემა. მაგალითად, თავად გადაწყვიტოს, სად დაკიდოს ქურთუკი, რა ითამაშოს.

ახალ სიტუაციებთან შეგუება, კერძოდ კი, ბაღთან, ამ ასაკისთვის ჯერ კიდევ სირთულეს წარმოადგენს. ნაწილობრივ, მათი წინააღმდეგობრივი ბუნების და ნაწილობრივ, მზრუნველზე მიჯაჭვულობის გამო. ამიტომ, უაღრესად მნიშვნელოვანია უფროსის, აღმზრდელის მიმართ ემოციური კავშირების და ნდობის ჩამოყალიბება. ამ ასაკში ბავშვები პარალელურად

თამაშობენ: როდესაც მოთამაშეები არ ურთიერთობენ და ერთ თამაშში არ მონაწილეობენ. თუმცა, ერთმანეთს, როგორც მოთამაშეებს, ხედავენ და ერთმანეთის თამაშს აკვირდებიან. ამ დროს კარგი სტრატეგიაა იმის შეთავაზება, რასაც სხვა ბავშვები აკეთებენ. ურთიერთობის დასამყარებლად ყველაზე მიმზიდველია ცომი, წყალი და სხვა 'ჭუჭყიანი' და სენსორული თამაშები.

მათ მოსწონთ სხვა ბავშვების გარემოში ყოფნა. განვითარებადი ენობრივი უნარები ეხმარება, გარკვეულ კონტაქტში შევიდნენ, თუმცა, კომუნიკაციის უმეტესი წილი არავერბალურია. მათ იზიდავთ მსგავსი ინტერესების მქონე, ან რაღაც ნიშნით მსგავსი ბავშვები. თავიდან, ისინი ახლოდან აკვირდებიან სხვა ბავშვების თამაშს. ურთიერთობის ინიცირება ხდება თვალთ კონტაქტით და ღიმილით. ყურადღების მისაქცევად ისინი იუმორსაც მიმართავენ, გამოსცემენ სასაცილო ხმებს, მიმიკებსა და ჟესტიკულაციას. ჩვეულებრივ, თამაშის პარტნიორად ერთ ბავშვს ირჩევენ და სხვა ბავშვების ჯგუფისგან განცალკევებით თამაშობენ. იმიტაცია მეგობრობის მთავარი ენაა. იწყებენ თამაშების მოგონებას, რაშიც სხვებიც ბაძავენ. მაგალითად შეიძლება, ერთი ბავშვი ნოხზე სიცილით გადაკოტრილდეს და სხვასთან თვალებით კონტაქტი დაამყაროს, რის შემდეგაც სხვებიც შეუერთდებიან და იგივეს გაიმეორებენ.

2 წლის ბავშვებს ძალიან მცირე ხნით შეუძლიათ ყურადღების კონცენტრაცია. ისინი ჯერ კიდევ იმპულსურები არიან და უჭირთ ქცევის კონტროლი. ამ ასაკის ბავშვები იმედგაცრუებასა და ძლიერ ემოციებს ყველაზე ხშირად დარტყმით, სათამაშოს წართმევით, ყვირილით, ტანტრუმებით, სიჯიუტით და უარყოფით გამოხატავენ. ისინი ძალიან მომთხოვნები არიან და როდესაც სასურველს ვერ იღებენ, იმედი უცრუვდებათ. მათ არ ყოფნით სიტყვები იმისათვის, რომ თავიანთი იმედგაცრუება სხვას სიტყვებით გააგებინონ, ამიტომ ცდილობენ, გამოხატონ ფიზიკურად, ქცევით.

ამ ასაკის ბავშვებისთვის კბენა აგრესიის გამოხატვის ერთ-ერთი საშუალებაა. უფროსმა უნდა გაიგოს ამ ქცევის სავარაუდო მიზეზი და შემდეგ უფრო მისაღები ქცევა მოძებნოს ბავშვის მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად.

კბენის მიზეზი შეიძლება იყოს:

სენსორული აღმოჩენა: ეს არის განვითარების „ორალური“ ეტაპი. ისინი ყველაფერს ღეჭავენ და უსინჯავენ გემოს. ასევე, შეიძლება ახალი ბავშვის გაცნობაც მოინდომონ და კბენას მიმართონ. ბავშვის დახმარება, დაძაბულობის მოხსნა შესაძლებელია სენსორული თამაშებით – წყლით, საძერწი საშუალებებით. ახალი წვერის მოსვლისას კი, ბავშვები ერთმანეთს შეხებით უნდა გააცნოთ.

მიზეზ-შედეგობრიობა: ბავშვებს ყველაფერი აინტერესებთ, რაც გარშემო ხდება. ისინი სხვადასხვა ქმედებების შედეგებს აკვირდებიან. სხვისი კბენით კი - „საინტერესო“ შედეგს იღებენ. სხვა ბავშვის რეაქციასთან ერთად, ეს შეიძლება, უფროსის მხრიდან ყურადღების გამოხატვაც იყოს.

იმედგაცრუება: ეს ძირითადი მიზეზია, რატომაც ამ ასაკის ბავშვები კბენენ სხვებს. ამ მარტივი და სწრაფი გზით ისინი თავიანთ ბრალს გამოხატავენ. ეცადეთ, აირიდოთ ბავშვების უკმაყოფილება, დააკავეთ ისინი და ასწავლეთ მათ საკომუნიკაციო მოკლე მესიჯები, რათა თავიანთი დამოკიდებულებების გამოხატვა შეძლონ. გაუჩინეთ დაზარალებულის მიმართ ემპათია და ასწავლეთ მისი დახმარება. ჩართეთ ბავშვი სიტუაციის და საქციელის გამოსწორებაში. დაუთმეთ ბავშვებს ბევრი ყურადღება, რომ ეს ქცევა თქვენი ყურადღების მიღების გზა არ გახდეს.

ერთმანეთის კბენის ასარიდებლად, ჩართეთ ბავშვები სხვადასხვა აქტივობაში, რომ ბედნიერები იყვნენ, ჩაეხუტონ ერთმანეთს, ააცილეთ იმედგაცრუების მომენტები და სათითაოდ ყველას ინდივიდუალურად დაუთმეთ დრო და ყურადღება. რაც მეტია ბავშვი, კბენის შანსი იზრდება. ამიტომ დაყავით ჯგუფი მცირე ჯგუფებად. შეამჩნიეთ მისაღები და დადებითი ქცევები, აღნიშნეთ სიტყვიერად და წაახალისეთ.

მოტორული განვითარება

მიუხედავად იმისა, რომ ორწლიანების მსხვილი მოტორული უნარები ჯერ კიდევ განვითარების პროცესშია, მათ მოსწონთ და იზიდავთ სხეულის მოძრაობების მრავალფეროვნება. ამიტომ, მოტორული უნარების განვითარების და მრავალფეროვან ფიზიკურ თამაშებში მონაწილეობის შესაძლებლობა უნდა ჰქონდეთ. ისინი ხტუნავენ, გორაობენ, ცოცავენ. 2 წლის ბავშვებს მოსწონთ რაღაცეების ტარება (კალათა, ჩანთა, ურიკა, ყუთები). მოსწონთ კრეატიული მოძრაობითი თამაშები და ხალისით იმეორებენ უფროსის მოძრაობებს. ასეთი მოძრაობებით იკვლევენ და სწავლობენ თავიანთ სხეულს. ბევრი ეს მოძრაობა წარმოსახვითი თამაშის ნაწილია, როდესაც ბავშვი რომელიმე ცხოველს წარმოადგენს.

ამ ასაკში, ვარჯიშის და გამოცდილების შედეგად, ხელი უფრო და უფრო ემორჩილება ტვინს. ბავშვებს მოსწონთ ხის ფაზლები, ყველაზე დიდი ზომის მძივები, მარტივი (ორ და სამნაწილიანი) ასაწყობები, დიდი ზომის მოზაიკები, რაც ნატიფი მოტორიკის გაწაფვას ემსახურება. მაკრატლით მანიპულირება მათთვის ჯერ კიდევ რთული ამოცანაა.

მეტყველება და წიგნიერება

2 წლის ბავშვის ლექსიკური მარაგი დაახლოებით 200 სიტყვას შეადგენს და სამი წლის ასაკს ბავშვი უკვე 1000 ან მეტი სიტყვით ხვდება. 2 წლის ბავშვები ორ, სამ, ოთხსიტყვიან წინადადებას იყენებენ, მოსწონთ მარცვლებით და ბგერებით თამაში. ორწლიანების უმეტესობის ენა არის საკუთარ თავთან საუბარი, ან უფროსისკენაა მიმართული. თანატოლებისკენ მიმართული ენა, ძირითადად, ტერიტორიულ იმპერატივებს ეხება: „ჩემია“, „გადი აქედან“. ამ ასაკში ლექსიკური მარაგის გამდიდრება და ენობრივი უნარების ხელშეწყობა უფროსის მთავარი საზრუნავია. ორი წლის ბავშვების პირველი წინადადებები უფრო ტელეგრაფიულია, წინადადებიდან „უმნიშვნელო“ სიტყვები გამოტოვებულია. მოსწონთ ლექსები და სიმღერები თითების მოძრაობების თანხლებით. შეიძლება ყველა სიტყვა ან მოძრაობა ვერ გაიმეორონ, მაგრამ ეს სახალისო და განვითარების ხელშეწყობია. ორწლიანებთან მარტივი დიალოგია შესაძლებელი და უფროსის მხრიდან ამის წახალისება უნდა ხდებოდეს.

რადგან 2 წლის ასაკი ენობრივი უნარების ინტენსიური განვითარების პერიოდია, მარტივი წიგნები – განმეორებადი ფრაზებით და სიტყვებით – მათთვის საინტერესო და სახალისოა. ბავშვებს ასევე მოსწონთ წიგნები, სადაც საგნების მოძებნა და დასახელება შეუძლიათ.

კოგნიტიური განვითარება

2 წლის ბავშვების შემეცნებას ბიძგს კვლევა და ცნობისმოყვარეობა აძლევს. მათ აინტერესებთ: „როგორ მუშაობს?“ „რა არის შიგნით?“ „გამოსცემს ხმას?“ „შემიძლია ამ ნაწილის ამოღება?“ „შემიძლია ამის ამოწევა?“ მათ დიდი სურვილი აქვთ, რომ რაღაცეები აამუშაონ: სახელურის გადატრიალება, შუქის ჩართვა-გამორთვა, საკეტებით თამაში. ეს მოქმედებები კარგია ნატიფი მოტორიკისთვის, თუმცა, ამ თამაშებში კოგნიტიური ელემენტებიცაა. ამ დროს ბავშვები სივრცის და ფორმის ურთიერთდამოკიდებულებას და მარტივ მექანიკურ პროცესებს სწავლობენ. სამყარო ბავშვებს მეტი კითხვის დასმის და კვლევის შესაძლებლობას აძლევს. უფროსი სწორედ ბევრი რამის კვლევაში უნდა დაეხმაროს ბავშვს. უფროსს შეუძლია შესთავაზოს ბავშვს სხვადასხვა წიგნი ცხოველებზე, ბუნებრივ ნივთებზე, თუმცა, მათ რეალური საგნები უფრო აინტერესებთ.

ორი წლის ბავშვებს ძალიან ბუნდოვანი წარმოდგენა აქვთ დროზე. მათ არ იციან, რა არის კვირა და რას წარმოადგენს თვე. მათ ჯერ კიდევ უძნელდებათ, გაიგონ ცნებები – დღეს, ხვალ და გუშინ.

3 წლის ბავშვი

სამი წლის ბავშვი ძალიან განსხვავდება 2 წლის ბავშვისგან. ენა და მეტყველება უფრო და უფრო საჭირო ხდება სხვებთან კომუნიკაციისთვის. ბავშვებს სიამოვნებთ სოციალური ურთიერთობები.

სოციალური და ემოციური განვითარება

სამი წლის ბავშვები ემოციების მთელ სპექტრს გამოხატავენ. ნაბიჯ-ნაბიჯ სწავლობენ სიტყვების გამოყენებას. თუმცა, სურვილებს და იმედგაცრუებას, სიტყვებთან ერთად, ჯერ კიდევ გამოხატავენ უეცარი ფიზიკური მოქმედებებითაც. სამი წლის ბავშვებს ჯერ კიდევ არ უსწავლიათ ემოციების დამალვა. ძალიან ადვილია მიხვდეთ, თუ რას განიცდის ბავშვი. ამასთან, მათ გულწრფელი მიჯაჭვულობა უყალიბდებათ აღმზრდელის მიმართ. ამიტომ, მზრუნველი უფროსის მიმართ დამყოლები არიან.

სამი წლის ასაკის ბავშვებს სხვა ბავშვებთან ყოფნა სიამოვნებთ, მაგრამ ძალიან კმაყოფილები არიან, როცა მათ უფროსი ეთამაშება. ისინი იღწვიან, მოიპოვონ საყვარელი, უფროსი ადამიანის პოზიტიური ყურადღება. სამი წლისები ყოჩაღები არიან უფროსების, როგორც რესურსის, გამოყენებაში. ისინი მომთხოვნები არიან და უყვართ სიახლეების გაზიარება.

3 წლის ბავშვებს უყვართ მეგობრობა და მოსიყვარულები არიან მეგობრების მიმართ. მათ უკვე ისე აქვთ განვითარებული ენობრივი უნარები, რომ თანატოლებთან უფრო მეტად შეუძლიათ

ურთიერთობა, ვიდრე ეს 2 წლის ასაკში შეეძლოთ. უკეთ შეუძლიათ, თავისუფლად გაცვალონ რამე, რაც ამ ეტაპზე განვითარების ყველაზე მნიშვნელოვანი ასპექტია. ისინი აცნობიერებენ, რომ სხვა ადამიანებსაც აქვთ ემოციები და უფლებები. 3 წლის ასაკში ბავშვი განსაკუთრებულ მეგობარს თამაშის სიტუაციაში იძენს. 3 წლის ბავშვები, ორწლიანების მსგავსად, სოციალურ მიჯაჭვულობას ერთმანეთის მიბაძვით აყალიბებენ. ხშირად ნახავთ, როგორ ბაძავენ ერთმანეთის მოძრაობებს, ხმას, რათა სოციალური კონტაქტი დაამყარონ. ამ ასაკში ერთმანეთს სიტყვების გამოყენებითაც ბაძავენ. 3-4 წლის ბავშვები ხშირად ამბობენ: „მეც!“, რითაც მსგავსებებს ამყარებენ. ამ ასაკში შესაძლებელია თამაში - ვის რა მოსწონს, ან არ მოსწონს.

3 წლის ბავშვისთვის „მეგობარი“ ის არის, ვინც მას ამწუთას ეთამაშება, ვისაც საინტერესო სათამაშო ან იდეები აქვს. ამიტომაც, კონფლიქტის დროს ხშირად ამბობენ: „შენ აღარ ხარ ჩემი მეგობარი“. 3 წლის ბავშვები სხვებთან თამაშით და მეგობრობით არიან დაინტერესებულები, თუმცა, შესაბამისი უნარები განსხვავებულად აქვთ განვითარებული. ბავშვებს, რომლებსაც ჯგუფური თამაშის მეტი გამოცდილება აქვთ, უკეთესი სოციალური უნარები აქვთ.

3 წლის ბავშვები სოციალურ ქცევებს სწავლობენ. „გთხოვ“ და „მადლობა“ ხშირად გვესმის მათგან, განსაკუთრებით, თუ უფროსის სახით კარგი მაგალითი ჰყავთ.

3 წლის ბავშვებს მოსწონთ სასაცილო სიტუაციებზე სიცილი, ისინი ხალისობენ სხვებზეც და საკუთარ თავზეც. მოსწონთ სიტყვების სასაცილოდ წარმოთქმა, უაზრო გართმვა ან სიტყვებით თამაში. უხეში მოტორული აქტივობები ძალიან მიმზიდველია მათთვის (ხტომა, კოტრი-ალი, თავდაყირა დადგომა). აქტიური მოძრაობით, მუსიკალურ აქტივობებში მონაწილეობით შესაძლებელია მათი ამ ინტერესის დაკმაყოფილება.

ჯერ კიდევ რთულია ბავშვებისთვის, გააცნობიერონ, რომ სხვას განსხვავებული შეხედულება აქვს. მათ ბევრი უნდა ივარჯიშონ, რომ გაიგონ, რას ფიქრობს და რატომ იქცევა სხვა ასე. დაგეგმეთ ისეთი აქტივობები, რომლებიც ჯგუფურად უფრო სახალისოა, ვიდრე-მარტო. ასე ბავშვები ისწავლიან, რომ გაცემა და სხვა ბავშვებთან თანამშრომლობა სასარგებლოა.

3 წლის ბავშვები იწყებენ სწავლას, თუ როგორ გადაჭრან პრობლემები სხვა ბავშვებთან.

ყველაზე მეტად ისინი საკუთრების გამო ჩხუბობენ. რიგის დაცვა ახალია მათთვის და შეიძლება, ბავშვს დახმარება დასჭირდეს. ისინი სწავლობენ ხანმოკლე ლოდინს - სურვილის დასაკმაყოფილებლად. მეგობრობით ისინი სწავლობენ, რომ თუ ცოტას გაცემ, ცოტას მიიღებ. სხვა ბავშვებთან ურთიერთობის გამოცდილება ასწავლის ბავშვს გაზიარებას და რიგის დაცვას. ამ პროცესში ბავშვებს უფროსის გააზრებული დახმარება სჭირდება.

მოტორული განვითარება

3 წლის ასაკში სხეულის კოორდინაცია ვითარდება. მათ უკვე ბევრნაირად შეუძლიათ მოძრაობა – სირბილი, ხტუნვა, ნახტომებით სირბილი, მუსიკაზე ცეკვა – რაც მათთვის ძალიან სახალისოა. მათი გაზრდილი მოტორული შესაძლებლობების გამო, მოსწონთ, ბევრნაირად გამოსცადონ თავინთი სხეული და სხვადასხვა მოძრაობა სცადონ. კიბეზე ასვლისას ფეხებს მონაცვლეობით იყენებენ, თუმცა ჩამოსვლისას შეიძლება, ისევ ერთი ფეხი იყოს წამყვანი. სამთვლიანი ველოსიპედის მართვა სამწლიანების მიღწევაა. ბურთით თამაში ახალისებთ - აგორებენ და ახტუნავენ, თუმცა, დაჭრით ჯერ კიდევ ვერ იჭერენ. მარცვლებიანი ბურთებით სხეულს უფრო ადვილად აკონტროლებენ და მათი ყუთში ჩაყრა ბავშვებისთვის კარგი ვარჯიშია.

ამ ასაკში ხელის კუნთების გაკონტროლებას იწყებენ, თუმცა, ჯერ კიდევ გრძელი გზა აქვთ გასავლელი. მაგალითად, უძნელდებათ ფანქრის დაჭრა. მუშტით უჭირავთ საწერი და სახატავი საშუალებები: ფუნჯი, კალამი, ფანქარი,

სენსორული მასალა: ცომი, პლასტელინი, წყალი და ქვიშა ძალიან პოპულარულია. ეს მასალა ხელის კუნთების კოორდინირებულად გამოყენებაში ეხმარება. ხელის წვრილ კუნთებს აძლიერებს: მოჭრა, გაბრტყელება, მოზელა, გავსება. ჩასხმა საჭიროებს კოორდინაციას. ყველა ეს აქტივობა, გარდა იმისა, რომ თვალის და კუნთის ვარჯიშია, წარმოსახვასაც ავითარებს, რადგან მასალა სხვადასხვა ფორმას იღებს. თითების სათამაშო ლექსები და სიმღერები, როცა თითების მოძრაობაც ჩართულია, ასევე, უზრუნველყოფს ხელის ვარჯიშს. სამწლიანებისთვის სახალისოა დიდი მძივების ასხმა. ეს თამაში უადვილდებათ, როდესაც თოკის ან მსხვილი თასმის ბოლო მყარია.

სხვადასხვა სახის ასაწყობი კუბები საინტერესო გამოწვევაა სამწლიანებისთვის. ისინი ამ თამაშებით სწავლობენ ფორმის, ზომის და სიგრძის ცნებებს.

ხელოვნების აქტივობები ყველაზე კარგი საშუალებაა ნატიფი მოტორიკის და შემოქმედებითი უნარების გასავითარებლად, ესენია: თითებით ხატვა, ფუნჯით და სხვადასხვა სახატავი საშუალებებით ჯდაბნა, ხატვა, გაფერადება, დაწებება, გამოჭრა. ბავშვი, ჩვეულებრივ, სამი წლის ასაკში იწყებს მაკრატილის გამოყენების სწავლას. ეს ძალიან პოპულარული საქმიანობაა ამ ასაკისთვის. ამ ასაკში ჯერ კიდევ არ არის გამოკვეთილი, რომელი ხელია წამყვანი, მარჯვენა თუ მარცხენა.

მეტყველება და წიგნიერება

სამწლიანები თითქმის სულ ლაპარაკობენ. მათთვის გამართული საუბარი განვითარებადი უნარია. ისინი მზად არიან ივარჯიშონ, ყველა ახალი ბგერა და კომბინაცია გამოთქვან. ამას ბევრჯერ იმეორებენ და ყოველ ჯერზე ახალს უმატებენ. თუმცა, ზოგიერთისთვის ყველა ბგერის წარმოთქმა ჯერ კიდევ სირთულეს წარმოადგენს. უმეტეს შემთხვევაში, შეუძლიათ თქვან, რაც უნდათ და მეტყველება გრამატიკულად გამართულია.

დასაწყისისთვის, ბავშვების ერთმანეთისკენ მიმართული საუბარი, ძირითადად, დირექტიულია: „გაჩერდი“, ან „ჩემია“. თუ ორი სამწლიანი ბავშვის ლაპარაკს მოუსმენთ, ეს უფრო ორი მონოლოგია, ვიდრე დიალოგი, სადაც თითოეული თავის თემაზე საუბრობს, ისე, რომ კავშირში არ არის იმასთან, რასაც მეორე ამბობს.

სამი წლის ბავშვებმა ბევრი ახალი სიტყვა იციან და ლექსიკური მარაგი დღითი დღე იზრდება. ესმით ბევრად მეტი სიტყვის მნიშვნელობა, ვიდრე ამას ამბობენ.

წიგნის მიმართ ინტერესი უკვე ცდება დასურათებულ წიგნებს. მათ მოსწონთ ნაცნობი, მარტივი ამბები ყოველდღიურ ცხოვრებაზე, ოჯახზე, ცხოველებზე, ტრანსპორტზე. მოსწონთ მარტივი ისტორიების მოყოლა, სადაც უფრო მეტი ფოკუსი მათ საყვარელ ადგილებზე და გმირებზეა.

კოგნიტური განვითარება

ენის განვითარებას დიდი გავლენა აქვს კოგნიტურ განვითარებაზე. კოგნიტური უნარები, ანუ „ფიქრის უნარი“ ბავშვს სამყაროს ორგანიზებაში და შემდგომ, უკვე აბსტრაქტულ აზროვნებასა და სიმბოლოების გამოყენებაში ეხმარება. რაც უფრო მეტი სიტყვა, სიმბოლო იცის ბავშვმა, მით უფრო შეუძლია, ფიქრებით გასცდეს აწმყოს. ბავშვები, რომელთა ენაც ჯერ არ არის განვითარებული, იმაზე მოქმედებენ და რეაგირებენ, რაც მათ ირგვლივ ხდება. ენის განვითარებასთან ერთად შესაძლებელია მსჯელობა.

ამ ასაკში დიდ ნახტომს აკეთებენ წარმოსახვით თამაშებში. შეუძლიათ მეტყველების გამოყენება იმის აღსაწერად, თუ რას აკეთებენ. ამ ასაკში სწავლობს ბავშვი ფერებს, ფორმებს, ზომებს. სამი წლის ბავშვებს დროის ცნება არ ესმით. მიუხედავად იმისა, რომ მათ ლექსიკაში არის სიტყვები: „გუშინ“, „ხვალ“, ისინი ხშირად ურევენ ხოლმე.

სამი წლის ბავშვებს უყვართ სიმღერა და სხვა მუსიკალური აქტივობები.

4 წლის ბავშვი

4 წლის ბავშვები ენთუზიზმით სავსე, გამბედავები და თავგადასავლების მოყვარულები არიან. მათ შემეცნების ძლიერი ინტერესი აქვთ, თუმცა, დიდხანს ერთ ადგილზე გაჩერება არ შეუძლიათ. აინტერესებთ სუპერგმირები, მონსტრები, დინოზავრები. განვითარებული აქვთ წარმოსახვის უნარი და მათი თამაშები საშიშ თემებს უკავშირდება. მოსწონთ სხვადასხვა მიმიკების მიღება, როცა სასაცილოები არიან.

სოციალური და ემოციური განვითარება

4 წლის ბავშვები ძლიერად გამოხატავენ ემოციებს, ძალიან უყვართ ან სძულთ. უფროსის დაკვირვებით და ფრთხილი მითითებით შეუძლიათ, გაიგონ და დაასახელონ თავიანთი ემოციები და ისწავლონ გამოხატვის მისაღები გზები. ეს არის ასაკი, როცა ბავშვები საკუთარ ძალებს აღმოაჩენენ.

ამ ასაკში ბავშვები, ადრინდელ წლებთან შედარებით, იშვიათად თამაშობენ მარტო. რა თქმა უნდა, დროდადრო დამოუკიდებლადაც თამაშობენ, განსაკუთრებით, როცა რამე ახალს სწავლობენ, თუმცა, სხვა ბავშვებთან თამაშს ამჯობინებენ.

4 წლის ბავშვები ძლიერ მეგობრულ ურთიერთობებს ამყარებენ. ამ ეტაპზე იწყებენ და სწავლობენ თანამშრომლურ და შემოქმედებით თამაშებს. მეგობრობას მარტივად განმარტავენ: მეგობარია ის, ვისთან ერთადაც თამაშობს. თუ ბავშვი მასთან „კარგად“ არ თამაშობს, ის აღარ

არის მისი მეგობარი. მათ ძალიან უნდათ, ჰყავდეთ ვინმე, ვისთანაც ითამაშებენ. ეს ეხმარება სხვა ადამიანების შეხედულებების სწავლასა და გათვალისწინებაში, ასევე, გაზიარება, თხოვება, დათმობასა და რიგის დაცვაში.

ამ ასაკში თამაშის დროს გაზიარება და რიგის დაცვა უფრო იოლი ხდება, განსაკუთრებით მაშინ, თუ სხვა ბავშვებთან თამაშის გამოცდილება აქვთ. 4 წლის ბავშვები ჯერ კიდევ სწავლობენ და კარგად ვერ ფლობენ თვითკონტროლს.

მოტორული განვითარება

4 წლის ბავშვები აქტიურები არიან – დახტიან, დარბიან, ცოცავენ. საჭიროა ბავშვებისთვის აქტიური, ხმაურიანი თამაშების მოგონება. მათ მოზღვავებული ენერჯია აქვთ. თუ უფროსს უნდა, მათ რამე ასწავლოს, ეს აქტიური თამაშების მეშვეობით უნდა მოხდეს.

ამ ასაკში ბავშვების ნატიფი მოტორიკა კარგად არის განვითარებული. მათ შეუძლიათ, რომ შეკრან დილები, ელვა, ფეხსაცმლის თასმები (მაგრამ არა ძალიან წვრილი), ააცვან მძივები, გამოიყენონ მაკრატელი, დაისხან წვენი. ასევე, შეუძლიათ წერონ, თუმცა, ასოები უსწორმასწორო და მოუქნელია. ეს არ არის ასაკი, როდესაც ბავშვი მზადაა წერა-კითხვის სწავლისთვის. მათ უჭირთ დიდხანს ერთ ადგილზე გაჩერება.

მეტყველება და წიგნიერება

სიამოვნებთ თავიანთი ხმით თამაში, ყვირილი, ჩურჩული, სხვადასხვა ბგერების წარმოთქმა. უყვართ მოვლენების გაზვიადება და სიტყვები, როგორცაა „უზარმაზარი“, „გიგანტური“. ყვებიან საიღუმლოებს, თითქმის ყოველი მოქმედებისას არიან ხმაურიანები.

მათ ბევრის თქმა სურთ. ადრე თუ ისეთ საგნებზე და სიტუაციებზე საუბრობდნენ, რომლებთანაც უშუალოდ ჰქონდათ შეხება, ახლა მათ შეუძლიათ, წარმოსახვა გამოიყენონ („რა მოხდებოდა, თუ“). იგონებენ ათასგვარ ამბებს. უყვებიან სხვებს პირადი ნაცნობობის, გამოცდილებისა და შენაძენის შესახებ, როგორც მცირე, ისე დიდ ჯგუფებში. უსმენენ სხვებს და ცდილობენ საუბარში ჩართვას. იმეორებენ მრავალსაფეხურიან მითითებებს. შეუძლიათ, გაიმეორონ ამბის ძირითადი თანმიმდევრობა.

ზღაპრების მოსმენა უკვე ვიზუალური მასალის გარეშეც შეუძლიათ. ასევე, შინაარსს მხოლოდ მოსმენითაც მიჰყვებიან.

ამ ასაკში მნიშვნელოვანია მათი ენობრივად მდიდარ გარემოში ყოფნა. თუ მათი თვალთახედვის არეში ბევრი წიგნი და საწერი საშუალებაა, ასეთ გარემოში ბავშვები, დაძალების გარეშე, ერთვებიან და როლს ირგებენ, ვითომ წერენ და კითხულობენ.

წიგნების თემატიკა უნდა უკავშირდებოდეს ოჯახს, ცხოველებს, სხვადასხვა ნაცნობ საკითხებს და სათავგადასავლო ამბებს. მათ მოსწონთ კომპლექსური ილუსტრაციები და ყველაზე მცირე ზომის ობიექტების მოძებნა.

კომბინირებული განვითარება

4 წლის ბავშვებს აინტერესებთ, როგორ მუშაობს ესა თუ ის საგანი, რა არის სხვადასხვა მოვლენის გამომწვევი მიზეზები. ეს უკვე მოწმობს ბავშვის აზროვნების ჩამოყალიბებას და განვითარებას, მათ აინტერესებთ ისეთი საგნები, რომელიც მათი თვალთახედვის არეში არ იმყოფება. თუმცა, ამ ასაკში აბსტრაქტული აზროვნება ბოლომდე განვითარებული არ არის და მაინცდამაინც ნუ შეეცდებით უხილავ მოვლენებზე საუბარს. მათ აინტერესებთ რა არის ნამდვილი და რა არა, აინტერესებთ რა არის ის, რაც უხილავია.

4 წლის ბავშვებს უკვე შეუძლიათ გამოიყენონ სიმბოლოები: ნახატები, ნიშნები, მელოდიები, რომლებიც გარკვეულ მოვლენას აღნიშნავენ. ბავშვებს სჭირდებათ, რომ ნივთებს ჩაეჭიდონ, ამოძრაონ. შეხება, მხედველობა და სმენითი ინფორმაციის საფუძველზე ბავშვები უფრო სრულფასოვნად და ადვილად ახერხებენ სწავლას.

მოსწონთ თავგადასავლები, ექსკურსიები, შთაბეჭდილებები, ყველაფერი ახალი. მათ უკვე დაუგროვდათ საკმაო გამოცდილება, რომ შეიგრძნონ უსაზღვრო შესაძლებლობები. მათი ფანტაზიები ვლინდება მათ ქმედებებში.

უფრო მეტად შეუძლიათ დროის აღქმა. თუმცა, „კალენდარული“ აქტივობები არ არის რეკომენდებული. ბავშვებს შეუძლიათ ჩამოთვალონ კვირის დღეები, სეზონები. საათის ცნობა ჯერ კიდევ რთულია მათთვის, მაგრამ შეუძლიათ აღიქვან, რომ კონკრეტული მოვლენა დღის განმავლობაში კონკრეტულ, ერთსა და იმავე დროს ხდება. ჯერ კიდევ ერთმანეთში ერევათ „გუშინ“, „დღეს“ და „ხვალ“, თუმცა, როდესაც მოზრდილები ამ ტერმინებს იყენებენ, ესმით შინაარსი.

შეგრძნებებით ხდება მნიშვნელოვანი ცნებების შესწავლა, როგორიცაა ასობები, სიტყვები, ფორმები, ზომები, მოცულობა, მთელისა და ნაწილის დამოკიდებულება.

ბავშვები თანდათანობით სწავლობენ, რომ სამყაროში მოვლენები, ნივთები ერთმანეთს ჰგავს ან განსხვავდება. სწორედ ამ ასაკშია რეკომენდებული დახარისხების აქტივობები.

ამ ასაკში ბავშვები სწავლობენ სიტყვებს: წინათ, ადრე, პირველად, შემდეგ, საბოლოოდ, რაც მნიშვნელოვანი ცნებებია სიუჟეტის აღქმისთვის. ისეთი აქტივობები, რაც თანმიმდევრული ქმედებებისგან შედგება, ამ უნარს ავითარებს. მაგალითად, სეირნობის დროს გადაღებული ფოტოების თანმიმდევრობით, მოვლენების შესაბამისად დალაგება.

4 წლის ბავშვებს უყვართ სიმღერა. განსაკუთრებით ახალისებთ ხმაურიანი და რიტმული მუსიკა.

5 წლის ბავშვი

5 წლის ბავშვები მხიარულები არიან, უყვართ დახმარება, შექება. აქვთ იდეები, უყვართ ამ იდეებზე ლაპარაკი. კარგად იციან რისი გაკეთება შეუძლიათ და არ შეუძლიათ. თავს კომფორტულად გრძნობენ, როცა იციან წესები. მოსწონთ ისეთი რაღაცების კეთება, რაც „კარგი და მისაღებია“. ისინი ამაყობენ თავიანთი ფიზიკური შესაძლებლობებით – სწრაფად სირბილი, მაღლა ცოცვა, მარჯვე ილეთების კეთება, რასაც ხშირად იმეორებენ.

სოციალური და ემოციური განვითარება

ამ ასაკში ჯგუფი, გუნდი უფრო და უფრო მნიშვნელოვანი ხდება. ხუთწლიანებს უნდათ მეგობრობა, სხვა ბავშვებს რომ მოსწონდეთ. ამ ასაკში მეგობრობა, რომელიც საერთო ინტერესებს ემყარება, უფრო მტკიცე და საფუძვლიანია.

ხუთწლიანების კონფლიქტები უფრო სოციალურ საკითხებს ეხება – ვინ ვისთან ერთად ითამაშებს, რომელ როლს მოირგებს, ვინ მოსწონთ და არ მოსწონთ.

5 წლის ბავშვები ზოგჯერ ერთმანეთისგან ვერ ასხვავებენ შემთხვევითობას და განზრახ კეთებას. უფროსის დახმარება მნიშვნელოვანია, ასწავლოს, გამოთქვან წუხილი ამის გამო: „ვწუხვარ, შემთხვევით მოხდა. არ მინდოდა, რომ დავჯახებოდი.“

მოტორული განვითარება

მსხვილი მოტორული უნარების თვალსაზრისით, 5 წლის ასაკი კონტროლირებადი, გაწონასწორებული და მშვიდი პერიოდია. ხტუნვა ხუთწლიანებისთვის ახალი უნარია. მათ ძალიან უყვართ თავიანთი ფიზიკური შესაძლებლობების დემონსტრირება. ყველა სხვა სახის მოძრაობითი აქტივობები – ბურთით თამაში, ცეკვა – ამ ასაკისთვის ჩვეულებრივი საქმიანობაა. საკმაოდ წარმატებულად იჭერენ საშუალო სიდიდის ბურთს. ისევ აინტერესებთ სამთვლიანი ველოსიპედები და სხვა მსგავსი სათამაშოები.

როგორც წესი, 5 წლის ასაკში ვიგებთ, ბავშვი მემარჯვენეა თუ მემარცხენე. არ დაატანოთ ძალა, წეროს მარჯვენა ხელით, თუ მემარცხენეა.

5 წლის ასაკში ფანქარი და საწერი საშუალებები სწორად უჭირავთ, შეუძლიათ ასოების ხატვა და წერა. მრავალფეროვანი საწერი საშუალებები ხელს უწყობს ამ უნარის განვითარებას, თუმცა, მნიშვნელოვანია კრეატიულობის წახალისება და არა შაბლონებით და გასაფერადებლებით მუშაობა.

5 წლის ბავშვებში ძალიან პოპულარულია თასმებიანი ბარათები, ფაზლები, რაც თვალისა და ხელის კოორდინაციას და აღმასრულებელ ფუნქციებს ავითარებს. ამ ასაკში შეუძლიათ თასმების, დილების და ელვის შეკვრა.

მეტყველება და წიგნიერება

მეტყველება კარგად არის განვითარებული. ხუთწლიანების წინადადებები კომპლექსურია. ლექსიკური მარაგი იმდენადაა გაზრდილი, რომ უმეტეს საჭიროებას, სურვილებსა თუ განმარტებას სირთულეების გარეშე გადმოცემენ. ძალიან მოსწონთ სხვადასხვა თემაზე საუბარი, აქტიურად მონაწილეობენ და ყურადღებით, მოთმინებით უსმენენ სხვებს. შეუძლიათ მიჰყვნენ მრავალსაფეხურიან ინსტრუქციებს და მოთხოვნებს. ახსოვთ და ზეპირად, ან თანმიმდევრობით იმეორებენ სიმღერებს, ლექსებს, ამბებს, ფილმებს, ასახირობენ მათ.

განსაკუთრებით უყვართ, როცა უკითხავენ, რაც უვითარებს წარმოსახვას, მოსმენის უნარს, ლოგიკურ აზროვნებას, ენას. ლექსები ბავშვებს აძლევს შესაძლებლობას, ითამაშონ სიტყვებით და იხალისონ ხმოვნების სიმრავლით. ლექსის დამახსოვრების და ზეპირად მოყოლის იძულებით, შეიძლება პოეზიის მიმართ ინტერესი დაეკარგოს.

ხუთწლიანებს ყველა სახის მოთხრობები მოსწონთ, განსაკუთრებით კი სასაცილო, რეალური ამბები და წიგნები ცხოველებზე. მათ აინტერესებთ, როგორ მუშაობს ესა თუ ის ნივთი, ტრანსპორტი, როგორია სხვადასხვა ნაგებობა, ამიტომ, ილუსტრირებული წიგნები და ენციკლოპედიები ხელმისაწვდომი უნდა იყოს მათთვის.

წიგნების შექმნა, მათი იდეებით და გამოცდილებებით, წიგნის მიმართ ინტერესის გაჩენის ერთ-ერთი გზაა. ეს მათთვის სახალისო საქმიანობაა.

ბევრ ხუთწლიანს მზაობა აქვს, დაიწყოს კითხვის სწავლა, თუმცა, უფროსმა არ უნდა დააძლოს.

კოგნიტიური განვითარება

ხუთწლიანები დიდ ნახტომს აკეთებენ აზროვნებაში, წარმოდგენებში. ისინი, ჩვეულებრივ, ფიქრობენ და ლაპარაკობენ, თუ რის გაკეთებას აპირებენ ხვალ, ზეგ, რა გააკეთეს გუშინ. მათ ბევრი გეგმა და ჩანაფიქრი აქვთ. უყვართ ლაპარაკი იმ დროზე, როცა უფრო პატარები იყვნენ, ან როცა დიდები იქნებიან. ხუთწლიანები ფიქრობენ იმაზეც, რა არ მოხდა, მაგრამ შეიძლება მომხდარიყო. ეს მიზეზ-შედეგობრიობის გააზრებაში, პრობლემის გადაჭრის გზების და იდეების მოფიქრებაში ეხმარება.

სივრცისა და გეოგრაფიის შესახებ მათი გაგება ჯერ კიდევ არასრულია. მათ ესმით დროის ცნება, იციან კვირის დღეები, თვეები და სეზონები.

ხუთწლიანები დიდი აღტაცებით სწავლობენ მეცნიერებასთან დაკავშირებულ ახალ სიტყვებს. მათ მეტი უნდათ გაიგონ, თუ როგორ „მუშაობს“ სამყარო. მრავალფეროვანი ექსკურსიები მათ ცოდნას აფართოებს. ბუნებაში გასვლა, ზოოპარკი, მანქანების სარემონტო, მაღაზიები, საცხოვრებელი – საინტერესო სამეცნიერო ექსკურსიების მაგალითებია. მათთვის ძალიან საინტერესოა წიგნები მწერებზე, ჩიტებზე, ძუძუმწოვრებზე.

მათთვის ასევე ძალიან სახალისოა ნებისმიერი სახის მუსიკალური აქტივობა – ინსტრუმენტებზე დაკვრა, ჯგუფური სიმღერა, ცეკვა. მარტივი ცეკვის დასწავლა კარგი კოგნიტიური აქტივობაა, რაშიც მთელი სხეული და მეხსიერებაა ჩართული.

ხუთწლიანებისთვის დამახასიათებელია ჯგუფური თამაშები. ისინი, როგორც წესი, უპირატესობას ერთ ან მეტ ბავშვთან ერთად თამაშს ანიჭებენ, ვიდრე თავისთვის, მარტო თამაშს. ირჩევენ როლებს, დგამენ დადგმებს, ერთმანეთს უზიარებენ იდეებს და მთლიანად არიან ჩართული თამაშის სცენარში. სხვებთან ერთად, დიდი სიამოვნებით აკეთებენ შემოქმედებით პროექტებს.

შემოქმედებითი აქტივობები ძალიან პოპულარულია. 4 წლის ბავშვების მსგავსად, კარგად ერთობიან თეატრალური თამაშებით, ირგებენ სხვადასხვა როლებს და შესაბამის რეკვიზიტებს იგონებენ დრამატული თამაშისთვის.

4 წლის ბავშვისგან განსხვავებით, რომელიც, როგორც წესი, შემთხვევით დაჯღაბნილს არქმევს სახელს, 5 წლის ბავშვი ყოველთვის წინასწარ წყვეტს, თუ რისი დახატვა უნდა. ნახატებს ხშირად ამბავს ურთავენ. ნახატები თანდათანობით რეალურს უფრო მიმსგავსებულია. რაც დრო გადის, უფრო და უფრო მეტ დეტალს ამატებს. ბავშვებს არ სჭირდებათ იმის სწავლა, თუ როგორ დახატონ. არასდროს გააკეთოთ შენიშვნა ბავშვის ნახატთან დაკავშირებით და არასდროს არ სცადოთ ნახატის შესწორება.

კუბურებით ან სხვა ასაწყობი სათამაშოებით თამაშისას, როგორც წესი, იმას აკეთებენ, რითაც უნდათ, რომ ითამაშონ. აწყობენ ცხოველებს, ადამიანებს, კუბურებით აშენებენ მთელ ქალაქს თავისი შენობებით. ბავშვები ძალიან ხალისობენ ასეთი პროექტების ერთად კეთებით.

ხუთწლიანებს მოსწონთ წესებიანი თამაშები და შეუძლიათ ამ წესებს მიჰყვნენ. მათ ჯერ კიდევ სჭირდებათ აქტიური თამაშები გარეთ. ბურთი, სახტუნაო და სხვა მოძრავი სათამაშო ნივთები ამ ასაკში ძალიან პოპულარულია.

თავი 2. პრაქტიკული მაგალითები

სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში ბალის ცხოვრების სცენარებია მოცემული სამი ასაკობრივი ჯგუფის (2-3 წლიანთა, 3-4 წლიანთა, 4-5 წლიანთა) და შერეული ჯგუფის მაგალითზე. დეტალურადაა აღწერილი, თუ როგორ გეგმავს აღმზრდელი და წარმართავს საგანმანათლებლო პროცესს, როგორ აკვირდება და აწყობს გარემოს, როგორ ურთიერთობს ბავშვებთან და მშობლებთან, რა გამოწვევების წინაშე დგება და როგორ ჭრის ამ პრობლემებს.

ამ რამდენიმედღიან მაგალითებში თვალსაჩინოდ არის წარმოდგენილი სახელმძღვანელოს პირველ ნაწილში მოცემული თეორიული საკითხების პრაქტიკული გადაწყვეტები.

2-3 წლიანთა ჯგუფი

მანანამ ხუთშაბათს, დილის შეხვედრაზე დააფიქსირა, რომ ბავშვების განსაკუთრებული ყურადღება ანის ყვითელმა მაისურმა და ჩანთამ მიიპყრო. ნიკომ და მარიმ, როგორც თავად ახსენეს, „ანის ჩანთისნაირი“ ნივთების ძებნა დაიწყეს ოთახში და სხვა ბავშვებიც აიყოლიეს. მანანამ გადაწყვიტა, რომ მეორე დღესვე – გამოწვევების სახით – ცენტრებში ყვითელი ფერის საგნები შეეტანა და მომდევნო კვირის თემაც ყვითელი ფერი ყოფილიყო.

დღისა და კვირის დაგეგმვა

მანანამ და ლიამ ყვითელი ფერის თემაზე მუშაობისას და კურიკულუმის მიზნების მისაღწევად შემდეგი თამაშები და გამოწვევები დაგეგმეს:

- ✦ ხელოვნებიდან: ბავშვებს „გამოსაკვლევად“ მრავალფეროვან სამხატვრო მასალას შესთავაზებენ;
- ✦ წიგნიერებიდან: წიგნიერების ცენტრს გაამდიდრებენ ხელნაკეთი დასურათებული წიგნებით: ყვითელი ფერის ნივთებზე, ზღაპრით, ფუმფულა ყვითელ წიწილაზე (ეს წიგნები თავად მანანამ და ლიამ საგანგებოდ დაამზადეს ამ თემისთვის);
- ✦ მაცნობიერებიდან: კვერცხის გულის ათქვეფა და დაკვირვება.

როგორც ჩანს, მანანამ და ლიამ გადაწყვიტეს, კვირის განმავლობაში მხოლოდ სამ ცენტრში შეეტანათ განსხვავებული მასალა, რათა ბავშვების გაძლოლა შედარებით მარტივი ყოფილიყო. დანარჩენ სივრცეებში ბავშვებს ჩვეული რესურსი დახვდებათ, რომელსაც აქამდეც იყენებდნენ თამაშებში.

მანანამ და ლიამ, ასევე, შეაგროვეს ყვითელი ფერის ნივთები, რომლებსაც გამოწვევების შესაქმნელად კვირის განმავლობაში გამოიყენებს: ყვითელი კუბურები, ქვიშა და ა.შ.

მომდევნო დღეებში მანანა ბავშვებს სთხოვს, სახლიდან ყვითელი ნივთები მოიტანონ. ასევე, ისეთი საბავშვო წიგნები, სადაც პერსონაჟებს ყვითელი ტანსაცმელი აცვიათ და დილის შეხვედრაზე სთხოვს, გააზიარონ.

ჯგუფის ერთობის მიზნების მისაღწევად, მანანამ დილის წრეზე ორი სახალისო აქტივობა დაგეგმა: ყოველი დილის შეხვედრა დაიწყება სიმღერით: „ჩიტო, ჩიტო – ნაცარა“. მანანა ფიქრობს, რომ დილის შეხვედრის სიმღერა ფლანელის დაფითაც გააფორმოს. ასევე, გეგმავს, ეს სიმღერა ერთი თვის განმავლობაში ან მეტხანს გამოიყენოს. შემდეგ, ათამაშებს „ვის რა ჰქვია“.

ცენტრებში თამაშისას ასწავლის გაზიარებას. ბავშვების სახელების და გაზიარების თამაშებს იმდენ ხანს ათამაშებს, სანამ ბავშვები არ დაისწავლიან და არ მობეზრდებიან. გაზიარების თამაში მცირე ჯგუფში ან ბავშვთან ინდივიდუალურად უნდა განახორციელოს. ამიტომ ბუნებრივია, ყოველდღე, სხვადასხვა ბავშვთან მოუწევს ამის კეთება. საბოლოოდ კი, ერთი – ორი კვირის შემდეგ, ყველასთან ექნება ნამუშევარი. დილის წრე ერთფეროვანი რომ არ იყოს, სახელების თამაშს კვირაში სამჯერ ათამაშებს და ორ დღეს – მის შეცვლილ ვარიანტს: „ვის ახურავს მწვანე ქული“.

ჯგუფის ერთობისა და კვლევა-აღმოჩენის მიზნებზე გასასვლელად, აღმზრდელები დაგეგმილი აქტივობების დროს სხვადასხვა სტრატეგიებს გამოიყენებენ.

თარიღი: 8-15 ოქტომბერი		აქტივობა მთელ ჯგუფთან: თამაში – „ვის რა ჰქვია“. ყვითელი ფერის ნივთების დათვალიერება, ოთახში დამალული ნივთების პოვნა	
დილის შეხვედრა/ საღამოს შეხვედრა სიმღერა „ჩიტო, ჩიტო – ნაცარა	კუბურები ყვითელი კუბურები, ბოთ- ლის ყვითელი სახურა- ვები, ყვითელი ქსოვილი	ხელოვნება ყვითელ ფურცლებზე ხატვა, ყვითელი ყვავი- ლით ხატვა	დრამატული.
წიგნიერება ხელნაკეთი წიგნები	მეცნიერება კვერცხის გულის ათქვეფა	სამაგიდო გამოწვევა: პონზონები და პინცეტი ყვითელი მძივების აწყობა	სანსორული ქვიშით და ნიჩბებით თამაში
ეზო	რუტინები/ ტრანზიციები წიგნებით სავსე კალა- თის გამოყენება კვების შემდეგ, სიმღერა	სტრატეგიები: კითხვების დასმის წახალისება სამხატვრო მასალების თავისუფლად გამოყენე- ბის წახალისება, მასალებით ექსპერიმენ- ტირების წახალისება	რესურსები: ყვითელი ნივთები, ყვი- თელი კუბურები, საღე- ბავი, ფურცლები. ფლანე- ლის დაფა
რეფლექსია: (ამ გრაფას მანანა კვირის განმავლობაში შეავსებს)			

მომდევნო კვირაში მანანა ბავშვის განვითარების სტანდარტის მიხედვით მისივე შექმნილი კითხვარით ბავშვების სოციალურ და ემოციურ კომპეტენციებს დააკვირდება. ბავშვის განვითარების მხრივ ბევრია დასაკვირვებელი, მაგრამ ბავშვების კონკრეტული უნარების უკეთ გასაგებად, მანანამ რამდენიმე ზოგადი სფერო და ქვესფერო გამოყო. აღნიშნული კითხვარი ქვემოთ, დაკვირვების ნაწილში იხილეთ.

ფიზიკური გარემოს მოწყობა

დილის შახვიდრა. ფლანელის დაფისთვის გამოჭრა ფლანელის მზე, ჩიტის და ყვავილი. „სახელების“ თამაშისთვის ბურთი და მწვანე ქუდიც მოიმარაგა.

სანსორული მატყლი. მანანამ ყვითელი ქვიშით გაავსო და შიგნით ყვითელი ნიჩბები და ძაბრები მოათავსა.

ხალოვნების ცენტრში ბაბუაწვერას ყვავილი, ყვითელი გუაშის საღებავი, ყვითელი ქვიშა და ფურცელი მოათავსა. აქ ბავშვები შეძლებენ, ფუნჯის მაგივრად ყვავილი გამოიყენონ და ყვითელი ანაბეჭდი დატოვონ ფურცელზე. მანანას მიზანი არ არის, რომ ბავშვებმა კონკრეტული ნამუშევარი

შექმნან, მისი მიზანია, ყვითელი ფერის საღებავითა და ყვითელი ყვავილით „ითამაშონ“, ამ ორ მასალას დააკვირდნენ, იკვლიონ.

სამაგიდო თამაშების ცენტრში ბავშვებს მოუმზადეს ყვითელი ფერის პონპონები და დიდი პინცეტი, შეძლონ პინცეტის საშუალებით პონპონების სპეციალურ კონტეინერში გადატანა.

პრაქტიკა

დილით, სანამ ყველა შეიკრიბება, ბავშვები სხვადასხვა კუთხეში თამაშობენ (აღმზრდელებს ახალი, ყვითელი ფერის რესურსი ჯერ-ჯერობით ცენტრებში განთავსებული არ აქვთ და ბავშვებიც იმ სათამაშოებით თამაშობენ, რაც ამ სივრცეებში ყოველთვის არის). მანანა იწყებს სიმღერას „ჩიტო, ჩიტო – ნაცარა“ და თან ბავშვებს დილის წრის ბარათს აჩვენებს. მანანას ლიაც (თანამემწე) ეხმარება. ბავშვებს ანიშნებენ, რომ დილის შეხვედრის დროა და ეხმარებიან, წრეზე დასხდნენ. მანანა სიმღერას ხელის, სხეულის მოძრაობას აყოლებს, ცვლის სახის გამომეტყველებას. მეტი ვიზუალიზაციისთვის, შინაარსის აღქმისთვის ფლანელის დაფაც გამოიყენა და სიმღერის სტროფების შესაბამისად, გამოჭრილი მზე, ჩიტი და ყვავილი დაფაზე განათავსა. სიმღერის დასრულების შემდეგ – „ყველას მოგესალმებით: დილა მშვიდობისა“ – თითოეულ ბავშვს ყველა ერთად ესალმება. თავიდან მანანა და თანამემწე მაგალითს აჩვენებენ და ბავშვებს ძალას არ ატანენ. ზოგიერთი ბავშვი მაშინვე აჰყვება, ზოგი ნელ-ნელა სწავლობს და იმეორებს, ზოგიც – ჯერ მხოლოდ დამკვირვებლის როლშია.

თამაში – „ვის რა ჰქვია“. სიმღერის დასრულების შემდეგ, ნ. ღუმბაძის ლექსის – „ბურთი და ნიკორა“ – პირველი სტროფის თანხლებით, მანანა სათითაოდ უგორებს ბურთს ბავშვებს:

„ბურთმა იგორა, იგორა,
მთა-ბარი გადაიგორა,
მინდვრის ბოლოს რომ მიგორდა
ბოლოში დახვდა (ბავშვის სახელი).“

ასე მანანა ყველა ბავშვს მოივლის და ახალისებს მათ, რომ საპასუხოდ გამოუგორონ ბურთი.

კვირის ორ დღეს (მაგალითად, ოთხშაბათს და პარასკევს) მანანა ბავშვებს გაცნობის თამაშს სხვაგვარად ათამაშებს. თამაშს ჰქვია „ვის ახურავს მწვანე ქული“. აღმზრდელი ბავშვებს სთხოვს, დახუჭონ თვალები. შემდეგ მიდის ერთ ბავშვთან და ქულს ჩუმად ახურავს. ბავშვებს სთხოვს, თვალები გაახილონ და თქვან, ვის ახურავს მწვანე ქული. შეიძლება, ამ თამაშის წესი ბავშვებმა ზედმიწევნით ვერ დაიცვან, თუმცა, თამაში დაეხმარება, ყურადღება თავიანთ ჯგუფელზე მიმართონ და კიდევ ერთხელ მოისმინონ მისი სახელი. (მოდიფიცირებული ვარიანტი: აღმზრდელი აცხადებს: „აბა, დააკვირდით, ვის ახატია დათვი მაისურზე“. ბავშვები ეძებენ, ვინ არის ასეთი და ასახელებენ. აღმზრდელი თითოეული ბავშვის გამორჩეულ ნიშანს ასახელებს. თამაში კომპლიმენტების თამაშისთვის საჭირო უნარების გამომუშავებასაც შეუწყობს ხელს, დაეხმარება ბავშვებს, ყურადღება ერთმანეთზე მიმართონ; ასევე, ხელს უწყობს განსხვავებულობის აღქმასაც).

დილის შეხვედრის შემდეგ, საუზმეზე მანანამ და ლიამ ბავშვებს ყვითელი ფერის ქაღალდის ხელსახოცები მოუმზადეს და წაახალისეს, დაერიგებინათ მაგიდეებზე. საუზმის შემდეგ ბავშვებმა მაგიდის ალაგებაში მიიღეს მონაწილეობა. გადასვლების დროს მანანა იყენებს შემდეგ სტრატეგიას: წიგნებით სავსე კალათას დიდ ხალიჩაზე ამოალაგებს და ბავშვები წიგნებს ათვალიერებენ. ეს დრო საშუალებას აძლევს მას და ლიას, რომ საუზმის შემდეგ ოთახი მოაწესრიგონ და ცენტრებში მასალები მოამზადონ.

საუზმის შემდეგ მანანამ და ლიამ ბავშვებს საშუალება მისცეს, ცენტრებში გადასულიყვნენ სათამაშოდ. უფროსებმა წინასწარ „გაინაწილეს“ ცენტრები. მანანა ხელოვნების ცენტრში გაუძღვება ბავშვებს. აქ, გამოწვევის სახით, ახალი მასალებია შეტანილი. ის ასევე თვალყურს ადევნებს კუბურებსა და დრამატულ ცენტრებს, სადაც ბავშვებს ნაცნობი სათამაშოები დახვდებათ, ხოლო ლია სენსორულ და სამაგიდო ცენტრებზეა პასუხისმგებელი, სადაც ასევე ახალი მასალებია.

მანანამ ხელოვნების ცენტრში გადაინაცვლა და იქ შესულ ბავშვებს მასალებს სთავაზობს: „შენ შეგიძლია, ეს ყვითელი საღებავი გამოიყენო, ასევე, ეს ყვითელი ყვავილიც და აქ ყვითელი ქვიშაც გვაქვს“. ცენტრში შესული ბავშვები თავდაპირველად ახალ რესურსთან ფრთხილობენ, თუმცა მანანა წაახალისებს მათ, თავად ჯდება მაგიდასთან, ყვავილის ღეროს საღებავში ყოფს და ხმამაღლა აღნიშნავს – „როგორი ყვითელი ფერია ... მაინტერესებს, როგორ კვალს

დატოვებს ყვავილი ფურცელზე“ და შემდეგ ფურცელზე დებს საღებავიან ყვავილს. ნინიმ და ნიკომ ყვავილების თვალღებვა დაიწყეს და საღებავში მოათავსეს, ლევანი და მარი ჯერ საღებავით ატარებენ ექსპერიმენტს, მანანა გვერდიდან აკვირდება ბავშვების საქმიანობას, ერევა საჭიროებისამებრ. ძირითადად, ღია შეკითხვებს სვამს. აძლევს საშუალებას, რომ მასალები თავისუფლად იკვლიონ, სიამოვნება მიიღონ პროცესით.

ახალი მასალების გამოყენებაზე მეთვალყურეობის გარდა, მანანა და ღია მცირე ჯგუფებში გაზიარებასაც ახალისებენ. გაზიარებაზე მუშაობა სხვადასხვა სტრატეგიის გამოყენებით შეიძლება. ეს დამოკიდებულია იმაზე, თუ ამ უნარის თვალსაზრისით ბავშვი რა ეტაპზეა. მანანას შეუძლია დაიწყოს გაზიარების რიტუალით, მარტივი როლური თამაშით: „ამით მე ვთამაშობ. ახლა შენი ჯერია, აჰა, ითამაშე, ახლა ჩემი ჯერია. მაღლობა“. ამას რამდენჯერმე გაიმეორებს. ამასთან ერთად, ცენტრებში თამაშისას თუ შეამჩნევს, რომ ბავშვები ერთმანეთს რამეს უზიარებენ, აღნიშნავს და წაახალისებს.

10 წუთის შემდეგ ზოგიერთი ბავშვი ტოვებს ცენტრს. ლევანმა და ნინიმ კიდევ აიღეს ფურცლები და განაგრძეს მასალების კვლევა, ნიკომ და მარიმ კი დაასრულეს, მანანას დახმარებით ნამუშევრები თოვზე სარჭებით დაამაგრეს და სენსორული მაგიდისკენ გადაინაცვლეს. ხელოვნების ცენტრში კი აჩიკო შემოვიდა, ფურცელი აიღო და ყვითელი საღებავით დაფარა მთლიანად, ზედ ქვიშა დააყარა და დაელოდა გამრობას.

მანანა პერიოდულად კუბურების და დრამატულ ცენტრში გადადის, სადაც ბავშვებს საშუალება აქვთ, ნაცნობი სათამაშოებით ითამაშონ. გიორგი, თაკო და ლელა რიგრიგობით აწყობენ კუბებს ერთმანეთზე, თან აკვირდებიან, დაინგრევა თუ არა კოშკი. გარკვეულ სიმაღლეს რომ მიაღწევს, კოშკი ინგრევა, ბავშვები სიხარულით ტაშს უკრავენ და იმავე პრინციპით, თავიდან იწყებენ შენებას. იქვე ანი და ნანიკო კუბებისგან ღობეს აშენებენ და პლასტიკის ცხოველებს სვამენ. „იმიტომ, რომ აქ იცხოვროს“ – აუხსნა მანანას ნანიკომ, „ესე იგი, სახლს უშენებთ ცხოველებს?“ – იკითხა მანანამ. „კი, სახლს ვუშენებთ“ – უპასუხა ნანიკომ. „ეს გირჩები რაში შეიძლება გამოგადგეს?“ – ჰკითხა მანანამ და გირჩებზე მიუთითა. მისი მიზანია, ბავშვები წაახალისოს, რომ სხვადასხვა მასალა გამოიყენონ თამაშის დროს. „ეს გირჩები საჭმელი იქნება და ეს ძროხები შეჭამენ“ – უპასუხა ანიმ.

მანანამ დრამატულ ცენტრში გადაინაცვლა – „ოო, მგონი, აქ ვიღაც გემრიელ ნამცხვარს აცნობს. ისეთი სუნია, მეც მინდა გავსინჯო, დაგრჩათ ერთი ნაჭერი?“ – ეკითხება მანანა იკას, რომელიც ანანოსთან ერთად სამზარეულოს ქვაბში ხის კოვზით ურევს. „ნამცხვრის სუნი არაა, ხაჭაპურია, მოგიჭრი ახლა და გასინჯე შენც“ – უპასუხა იკამ და დაბრტყელებულ ცომს პლასტიკის დანით მოაჭრა ნაწილი და მანანას გაუწოდა. მანანა პერიოდულად გადადის ერთი ცენტრიდან მეორეში, ბავშვების თამაშში მხოლოდ საჭიროებისამებრ ერთვება.

ღია კი ჯერ სენსორულ ცენტრში შედის და იქ აცნობს მასალებს ბავშვებს: „შეგიძლიათ, ეს ქვიშა ნიჩაბით ამოიღოთ და ძაბრებით ჩაყაროთ“. ბავშვები ეცნობიან მასალებს და იწყებენ

თამაშს. ეს ცენტრი მთელი კვირის განმავლობაში სავსე იქნება ყვითელი ქვიშითა და ყვითელი ნივთებით, შესაბამისად, ბავშვები შეძლებენ კვირის განმავლობაში უკვე ნაცნობი მასალებით თამაშს. უფროსები მხოლოდ ზოგიერთ ბუნებრივ მასალას დაამატებენ მრავალფეროვნებისთვის, მაგალითად, გირჩებს ან ყვითელი ყვავილის ფურცლებს და ა.შ. უფროსების მთავარი მიზანია, ხელი შეუწყონ ბავშვებს, რომ რესურსი თავისუფლად და შემოქმედებითად გამოიყენონ, მაგალითად, გირჩებს ძაბრით ქვიშა დააყარონ, ან ორმოები გააკეთონ ნიჩბებით და ა.შ.

შემდეგ ღია სამაგიდო თამაშების ცენტრში გადადის და პინცეტით პონპონების კონტეინერში მოთავსებას იწყებს. ღია ახმოვანებს, რასაც აკეთებს: „მე ვიღებ ყვითელ ბურთულას და გადამაქვს ყუთში“. რამდენიმე ბავშვი შემოუჯდა მაგიდას, მათაც აქვთ შესაძლებლობა, ინდივიდუალური პინცეტებით გადაიტანონ პონპონები. კვირის განმავლობაში სამაგიდო თამაშების ცენტრშიც შეიცვლება მასალა: თოვზე ასასხმელად დაემატება დიდი ზომის ყვითელი მძივები, პლასტმასის ცარიელი ბოთლები – სახურავების მოსარგებად.

ირაკლი და გიგი წყნარ ცენტრში ხალიჩაზე წამოკოტრიალებულები არიან და ზდაპრების დიდ წიგნს ათვალეიერებენ. ნაცნობ ილუსტრაციას რომ დაინახავენ, ერთმანეთს მიუთითებენ და გულიანად იცინიან.

მანანა და ღია ბავშვებს საკმარის დროს აძლევენ იმისთვის, რომ ითამაშონ, არ აჩქარებენ. განრიგის შემდეგი კომპონენტი უზოა, უფროსები გარკვეული დროით ადრე იწყებენ ზრუნვას, რომ ბავშვებმა ნელ-ნელა დაასრულონ თამაში, ვიზუალურ განრიგზე მიუთითებენ და გადასვლისთვის ემზადებიან.

უზოში მანანა და ღია ბავშვებს საშუალებას აძლევენ, რომ თავისუფლად ირბინონ, შემდეგ სთხოვენ, მოძებნონ ყვითელი ნივთები გარშემო (საქანელა, სასრილო, ბაღის ღობე). ამის შემდეგ, ბავშვები კვლავ მცირე ჯგუფებად თამაშობენ საქვიშეში, ტალახის სამზარეულოში, სადაც თავისუფლად გამოიყენებენ იქ არსებულ მასალებს. ბავშვები საქვიშეში ორცხობილებს აკეთებდნენ ქვიშისგან, ტალახის სამზარეულოში კი კვლავ „ხაჭაპური გამოაცხვეს“. მანანამ დააფიქსირა ბავშვების ეს ინტერესი და გადაწყვიტა, კვირის განმავლობაში ნამდვილი ხაჭაპურის ცხობა დაეგეგმა.

უზოდან ამოსულები ხელებს იბანენ და დასაძინებლად ემზადებიან. მანანა იწყებს „ძილის სიმღერას“, რომლის ფონზეც ბავშვები უფროსების დახმარებით იცვლიან ტანსაცმელს და ლოგინებში წვებიან. ბავშვების უმეტესობა იძინებს, მხოლოდ ნინი, ირაკლი და აჩიკო არ იძინებენ, მანანას და ღიას მათთვის ე.წ. „წყნარი თამაშები“ აქვთ მომზადებული, ხალიჩაზე შლიან დასურათებულ წიგნებს და ბავშვებს დათვალეიერების საშუალებას აძლევენ.

სამხარის შემდეგ მანანამ და ღიამ ბავშვებს ხალიჩაზე მოუხმეს და ეს ნივთები დაახვედრეს: ყვითელი სათამაშო ჭურჭელი, ლიმონი, ბანანი, ჩოგბურთის ბურთი, ყვითელი მანქანა. მანანა თითოეულს იღებს ხელში და ამბობს – „ეს არის ყვითელი ლიმონი“ – ნივთს გვერდზე მჯდომ

ბავშვს გადასცემს, შემდეგ სხვა ნივთს იღებს – „ეს არის ყვითელი ბურთი“ და ასევე გადასცემს მომდევნო ბავშვს და ა.შ. ამის შემდეგ მანანამ ბავშვებს ვიზუალურ განრიგზე მიანიშნა და შეასენა, რომ კვლავ ეზომი გასვლის დრო მოვიდა, რასაც სახლში წასვლის დრო მოსდევს.

მანანა და ლია მთელი დღის განმავლობაში ახალისებენ და ფასილიტაციას უწევენ ბავშვების ერთად თამაშს, ერთმანეთთან კომუნიკაციას და შესაბამისი ფრაზების გამოყენებას.

კვირის განმავლობაში ხელოვნების ცენტრში მანანა და ლია სხვადასხვა მასალას შეიტანენ: ყვითელი ცომი და გირჩები, თითით სახატავი საღებავი. მთავარი, რასაც უფროსები ყურადღებას მიაქცევენ კვირის განმავლობაში, იგივე იქნება – რამდენად თავისუფლად იყენებენ ბავშვები რესურსს და რამდენად ღებულობენ სიამოვნებას პროცესით.

დაკვირვება, შეფასება და კვლავ დაგეგმვა

მანანას და ლიას დაკვირვების ჩანაწერები

(8/10 – 15/10)

დაკვირვების ჩანაწერები ნინის შესახებ

ქრის ხელოს ყიფის რა
ქმნილობა
8.10 ნინი

რაინტერესო ქოუნს ამაშია,
ხოლოორ აოჯინს აქმერა;
ქუბნება, ხორა ხამე სქიჩება
8.10 ნინი

ივს ქუბნება: „გიბრა, ქოჩქი
გამოვარბობა?“ - „ქოჩქი ახ
მინრა, ხაქასუხი გამოვარბუ
ყუკუ“ - სსლებზს ივა. „ქერ
ვირი ხაქასუხის გამოვარბობა,
ახრო რაშლ ავირუბ რა
ქერ გამოვარბობ“, - ირუბს
საამამშო რაშლ რა ხის ვრბია
ახქყურუბს.
8.10 ნინი

ხელოვნების ცენტრში ნინამ
უვილო სოლებუში ჰქი
უვილორს რუხი ხოე რა
ფუქცილონე გარაქონა ნაკვაროვი,
შემრე ავიოინ უვილორს ხოე
რა ასეუ რაქონა ანაქქი.
ანაქქი რაყაია ქვიშა.
8.10 ნინი

ქოუნს ქუბნება: „მაახოე ქიი
უვილორს დაბი, ნახ, შენ ხამერნი
გაქვს“ რა მოყაიოქს იშ ვრბუბი,
ხოლოორ ქოუნს დაბი
აქუნა.
8.10 ნინი

დაკვირვების ჩანაწერები ლევანის, ნიკოს, ანისა და მარის შესახებ

სოციალური ანაბა გრძელდება
ფაქტობრივად და რაიმეა ქვემოთ,
შემდეგ უვითრთი სივრცე და
ანაბრად ვინაობა, ისე ყველაფერი
ფაქტობრივად.
8.10 კოვანი

ყველაფერს ბავშვებს ამბობს,
უვითრთი ნიხარსი რა ვინაობა,
შემდეგ რეალურად ვინაობა,
როგორ ვინაობა, ყველაფერს და
რეალურად, ყველაფერს და
რეალურად ვინაობა ამბობს.
8.10 კოვანი

ის ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 კოვანი

სივრცე ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 კოვანი

ბავშვებს ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 ნიკო

შემდეგ ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 ნიკო

ბავშვებს ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 ანა

5 წლის კოვანი ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 მარია

ფაქტობრივად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა,
რეალურად ვინაობა, როგორ ვინაობა.
8.10 მარია

დაკვირვების ჩანაწერს მანანა და ლია იმის გასაანალიზებლად იყენებენ, თუ რა უნარები აქვს ბავშვს, რა შეუძლია და როგორ შეიძლება მისი უკვე არსებული უნარების მეტად განვითარება, შემდეგ საფეხურზე გადაყვანა (ამისათვის, მანანა კიდევ ერთხელ მიმართავს ბავშვის განვითარების სტანდარტს, რათა თითოეული ბავშვისთვის, რომელსაც კვირის განმავლობაში აკვირდებოდა, მიმდინარე კვირის მანძილზე ინდივიდუალურ საჭიროებებზე მორგებული აქტივობა შესთავაზოს).

რა დავინახე	რა დავასკვნენ	რას ვაკეთებ მე
<p>ნინი ყვითელ საღებავში ჯერ ყვავილის ღერო ჩაყო და ფურცელზე გადაიტანა ნაკვალევი, შემდეგ თვითონ ყვავილი ჩაყო და ასევე დაიტანა ანაბეჭდი. ანაბეჭდებს დააყარა ქვიშა.</p> <p>ელენეს ეუბნება: „მათხოვე ერთი ყვითელი ძაბრი, ნახე, შენ რამდენი გაქვს“ და მიუთითებს იმ კოშკზე, რომელიც ძაბრებით ააშენა.</p>	<p>ნინი თავისუფლად იყენებს სხვადასხვა საშუალო მასალას, მოსინჯავს საგნების გამოყენების სხვადასხვა გზას და აკვირდება საგნების თვისებებს.</p> <p>შეუძლია ყვითელი ფერის ამოცნობა, იცის თავაზიანად მიმართვის ფორმა, შეუძლია ნივთების რაოდენობის განსაზღვრა – ამბობს: „მომეცი ერთი ძაბრი“, იყენებს სიტყვას – ბევრი.</p>	<p>შევთავაზებ სხვა საშუალო მასალას, მაგალითად საძერწ ცომს, ბუნებრივ რესურსს, წავახალისებ, რომ ისეთი ნამუშევარი გააკეთოს, რომელსაც მოცულობა აქვს, მაგალითად ცომში ჩაარჭოს ჯოხები, გირჩებს დაამაგროს ცომის გუნდები და ა.შ.</p> <p>წავახალისებ, ჩამოთვალოს ყვითელი საგნები, რაც უნახავს. შევთავაზებ წიგნის დამზადებას ყვითელი ფერის საგნებზე.</p> <p>უზოში თამაშის დროს ვთხოვ, მოძებნოს ორი ყვითელი ნივთი და ორი სხვა ფერი.</p>
<p>აჩიკომ თაროდან აიღო ფუნჯი და ფურცელი, მაგიდასთან დაჯდა. უყურებს ბავშვების საქმიანობას. შემდეგ ფუნჯთან ერთად ყვავილიც ჩაყო საღებავში და მთლიანად დაფარა ფურცელი ყვითლად და ქვიშა დააყარა.</p>	<p>შეუძლია საქმიანობისთვის საჭირო მასალის დამოუკიდებლად მოპოვება, მოსინჯავს საგნების გამოყენების განსხვავებულ გზებს, ატარებს ექსპერიმენტებს, აკვირდება.</p>	<p>შევთავაზებ, რომ ხატოს ერთ კონად გადასკოჩილი ფანქრით, პასტელით და მარკერით. წავახალისებ, აღწეროს პროცესი უზოში გასვლისას ვთხოვ, დამეხმაროს უზოს ნივთების შეგროვებაში.</p>
<p>უყურებს სხვების თამაშს, ძირს დავარდნილი ნიჩაბი აიღო, ქვიშით აავსო და იატაკზე დაყარა, ჩაიცვქა და ფეხით დაიწყო ქვიშის გაფანტვა.</p>	<p>უჭირს სხვა ბავშვებთან თამაშში ჩართვა, ფრთხილობს ახალი მასალების გამოყენებას.</p>	<p>წავახალისებ, რომ წყვილებში ეთამაშოს ბავშვებს. ინდივიდუალურად შევთავაზებ განსხვავებულ მასალებს.</p>

კვირის განმავლობაში წარმოებული დაკვირვების ჩანაწერებს მანანა და ლია ბავშვების პორტფოლიოში მოათავსებენ, ასევე გამოიყენებენ მშობლებთან ინდივიდუალური შეხვედრების დროს იმის საჩვენებლად, თუ რა უნარებს ივითარებენ/ამჟღავნებენ სხვადასხვა აქტივობაში ჩართული ბავშვები. იქამდე თითოეულ ჩანაწერს კომენტარს დაურთავენ, სადაც გამოჩნდება, რა უნარებს ამჟღავნებენ ბავშვები.

რიონი შეხვედრა
სხეულები, ძილიადაც, ირის.
ამაში ისე ახაროსება.
ძილიადაც ისწავლეს, რომ სიმრეხა
რიონი წესი რაწესებს მინიშნებს.
გაუგებოვებ იგივე ამაში.
სირომეს რ ნაკლ ისე სწავლება
ვიზუალური მინიშნება.

ხელოვნების ცენტრი
ბავშვების უმეტესობა ავსტისტიკური
აქტებს სხვადასხვა სიმართლი
მასობას. უზიაროვი ვერს ამოცნობა
უკრის შეუძლია.
გულისა და იხაროსისა
გაუგებოვებ ვერს შეუძლია

სწავლური ცენტრი
საინტელექტუალური იყო ქვიშა და სივრცითი.
მეცნიერების ცენტრში შევიფან ქვიშას,
მინს და წყაროს, რომ შეუძლია და
რააკვირვებს.
სწავლური მეორე მხარეა
გაივლეს.

წიგნიერების ცენტრი
სამი ბავშვი რაინტელექტუალური
წიგნიერების ცენტრია.
მომეცნო კვირის მინიშნები იგივე
აქტებს. ქვიშის უფროსი იყო
აქ, ხმალოვო წყაროს და
რაინტელექტუალური.

შემდეგ კვირას მანანა ისევ აგრძელებს დილის შეხვედრას იმავე სიმღერით.

ბავშვების უმეტესობა თავისუფლად იყენებს სხვადასხვა სამუშაო მასალას, მოსინჯავს საგნების გამოყენების სხვადასხვა გზას, ელენესთან და სალომესთან ამ უნარზე მუშაობას მომდევნო კვირაშიც განაგრძობს. ყვითელი ფერის ცნობა თითქმის ყველა ბავშვმა იცის, ინდივიდუალურად მუშაობას განაგრძობს მხოლოდ ირაკლისთან და გიგისთან. მისი დაკვირვებით, ბავშვების მცირე ნაწილი დაინტერესდა წიგნიერების ცენტრით, ამიტომ, მომდევნო კვირაში შეეცდებიან ცენტრები ისე გადაინაწილონ, რომ წიგნიერების ცენტრში რომელიმე მათგანმა შეძლოს ბავშვების მცირე ჯგუფთან ხმამაღლა კითხვა.

მისი დაკვირვებით ბავშვებისთვის ძალიან საინტერესო იყო ქვიშითა და საღებავით ექსპერიმენტირება, ამიტომ მომდევნო კვირაში ჯგუფის რესურსს უმეტესად ისეთი მასალებით გაამდიდრებს, რომ ბავშვებმა შეძლონ ნივთიერებების შერევა და დაკვირვება. მეცნიერების ცენტრში შეიტანს ქვიშას, მიწას და წყალს ერთმანეთში შესარევად, სენსორულ მაგიდას კი მარილით გაავსებს სათამაშოდ, ხელოვნებაში საღებავებთან ერთად სველ მიწას და მარილს შესთავაზებს.

ბავშვების უმეტესობისთვის სიმღერის დაწყება ნიშანია, რომ დილის წრე იწყება. სალომეს და ნიკოს ისევ სჭირდება ვიზუალური მინიშნება და გაძლოა დილის წრის სივრცისკენ. ბავშვებს არ მოხუზრდათ „ვის რა ჰქვია“ თამაში და ისევ აპირებს გააგრძელოს, თან ჯერ ყველამ ყველას სახელი არ იცის. ამ კვირაში მანანამ გადაწყვიტა, ასევე, იმუშაოს შემდეგ უნარებზე: სხვისი პერსპექტივის დანახვა და ემოციების სახელდება.

რეფლექსური დღიურის ჩანაწერები

რეფლექსურ დღიურში მანანა კვირის განმავლობაში აკეთებდა ჩანაწერებს საკუთარი პრაქტიკის მიღწევებისა და გამოწვევების შესახებ. ყოველდღიურად აანალიზებდა დღის განმავლობაში მომხდარს, ცდილობდა, პასუხი გაეცა შემდეგი შეკითხვებისთვის: რა მოხდა დღეს? რა გამომივიდა კარგად? რამ არ გაამართლა? რა უნდა შევცვალო?

8 ოქტომბერი

„კარგია, ეს თემა რომ დავგეგმეთ, გაამართლა. კარგია, რომ ბავშვების ინტერესები დროულად დავაფიქსირეთ. დღევანდელი აქტივობებიც მოეწონათ. ფლანელის დაფას სიმღერის დროს კიდევ გამოვიყენებ, უფრო თვალსაჩინო და სახალისო გახადა ეს პროცესი. წიგნების კალათაში წიგნები მაქვს გამოსაცვლელი და ჩასამატებელიც. ეს წიგნები აშკარად მოხუზრდათ და აღარ ინტერესდებიან. ისედაც კიდევ უნდა მოვიფიქრო რამე, რასაც გადასვლების დროს გამოვიყენებ. ინტერნეტში უნდა მოვძებნო რამე.“

9 ოქტომბერი

„უზოში იკამ, ნიკომ და ნინიმ ხაჭაპური გამოაცხვეს, დრამატულ ცენტრშიც იკამ ხაჭაპური ახსენა, მგონი კარგი იქნება, ნამდვილი ხაჭაპურის ცხობაც დავგეგმო ამ კვირაში. შევეცდები, რომ ის ბავშვები წავახალისო, რომლებმაც ინტერესი გამოთქვეს. მეთოდისტი უნდა ვნახო ხვალ, რომ საჭირო მასალა მოვიმარაგოთ.“

11 ოქტომბერი

„დღეს ცოტა ვშფოთავდი, ნივთების შესაგროვებლად ამჯერად მშობლებს ბარათები გავატანეთ და ამ ფორმით ვთხოვეთ, რომ ყვითელი ნივთები მოეტანათ. ეს მეთოდი არასდროს გამომიყენებია და თავიდან ვიფიქრე, არც კი წაიღებდნენ ბარათებს, მაგრამ მგონი ინდივიდუალურად რომ მივმართეთ მშობლებს, გაამართლა. ამ ხერხს სხვა დროსაც გამოვიყენებ.“

12 ოქტომბერი

„ლიამ ახალი ცომის რეცეპტი მოიფიქრა და დღეს ბავშვებს ძალიან მოეწონათ, მაგრამ მგონი ცოტა სხვანაირად უნდა გავუკეთოთ ორგანიზება ხელოვნების ცენტრს. კუბურების ცენტრთან ძალიან ახლოს არის და იქაური ხალიჩა ისვრება, ხვალ ლიას დაველაპარაკები, იქნებ რამე მოვიფიქროთ.

არ მომწონს, რომ წიგნიერების ცენტრში ვერ ვახერხებთ ხმამაღლა კითხვას. ისე უნდა გადავანაწილოთ ცენტრებში, რომ წიგნიერების ცენტრში რომელიმემ შევძლოთ შესვლა და კითხვა. თითქმის მესამე დღეა, რაც იქ შესული ბავშვები მხოლოდ ათვლიერებენ წიგნებს, წაკითხვას კი ვერ ვახერხებთ. ეს უნდა მოვაგვაროთ“.

14 ოქტომბერი

„ქვიშით და საღებავებით თამაში ძალიან მოეწონათ, თუმცა, მე თვითონ დაძაბული ვიყავი, ყველაფერი ძირს დაყარეს და ძალიან დაისვარნენ, დიდი დრო წავიდა მერე მოწესრიგებაზე და ამის გამო, ცოტა დავიძაბე. უნდა მოვიფიქრო რამე, რაც ამ პრობლემის მოგვარებაში დამეხმარება. მშობლებს ვთხოვ, დიდი ზომის მაისურები გამოატანონ, პირდაპირ რომ გადაიცვან ტანსაცმელზე. გიგის და ნიკოს მშობლებს უნდა ვუთხრა, მეტი გამოსაცვლელი მოუმარაგონ. ასევე, მჭირდება ბავშვებისთვის პატარა ზომის რამდენიმე ცოცხი, რომ თავად დაალაგონ ცენტრები. მეც უფრო მშვიდად უნდა ვიყო, დღეს ძალიან გავღიზიანდი.

ქვიშა და საღებავი ისე მოეწონათ, მომდევნო კვირაში უმეტესად ასეთ მასალებს შევიტან, რომ ბავშვებმა ნივთიერებები შეურიონ. მეცნიერებაში ჯერ არ გადამიწყვეტია, მოვიფიქრებ რამეს. სენსორულში იგივეს დავტოვებ, ხელოვნებაშიც ისევ საღებავებს გამოვიყენებ და მარილს, სველ ქვიშას დავუმატებ.

იმ კვირაში ისევ გავაგრძელებ დილის შეხვედრას იგივე სიმღერით.“

15 ოქტომბერი

„მომდევნო კვირაში ელენესთან და სალომესთან მაქვს სამუშაო, ახალ მასალას ნაკლებად კიდებენ ხელს და რამე უნდა მოვიფიქრო მათთვის.

მგონი მივადწიეთ და ბავშვების მცირე ნაწილი დაინტერესდა წიგნიერების ცენტრით. არ უნდა გამომრჩეს, მომდევნო კვირაშიც ცენტრები ისე გადავინაწილოთ, რომ წიგნიერების ცენტრში რომელიმე ჩვენგანმა შეძლოს წიგნიერების ცენტრში შესული ბავშვებისთვის კითხვა.

სალომეს და ნიკოს ისევ სჭირდება ვიზუალური მინიშნება და გაძლოა დილის წრის სივრცისკენ. „ვის რა ჰქვია“ თამაშს ისევ გავაგრძელებ, ბავშვებს ჯერ არ მობუზრდათ, თან ჯერ ყველამ ყველას სახელი არ იცის. იმ კვირაში ამ უნარებზე უნდა ვიმუშაო: სხვისი პერსპექტივის დანახვა და ემოციების სახელდება“.

რეფლექსური დღიური მანანას პირადი ჩანაწერების დღიურია. ამ ჩანაწერებს მანანა საკუთარი პრაქტიკის ანალიზისთვის და ასევე საგანმანათლებლო პროცესის მიმდინარეობაში ცვლილებების ასახვის მიზნით იყენებს. სწორედ ამიტომ, დღიურიდან მანანას გარკვეული ჩანაწერები დაგეგმვის ცხრილის რეფლექსიის გრაფაში გადააქვს.

დღიურის ძირითადი/სადაბნო შეხვედრა/სიმღერა „ჩიტო, ჩიტო – ნაცარა“	კვირის/კვირის ყვითელი სახურავები, ყვითელი ქსოვილი	ხალისი/ხალისი ყვითელ ფურცლებზე ხატვა, ყვითელი ყვავილით ხატვა	ლოგოტიპი.
წიგნიერება ხელნაკეთი წიგნები	მეცნიერება კვრცხის გულის ათქვეფა	სამაგიდო გამოწვევა: პონპონები და პინცეტი ყვითელი მძივების აწყობა	სენსორული ქვიშით და ნიჩბებით თამაში
ეზო	რუტინები/ტრანზიციები წიგნებით სავსე კალათის გამოყენება კვების შემდეგ, სიმღერა	სტრატეგიები: კითხვების დასმის წახალისება სამხატვრო მასალების თავისუფლად გამოყენების წახალისება, მასალებით ექსპერიმენტების წახალისება	რესურსები: ყვითელი ნივთები, ყვითელი კუბურები, საღებავი, ფურცლები. ფლანელის დაფა
<p>რეფლექსია: ყვითელ ცომს გამოვიყენებ ხელოვნებაშიც და სენსორულ ცენტრშიც. იკა, ნინი და ნიკოს ინტერესები – ხუთშაბათს ხაჭაპურის ცხობას დავეგეგმავ. მშობლებისთვის ბარათების გამზადება.</p>			

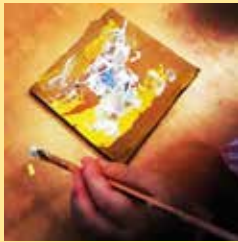
მშობლებთან თანამშრომლობა

კვირის განმავლობაში მანანა და ლია აქტიურად აწარმოებენ მშობელთა დაფას, სადაც გამოფენენ ინფორმაციას ჯგუფში მიმდინარე პროცესების შესახებ.

განვაგრძობთ ყვითელი ფერით თამაშს.

დღეს ბავშვებმა მოსინჯეს ახალი მასალა. გარკვიეს, როგორი ნახატი გამოდის ყვითელი საღებავისა და წებოს შერევით. ასევე, ყვითელი ცომით ვითამაშეთ.

ძალიან გამოგვადგა ის ყვითელი ნივთები, რომლებიც გვათხოვეთ, დავრწმუნდით იმაში, რომ თურმე რამდენი რამ ყოფილა ყვითელი ფერის.

კვირის განმავლობაში, ინდივიდუალური შეხვედრების დროს, მანანა და ლია შეეცდებიან, მშობლებს გაუზიარონ თითოეული ბავშვის მიღწევა და მისცენ რეკომენდაციები, თუ როგორ უნდა იმოქმედონ სახლში. მაგალითად: „მარიმ დღეს ხელოვნების ცენტრში განსაკუთრებით ისიამოვნა, ფურცელი მთლიანად დააღებო წყლით, დააწვეთა ყვითელი საღებავი და აკვირდებოდა, როგორ იჟღინთება ფურცელი ყვითელი ფერით. შეგიძლიათ, სახლშიც შესთავაზოთ წყლით და საღებავით თამაში. უბრალოდ, მოუმზადეთ ფუნჯი, ფურცელი, წყალი, საღებავი და საშუალება მიეცით, რომ რამე კონკრეტული კი არ დახატოს, არამედ ითამაშოს. მას სწორედ ეს პროცესი სიამოვნებს.“ ნანიკოს და ანის მშობლებს ინდივიდუალურად უამბობენ, როგორ აუშენეს კუბურებით ცხოველებს სახლები და შემდეგ, ეს ცხოველები სენსორულ ცენტრში „გაასეირნეს და ქვიშაში ათამაშეს“. ორივე ბავშვის მშობლებს ურჩევენ, ცხოველების წიგნები გამოიყენონ, რადგან ამ თემით განსაკუთრებით არიან დაინტერესებულები. ასევე, სახლის პირობებში მეორადი მასალა მოაგროვონ და ბავშვები წაახალისონ, ცხოველებს სახლები აუშენონ, ოღონდ თავად მოიფიქრონ კონსტრუქციები. ელენეს მშობელს სთხოვენ, მოვიდეს და რომელიმე აქტივობაში ჩაერთოს. ეს ბავშვს გაამხნევეს და მეტად დაცულად იგრძნობს თავს. ერთი დღე ელენეს მამა წიგნიერების ცენტრში „იმორიგეებს“, იქ შესულ ბავშვებს წიგნებს წაუკითხავს, ხოლო კიდევ ერთ დღეს, ბავშვებთან ერთად, ორცხოობილების გამოცხობაში მიიღებს მონაწილეობას.

3-4 წლიანთა ჯგუფი

წლის დასაწყისი და წინასწარი დაგეგმვა

ხათუნას და აბოს წელს ბავშვების ახალი ჯგუფი აჰყავთ. ბავშვების უმეტესობა სამი წლის არის ან ხდება. აღმზრდელებმა წლის დასაწყისისთვის შემდეგი მიზნები დაისახეს.

- 1) ბავშვების და მშობლების გაცნობა. სანდო ურთიერთობების დამყარება, ემოციურად უსაფრთხო კლიმატის შექმნა
- 2) ბავშვების ინტერესების გასაღვივებლად და კვლევის წასახალისებლად ასაკის შესაბამისი, საინტერესო და მიმზიდველ, მრავალფეროვან აქტივობებში ბავშვების ჩართვა. ეს კიდევ უფრო მეტ საშუალებას მისცემს უფროსებს, სიღრმისეულად დააკვირდეს ბავშვებს და მათ ინტერესებს.
- 3) თანატოლების გაცნობა
- 4) ბაღის რუტინის და სივრცეების გაცნობა.

ახალი სასწავლო წლის დაწყებამდე, აღმზრდელებმა შეადგინეს წლიური გეგმა, რათა გაიმარტივონ სამუშაო და არაფერი გამოორჩეთ. წლიური გეგმის ფორმაში განსაზღვრეს სხვადასხვა საორგანიზაციო საკითხები:

- 1) ბავშვების პროფილების გაცნობა
- 2) მშობლებთან დაკონტაქტება და ბაღში ვიზიტების თარიღები.
- 3) სახლში ვიზიტების თარიღები.
- 4) მშობელთა კრების ორგანიზება.
- 5) პირველი კვირის აქტივობების მოფიქრება და რესურსების მობილიზება
- 6) ჯგუფის მოწყობა

ამის შემდეგ, ხათუნამ და აბომ მშობლების შევსებული ანკეტები წაიკითხეს და თავისთვის სია შექმნეს, სადაც გადაიტანეს მისთვის მნიშვნელოვანი, ძირითადი ინფორმაცია. (მშობლის ანკეტის ნიმუში, დანართი.)

ბაღში ვიზიტის დღედ აღმზრდელებმა 3 და 4 სექტემბერი შეარჩიეს, მშობლებთან დარეკეს და შეუთანხმდნენ ბაღში წინასწარ ვიზიტის დროებზე, (მშობლები და ბავშვები დაიბარეს ყოველი ნახევარი საათის გამოტოვებით), რამდენიმესთან კი, რომლის მშობლებსაც მითითებული ჰქონდათ, რომ ბავშვი განსაკუთრებით რთულად ეგუება ახალ ადამიანებს და გარემოს, დაგეგმეს და გაინაწილეს სახლში ვიზიტები.

ბაღში ბავშვების ვიზიტისათვის აღმზრდელებმა მოამზადეს კომფორტული კუთხე ჯგუფის სივრცეში, დადგეს სკამები მშობლებისათვის, თაროებზე კი დააწყვეს სახატავი ფანქრები და

ბავშვის ანკეტა

1. ინფორმაცია ბავშვზე

სახელი, გვარი _____

პირადი ნომერი _____ და ბაბის თარიღი _____

მისამართი _____

სახელი, რომელიც ბავშვს ურჩევნია რომ დაუბახონ _____

ბავშვის სპეციალური საჭიროებები _____

ბავშვის კვებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია / საყვარელი საკვები _____

_____ ხორცი (ანუ იგივე ჩიჩი) _____

ბავშვის ხასიათის თვისებურებები "შენ გაბუა" (მეთვითონ ვიხამ) უყვარს დამოუკიდებლად მოქმედებების შესრულება _____

საყვარელი ზღაპრის გმირი ან პერსონაჟი, საყვარელი სათამაშო _____
 _____ გაფუჭი ვუვუ - ნებისმიერი სახის ტრაქტორი ან სატვირთო მანქანა _____

საყვარელი საჭიანობა _____
 ნებისმიერი სახის თამაში (განსაკუთრებით წყალთან თამაში) _____

2. ინფორმაცია ოჯახზე

ოჯახის შემადგენლობა სადაც ცხოვრობს ბავშვი _____

დედა ☐ დედა ☐ დედა ☐ დედა ☐ სახელი, გვარი _____	მამა ☐ მამა ☐ მამა ☐ მამა ☐ სახელი, გვარი _____
პირადი ნომერი _____ პროფესია/სამუშაო ადგილი _____	პირადი ნომერი _____ პროფესია/სამუშაო ადგილი _____
საკონტაქტო ნომერი _____	საკონტაქტო ნომერი _____

გთხოვთ მიუთითოთ ბავშვის ბაღში დასწრების ინდივიდუალური გრაფიკი მოყვანისა და წაყვანის დრო: _____

იმ დადგინების ჩამონათვალი რომელსაც უფლებათ აქვთ ბავშვი ბაღთან გაიყვანონ სახელი და გვარი: _____

1. _____ 2. _____
 3. _____ 4. _____

თანხმა ხართ თუ არა ბავშვები თქვენთან წინასწარი შეთანხმების საფუძველზე გაიყვანოთ თქვენს სახლში?
 დიახ არა
 თანხმა ხართ თუ არა ბავშვების ფოტოგადაღებაზე და მათ გამოყენებაზე ბაღის საიტსა და სოციალურ მედიასთან? დიახ არა

სახელი, გვარი _____

თარიღი _____

№	სახელი, გვარი	დაბადების დღე	მისამართი ტელ.	ალერგია	საყვარელი სათამაშო, საქმიანობა	ფოტო გადაღება	ექსკურსია	სხვა
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

ანი - 2 წლის რა 7 ავის, პეპსი უმრჩილი ძმა, ყუვასი ჭიკუჭები, ყუვასი შინაური ცხველები. ძროსწინს ჩიქყარო - ჩიქვს უკითავს ზეზი.

კოქი - აჩ ყუვასი, ჩიქვს ჩიქვს აძროს, ძროს ყუვასი ჩიქვს; აქრო - ყუვასი აძროს მძღვს, ნაკროს ყუვასი, ჩიქვს ჩიქვს უკითავს, ყუვასი მძღვს ყუვასი.

ანიკო - სბროში ბძიჩარ ბიქვს ჭიქარი ვაჩიქვს, ბიქვს ყუვასი. შიქროს, რიქ ბანი იქვს რ ბიქვს.

ნიკო - ყუვასი ყუვასი აძროს, რა ვიქვს, ყუვასი რა ვიქვს.

ფურცლები, კუბურები, სახანძრო მანქანები და ცხოველების ფიგურები, თოჯინები და დასაჭრელი ხის ხილი – ყველაფერი, რაც ბავშვებს განსაკუთრებით უყვართ:

მშობლები ბავშვებთან ერთად მოდიოდნენ, ათვალეობდნენ ბაღს და ჯგუფს, აღმზრდელებს საშუალება ჰქონდათ, თითოეულ ბავშვთან ინდივიდუალური კომუნიკაცია ჰქონოდათ, დამეგობრებოდნენ და ცოტა ეთამამათ კიდეც.

მყუდრო და საინტერესო გარემო, მშობლებთან მშვიდი კეთილგანწყობილი საუბარი, ბავშვებს ნდობას უჩენდა ბაღისა და აღმზრდელების მიმართ.

ნიკოსთან სახლში ვიზიტი აბომ 5 სექტემბერს დაგეგმა. აღმზრდელმა ბავშვს ბაღის სათამაშო დათუნია მიუტანა და გააცნო წიგნი ბაღის შესახებ. ოჯახის წევრებმა ის ჩაიწეს დაპატიჟეს, ისაუბრეს სხვადასხვა საკითხებზე. ნიკო თავიდან მშობლებს უკან იყო ამოფარებული, მაგრამ ცოტა ხანში გათამამდა და აბოსთან და დათუნისთან თამაშიც დაიწყო. წამოსვლისას აბო თბილად დაემშვიდობა და ბაღში დაპატიჟა. უთხრა, რომ დათუნისა ბაღში კიდეც შეხვდებოდა (წიგნი დაუტოვა და სთხოვა, ბაღში მოსვლისას წამოეღო)

კვირის ბოლოს, მშობელთა კრებაზე აღმზრდელებმა მშობლებს ბაღის პროგრამა და განრიგი, მიზნები და პირველი კვირის აქტივობები გააცნეს. ასევე გაატანეს იმ ნივთების სია, რაც ბავშვებს ბაღში ყოფნის დროს დასჭირდებოდათ.

დღისა და კვირის დაგეგმვა

აღმზრდელებმა პირველი კვირის აქტივობებზე ფიქრი დაიწყეს და დაგეგმვის ფორმაც შეავსეს.

15-19 სექტემბერი

პირველი რამდენიმე დღის განმავლობაში ბავშვები ბაღში ნახევარ დღეს ატარებენ და მათ მშობელი ან ნაცნობი უფროსი ახლავს თან. ამიტომ, ხათუნა და აბო ცდილობენ ისეთი აქტივობები დაგეგმონ, რომლებშიც, ერთი მხრივ, მშობლებიც მარტივად ჩაერთვებიან და მათთვისაც სახალისო იქნება, მეორე მხრივ კი, დაეხმარება მასწავლებლებს, უკეთ გაიცნონ ბავშვები, მათი ინტერესები და შესაძლებლობები.

იმისათვის, რომ პირველი კვირის განმავლობაში ბევრი ადამიანის ყოფნამ ჯგუფში ქაოსი არ გამოიწვიოს, აღმზრდელები უფრო დეტალურად გეგმავენ აქტივობებს ყველა ცენტრისთვის და ასევე გადასვლების პერიოდებსა და რუტინებს. ბავშვებმა პირველი დღეების განმავლობაში უნდა დაისწავლონ დღისა და გარემოს სტრუქტურა, იმისათვის, რომ შემდეგ თავი დაცულად იგრძნონ ამ სივრცეში. ამაში აღმზრდელებს ეხმარებათ ვიზუალური განრიგი. ასევე, აბრები ცენტრებსა და კონტეინერებზე.

<p>15-19 სექტემბერი</p> <p>პირელი კვირა ბაღში</p>	<p>ჯგუფური აქტივობა:</p> <p>თამაში: ჩემი საყვარელი საჭმელი</p> <p>პატარა ზღაპარი გოჭუხე</p>		
<p>დილის შეხვედრა/ სადამოს შეხვედრა</p> <p>ერთობიდან თემა- დამეგობრება</p> <p>ბავშვების გაცნობა თოჯინის დახმარებით</p>	<p>კუბურები</p> <p>გამოწვევა: კუბურებისა და შინაური ცხოველების შეთავაზება</p> <p>კოშკების შენება</p>	<p>ხელოვნება</p> <p>ფერადი ქაღალდების ნახევებით აკლიკაციები.</p> <p>ზეთის პასტელებით ხატვა</p> <p>მარილიანი ცომით თამაში</p> <p>ქაფი და პატარა კოვზები</p>	<p>დრამატული.</p> <p>სახლობანა</p>
<p>წიგნიერება</p> <p>წიგნები ბაღზე</p> <p>ტოპო-ტიპი ბაღში მიდის</p> <p>ბავშვების საყვარელი ზღაპრების წიგნების შეთავაზება</p>	<p>მაცნიერება</p> <p>გამოწვევა: დაახარისხე გირჩები</p>	<p>სამაგიდო</p> <p>ფაზლების აწყობა</p>	<p>ეზო</p> <p>მატარებლობანა</p> <p>ბურთის გაგორობანა</p> <p>ცარცებით ხატვა</p>
<p>რუტინები/ ტრანზიციები</p> <p>მისალმების სიმღერა.</p> <p>როგორ ვიბანთ ხელებს ცენტრების და მასალების გაცნობა</p>	<p>სტრატეგიები</p> <p>ბავშვების ნდობის მოპოვება დამეგობრება,</p> <p>ერთმანეთთან დამეგობრების ხელშეწყობა, ერთმანეთთან კომუნიკაციის ხელშეწყობა</p>	<p>რესურსები</p> <p>ხელის თოჯინა,</p> <p>ფაზლები, სხვადასხვა ზომის გირჩები, ფერადი ბურთები, რაინდების ფიგურები, ტოპო-ტიპის და სამი გოჭის წიგნები, ფერადი ქაღალდი, მშრალი წებო, ზეთის პასტელები, მარილიანი ცომი.</p>	<p>სანსორული</p> <p>ქვიშაში სხვადასხვა ფიგურების პოვნა</p>

ფიზიკური გარემოს მოწყობა

აბომ და ხათუნამ ჯგუფის ოთახი პატარა ცენტრებად მოაწყეს:

- 1) სენსორული ცენტრი, სადაც ბავშვები ქვიშით ითამაშებენ
- 2) ხელოვნების სახელოსნო
- 3) კვლევების ცენტრი
- 4) დრამატული
- 5) კუბურები
- 6) სამაგიდო
- 7) წიგნიერება
- 8) კარავი
- 9) შესაკრებელი

მასალები სპეციალურ კონტეინერებში მოათავსეს. იმისათვის, რომ მასალების გამოყენების შემდეგ ბავშვებმა ადვილად შეძლონ დალაგება, კონტეინერებს იარლიყები გაუკეთეს. ასეთივე იარლიყი დააწებეს თაროებზე, რომ კონტეინერმა ადვილად „იპოვოს“ თავისი ადგილი. ხათუნამ დაამზადა ვიზუალური განრიგი და ჯგუფში გამოფინა.

აღმზრდელები პირველი დღეების განმავლობაში სივრცეში მხოლოდ საჭირო მასალას ალაგებენ. ბავშვების პროფილების შესწავლის შემდეგ კი, ჯგუფის ფიზიკურ გარემოში მასალა ბავშვების ინტერესების გათვალისწინებით შეაქვთ. ხელოვნების კუთხეში ფერად ფურცლებს, სახატავ ფანქრებსა და ცომს მოიმარაგებენ, კუბურებში სხვადასხვა ცხოველებისა და ტრანსპორტის ფიგურები აწყვია. დრამატულ ცენტრში სათამაშო ჭურჭელი მაგიდაზეა განწყობილი და სკამებზე თოჯინები სხედან. წიგნებში ზღაპრების სამი სურათებიანი წიგნი დევს, სამაგიდო თამაშების კუთხის მაგიდაზე ორი ფაშელია გაშლილი.

აბომ კოტესთვის სენსორულ ცენტრში, ქვიშაში რაინდების ფიგურები დამალა, ხელოვნების ცენტრში დამატებით ზეთოვანი პასტელების შეტანა გადაწყვიტა, რაც მისი აზრით, ანიკოსთვის საინტერესო იქნებოდა, რადგან ხატვა უყვარს და მხოლოდ ფანქრები აქვს სახლში.

ხათუნამ წინასწარ მოამზადა ხელზე ჩამოსაცმელი თოჯინა, რომელსაც ბავშვებთან მისალმების, ან ამბის მოყოლის დროს გამოიყენებს.

პრაქტიკა

პირველ დღეს, როცა ბავშვები მოსვლას იწყებენ, ბევრი მათგანი უკვე იცნობს აღმზრდელებს. აბო და ხათუნა თითოეულს სახელით მიმართავენ და თბილად ესალმებიან, გამოეთამაშებიან, გამოელაპარაკებიან ინდივიდუალურად და ჯგუფს ათვალთქვებიან. ბავშვების მოსვლის შემდეგ, ბავშვებსა და მათ მშობლებს შესაყრებელ ადგილას ეპატიჟებიან. წრეზე დამსწდარ მშობლებს ბავშვები კალთაში უზით, ხათუნა ბავშვებს კიდევ ერთხელ ესალმება და მხიარულ მისაღებას ასწავლის, თითოეული ბავშვი და მშობელი მის გვერდით მჯდომს უნდა მიესალმოს, ხელი ჩამოართვას და სახელი უთხრას. პირველი წრის შემდეგ, ხათუნას თავისი თოჯინა გამოჰყავს და მისი საშუალებითაც ესალმება ბავშვებს. შემდეგ ცდილობს, ბავშვების სახელები დაასახელოს, მაგრამ ყოველ ჯერზე ვითომ ეშლება. ბავშვები ხალისობენ დაბნეული თოჯინის შეცდომებზე და ახსენებენ სახელს. აბო ბავშვებსა და მშობლებს დღის განრიგსა და დაგეგმილ აქტივობებს აცნობს. ბავშვებს ეუბნება, რომ ახლა საუზმეს მოიტანენ და სთხოვს მშობლებს, ბავშვებს ხელების დაბანაში დაეხმარონ. აღმზრდელები ხელების დაბანის სიმღერას მღერიან და სიმღერ-სიმღერით მიდიან ხელსაბანთან.

დაბრუნებულ ბავშვებს აღმზრდელები საუზმეს ახვედრებენ და ყველანი ერთად სხდებიან სასაუზმოდ. ბავშვები მიირთმევენ, აღმზრდელები კი ეკითხებიან, მოეწონათ თუ არა ხაჭო? ხაჭო უფრო უყვართ თუ მაწონი? როგორ ფიქრობენ, რა მსგავსება და განსხვავებაა ხაჭოს და მაწონს შორის.

საუზმის შემდეგ აღმზრდელები სთხოვენ მშობლებს, ბავშვებს დაეხმარონ ქურჭლის ჯამში ჩაღებებაში და სასურველი სათამაშო კუთხის არჩევაში.

ბავშვები და მშობლები სურვილის მიხედვით გადანაწილდებიან სხვადასხვა სივრცეში და თამაშს იწყებენ. ბავშვები ათვალთქვებენ ახალ მასალას, ზოგი ხატავს, ზოგი კუბურებს აშენებს და მანქანებით და ცხოველებით თამაშობს, ზოგი წიგნებს ათვალთქვებს, ზოგი კი ფაზლის აწყობას შეუდგა. აბო და ხათუნა ბავშვებს ინდივიდუალურად და მცირე ჯგუფებში ეთამაშებიან. ერთ კუთხეში მყოფ ბავშვებს წაახალისებენ, ერთმანეთს ეთამაშონ. გარკვეული დროის შემდეგ კი, ყველას აფრთხილებენ, რომ გარეთ თამაშის დრო მოდის და ეზოში გასასვლელად უნდა მოემზადონ.

უზოში აღმზრდელებს დაგეგმილი აქვთ ბურთის გაგორებანა, ბავშვები და მშობლები ორ მწკრივად დგებიან და ბავშვები ერთმანეთს ბურთს ფეხით ზიგზაგისებურად უგორებენ, თან ცდილობენ, ერთმანეთის სახელები გაიხსენონ და დაუძახონ მას, ვისაც უგორებენ. თამაშის შემდეგ კი, ბავშვებს უზოს სხვადასხვა კუთხეს ათვალთქვინებენ, აჩვენებენ ბოსტანს, მუსიკალურ კედელს, საქვიშესა და ტალახის სამზარეულოს. ბავშვები უზოში სურვილის მიხედვით გაიშლებიან და თამაშობენ . ცოტა ხანში, ხათუნა სათამაშო ჟღარუნას აჩხრიალებს და ბავშვებს თავისთან მოუხმობს, თურმე, სადილის დროც მოსულა. ბავშვები ნელ-ნელა ოთახში ბრუნდებიან, ფეხზე იცვლიან და ხელს იბანენ. სადილი ისევ გაშლილია, ხათუნა და აბო ბავშვებთან ერთად სხდებიან და ეკითხებიან, დღეს რა მოეწონათ ყველაზე მეტად? ხვალ რისი გაკეთება მოუნდებათ კიდევ? ზოგს ქვიშაში უნდა თამაში, ზოგს – პასტელებით ხატვა, ზოგი კი – ჯერ მორცხვობს და არაფერს ამბობს. სადილის მერე მშობლები და ბავშვები აღმზრდელებს ემშვიდობებიან და სახლებში მიდიან.

დაკვირვება, შეფასება და კვლავ დაგეგმვა

დღე 20

ხათუნა და აბო ბავშვებს უკვე კარგად იცნობენ, მშობლებთან ინდივიდუალური შეხვედრებიც ჩაატარეს, ბავშვების პირველადი შეფასებაც გააკეთეს და დაიწყეს ბავშვებზე დაკვირვების ჩანაწერების წარმოებაც. ბავშვები უკვე აღიქვამენ თავს ჯგუფის წევრებად, დამეგობრდნენ, მიეჩვივნენ აღმზრდელებს, დღის რუტინას, წრეზე ჯდომასა და ერთმანეთის მოსმენას.

ნინუცას კარგად აქვს განვითარებული მეტყველებისა და ნატიფი მოტორული უნარები. მის მშობლებთან შეხვედრისას დედამ სურვილი გამოთქვა, რომ აღმზრდელებმა მეტად მიაქციონ ყურადღება ბავშვის მსხვილ მოტორიკას და საშუალება მისცენ, მეტად იმოძრაოს.

ალექსანდრეს ძალიან უყვარს ცხოველები, ყველა ცხოველის სახელი იცის, მათი შვილებისაც, ვინ სად ცხოვრობს და რა ხმას გამოსცემს. უყვარს თიხით ძერწვა, მაგრამ უჭირს ჭრა და ფანქრის სწორად ჭრა.

იოანას უყვარს თოჯინები და ზღაპრების მოსმენა, მეტყველება მისი ძლიერი მხარეა, ფურცელზე მხოლოდ ხაზებს ავლებს, ფიგურების გამოსახვა კი უჭირს.

მარიტა თავის თავზე მესამე პირში ლაპარაკობს, ორ- სამსიტყვიან წინადადებებს ამბობს და ლექსიკური მარაგიც საკმაოდ შეზღუდული აქვს, ძალიან უყვარს დინოზავრები, უჭირს ემოციების მართვა.

გიორგის განვითარების შეფერხება აქვს, ის შეზღუდული რაოდენობის ცალკეულ სიტყვებს ამბობს. უჭირს სხვა ბავშვებთან კომუნიკაცია, სხვადასხვა აქტივობებზე ძალიან მცირე ხნით ახდენს ყურადღების კონცენტრაციას, ძალიან უყვარს სათამაშო მანქანები და ხეებზე ცოცვა.

ხათუნამ და აბომ ბავშვებზე დაკვირვებისას შეამჩნიეს, რომ ყველა ბავშვს მოსწონს ბაღის ეზოში კუებზე დაკვირვება და მათთან თამაში, ბავშვების დიალოგებიც ძალიან ხშირად კუების ირგვლივ ტრიალებს, მაგალითად, სამი დღის წინ ნინუცა და ანიკო კამათობდნენ იმაზე, თუ რას ჭამენ კუები, ბალახს, პურს თუ ჭიანჭველებს. ალექსანდრე კი ეუბნებოდა იოანას, რომ მის სათამაშო კუს სულ სხვანაირი ფეხები აქვს და წყალშიც დაცურავს.

აღმზრდელებმა გადაწყვიტეს, ბავშვების ეს ინტერესი გამოეყენებინათ შემდეგი თემის დაგეგმვისას.

დღისა და კვირის დაგეგმვა

ხათუნამ და აბომ კუს თემაზე მუშაობისას, კურიკულუმის მიზნების მისაღწევად და ბავშვების კვლევის ხელშესაწყობად, დაგეგმეს შემდეგი თამაშები და გამოწვევები:

წინასწარ მოიფიქრეს ამბავი კუზე, რომელმაც ბრაზის მართვა ისწავლა. ხათუნამ დაგეგმა, რომ კუს დილის წრეზე გააცნობდა და მის თავგადასავალსაც ამ დროს მოყვებოდა.

მეცნიერებიდან: კუებზე დაკვირვება ლუპის საშუალებით, შედარება სათამაშო კუებთან, ექს-კურსია ეგზოტარიუმში.

წიგნიერებიდან: კუს შესახებ ილუსტრირებული წიგნების დათვალიერება, წაკითხვა, წიგნის დამზადება.

ხელოვნებიდან: კუს ჩანახატების გაკეთება, კუს სამგანზომილებიანი ფიგურების დამზადება შეთავაზებული მასალებით.

ამ აქტივობების დროს, რა თქმა უნდა, აღმზრდელები ჯგუფის ერთობისა და კვლევა-აღმოჩენის მიზნებზე სხვადასხვა სტრატეგიით იმუშავებენ.

ჯგუფის ერთობიდან, კუს მეთოდის გამოყენებით, ყურადღებას გაამახვილებენ ემოციების მართვაზე, რადგან ბავშვებს საშუალება აქვთ, დააკვირდნენ და შეისწავლონ კუ, აღმზრდელებმა გადაწყვიტეს, გააცნონ ბავშვებს ეს ტექნიკა.

<p>თემა: კუ</p> <p>თარიღი: 14- 19 ოქტომბერი</p>		<p>ჯგუფური აქტივობა:</p> <p>ზღაპარი კუზე.</p> <p>კუს ცეკვა.</p>	
<p>დილის შეხვედრა/ სადამოს შეხვედრა</p> <p>თამაში: ჩავძვრეთ კუს ბაკანში. რეფლექსია</p>	<p>კუბურები</p> <p>სათამაშო კუს ფიგურები</p>	<p>ხალოვნება</p> <p>კუს ჩანახატები</p> <p>პლასტელინის და კაკლის ნაჭუჭის კუები</p> <p>თიხის შეტანა, საღებავებით ხატვა.</p> <p>პაპიემამეს კუები</p>	<p>დრამატული.</p>
<p>წიგნიერება</p> <p>კუს ენციკლოპედიების შეტანა</p>	<p>მეცნიერება</p> <p>დაახარისხე სხვადასხვა ჯიშის კუები</p> <p>ექსპერიმენტი: რითი თამაშობს კუ?</p> <p>დაკვირვება ლუპით, რას ქამს კუ?</p>	<p>სამაგიდო</p>	<p>ეზო</p> <p>ცოცვა</p> <p>წრეში ბურთი</p> <p>19 ოქტ-ექსკურსია ექზოტარიუმში</p>
<p>რუტინები/ ტრანზიციები</p> <p>მაგიდის გაშლა და კვების შემდეგ ალაგების წახალისება</p>	<p>სტრატეგიები:</p> <p>ღია კითხვების დასმა,</p> <p>კვლევის ხელშეწყობა,</p> <p>ჰიპოთეზების ჩანიშვნა,</p> <p>ბრაზის ემოციაზე საუბარი,</p> <p>დაწყნარების სტრატეგიები</p>	<p>რასურსები;</p> <p>დიდი კონტეინერი წყლით,</p> <p>კალათები ფოთლებისათვის,</p> <p>კუს სათამაშოები,</p> <p>კუს ბარათები,</p> <p>ენციკლოპედია,</p> <p>დიდი მუყაოს ყუთი</p>	<p>სანსორული</p> <p>იპოვე კუ ქვიშაში</p>

ფიზიკური გარემოს მოწყობა

ხათუნამ წინასწარ მოამზადა მასალები და განალაგა ცენტრებში.

წიგნიერების ცენტრში – ილუსტრირებული წიგნი კუებზე.

ხელის თოჯინა – კუ – ბრაზის მართვის სასწავლებლად.

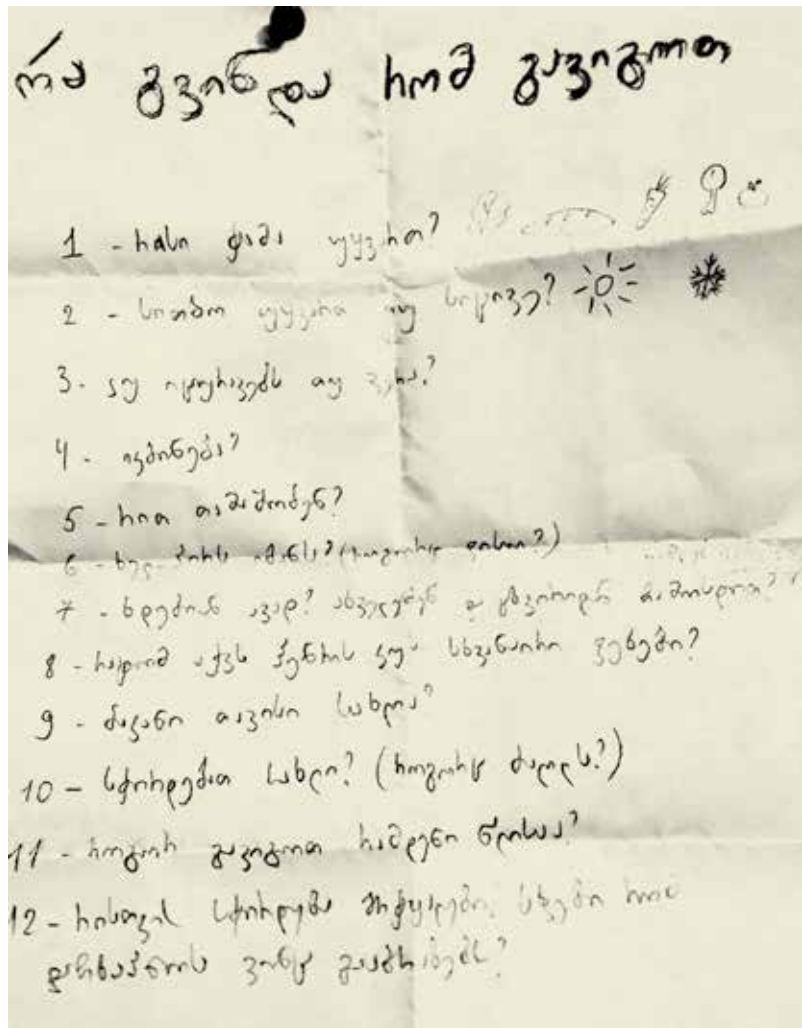
აბომ მშვიდ კუთხეში დიდი მუყაოს ყუთისგან კუს ბაკანი მოამზადა, ასევე დაამზადა ბარათები ბრაზის მართვაზე.

პრაქტიკა

დილის შეხვედრაზე აბო და ხათუნა ბავშვებს მხიარული მისასალმებელი სიმღერით დახვდნენ, შემდეგ კი ხათუნამ ზღაპარი წაიკითხა კუზე, რომელსაც ემოციების მართვა უჭირდა. აბომ ეზოდან კუ ამოიყვანა და ბავშვებს სთხოვა, დაკვირვებოდნენ და ეთქვათ, რას ფიქრობდნენ.

აღმზრდელები შეეცადნენ, ბავშვების აზრები და კითხვები ერთ ფორმატზე ჩამოეწერათ. ხათუნამ უთხრა ბავშვებს, რომ საუზმის შემდეგ საშუალება ექნებოდათ, კიდევ დაკვირვებოდნენ კუს და ეთამამათ მასთან ერთად სხვადასხვა კუთხეში.

მაგიდის გაწყობაში ბავშვები აღმზრდელებს ეხმარებიან, საუზმის დროს მიირთმევდნენ და თან იმაზე საუბრობდნენ, წიწიბურას ფაფა კუს თუ მოეწონებოდა. ნინუცამ თქვა, რომ თავის პატარა ლეკვს წიწიბურა ძალიანაც უყვარს, მაშომ კი თქვა, რომ ძაღლებიც და კუებიც მხოლოდ სპეციალურ საქმელს ჭამენ. ხათუნა ეკითხება ბევრს: როგორ შეიძლება გავიგოთ, რას ჭამენ კუები? ბავშვები ფიქრობენ. ალექსანდრე ამბობს, რომ შეიძლება რამდენიმე საქმელი დაუღონ და ნახონ,

რომელი მოეწონება. აბო ამბობს: „ასე შეიძლება საყვარელი სათამაშოც შევამოწმოთ, არა? რამდენიმე დავუღოთ და ვნახოთ, რითი ითამაშებს“. ბავშვებს მოსწონთ ეს აზრი.

საუზმის შემდეგ ბავშვები სურვილის მიხედვით სხვადასხვა კუთხეში იწყებენ თამაშს. ნინუცა, ანიკო და ალექსანდრე ხელოვნების სახელოსნოში შედიან, იქ აბოს ერთ-ერთი კუ დაუსვამს მაგიდაზე და ფერადი ფანქრები და ფურცლებიც მაგიდაზე აწყვია. აბო წახალისებს ბავშვებს, დახატონ კუ. ბავშვები აკვირდებიან მის ბრჭყალებს და ბაკანის ნახატებსა და ფორმებს.

იონა ყოყმანობს, აბო უუბნება:

„იო, დააკვირდი, როგორი ფორმა აქვს კუს, აბა თითო დავადოთ და შემოვატაროთ.“ აბო და იონა ერთად ადებენ ხელს კუს ბაკანზე და თითოთ შემოავლებენ წრეზე.

„აბა ახლა ფურცელზე მაჩვენე, საიდან დაიწყებ ხატვას?“

იონა გაუბედავად ადებს ფანქარს ფურცელს და ცდილობს, იგივე მოძრაობა გაიმეოროს.

აბო: – „მე მგონი ძალიან გავს, შეხედე.“ – იონა კმაყოფილი იყურება. – „აბა ახლა ფეხებს შევხედოთ“ - აგრძელებს აბო...

მეცნიერების კუთხეში სათამაშო კუს და ნამდვილი კუს შედარება აქვთ დაგეგმილი. სათამაშო კუ და რამდენიმე ლუპა მაგიდაზე დევს. ხათუნა გიორგის სთხოვს, კუ გამოიყვანოს ხელოვნების კუთხიდან და დაიჭიროს, სანამ თედი და ანა მას ლუპით დააკვირდებიან. ხათუნა უუბნება ბავშვებს: „ნახეთ, ეს როგორი ღიღია, როგორი

ფეხები აქვს, როგორი თავი და კუდი, ფეხები. როგორ ფიქრობთ, რითი გვანან ეს კუები ერთმანეთს?“ ბავშვები ცდილობენ, ჩამოთვალონ.

კუბურების კუთხეში კოტემ გრძელი გალავანის შენება დაიწყო. ზედ მეომრების ფიგურებს აწყობს და ანასტასიას სთხოვს, მასთან ერთად ითამაშოს.

სამაგიდო თამაშებში კესო და ნიკო ნახატებიან ღომინოს თამაშობენ.

წიგნიერების კუთხეში ბავშვები ენციკლოპედიას ათვალთვლებენ, სადაც ზღვის ცხოველებთან ერთად სხვადასხვანაირი კუები არიან გამოსახული.

ცოტა ხანში უზომი ჩასვლის დრო მოდის და აღმზრდელები ბავშვებს ნელ-ნელა ამზადებენ. ზოგს პატარა ქვიშის საათს უღებენ, ზოგს წაახალისებენ, რომ სივრცე მოაწესრიგონ. დაუმთავრებელ ნამუშევრებს თაროზე ინახავენ, დასრულებულ ნახატებს კი, კედელზე აკრავენ.

უზომი აღმზრდელებს ფიზიკური თამაში აქვთ დაგეგმილი, ბავშვები გრძელ სკამზე უნდა გაცოცდნენ, შემდეგ ხეს შემოურბინონ და ადგილზე დაბრუნდნენ.

ამ თამაშის შემდეგ ბავშვებმა გადაწყვიტეს გამოცადონ, იცის თუ არა მათი უზოს კუმ ცურვა. ამისათვის, პატარა სათავსო წყლით გაავსეს და კუები ჩასვეს. კუებს წყალში ცურვა ძალიან მოეწონათ.

ზოგიერთი ბავშვი უზოში ფოთლებს აგროვებდა, რომ კუსთვის რბილი ლოგინი გაეკეთებინათ.

ეზოდან ამოსული ბავშვები, სანამ სასადილოდ დასხდებოდნენ, ხათუნამ და აბომ კიდევ შეკრიბეს წრეზე და შთაბეჭდილებების გაზიარება სთხოვეს, რომ მოკლედ შეეჯამებინათ დღის

სამუშაოები. სადილის შემდეგ ბავშვებმა ზღაპარი მოისმინეს და დაიძინეს. გაღვიძების შემდეგ, სამხარი მიირთვეს და შემდეგ ისევ თამაშს შეუდგნენ. ამჯერად ხელოვნების ცენტრში ბავშვებს კაკლის ნაჭუჭები და პლასტიკინი დახვდათ. ასევე, სახატავი ფანქრები და ფურცლები. მეცნიერების ცენტრში ბავშვებმა გამოსცადეს, რას შეჭამდა და რითი ითამაშებდა კუ.

დღის შეჯამებისას ბავშვებმა და აღმზრდელებმა უფრო მეტის გასაგებად ზოოპარკის ეგზოტარიუმში ექსკურსია დაგეგმეს. ერთად ჩამოწერეს კითხვები, რაც იქ უნდა დაესვათ და მომდევნო დღეებში კუს პაპია მაშეს ფიგურების გაკეთებაც გადაწყვიტეს.

კვირის ბოლოს ხათუნამ და აბომ დაგეგმვის ფურცელზე გადაიტანეს მთელი კვირის შეჯამებული რეფლექსია, სადაც შეაჯამეს, როგორ ჩაიარა კვირამ.

რეფლექსური დღიურის ჩანაწერები

აბომ და ხათუნამ გადაწყვიტეს, რეფლექსური დღიური აწარმოონ ახალი სასწავლო წლისთვის, რაც აქამდე არასდროს გამოუყენებიათ. შეთანხმდნენ, რომ კვირის ბოლოს ერთმანეთს გაუზიარებენ ჩანაწერებს და ერთად იმსჯელებენ, რა როგორ შეცვალონ.

25 აგვისტო

„წელს პირველად დავგეგმე ბაღის დაწყების წინ ბავშვებისა და მშობლების ვიზიტი ბაღში. დღეს მთელი დღე ბაღში ვიყავი. 12 ბავშვი მოვიდა მშობელთან ერთად. არც მეგონა, ამდენი ბავშვი თუ მოვიდოდა. ვიფიქრე, არდადეგების პერიოდია და დაეზარებოდათ მშობლებს მოყვანა. ყველას დავათვალიერებინე ბაღი, მარტო ჩვენი ოთახი კი არა, სხვა ოთახებიც, ღერუფნები, ეზო. ძალიან კმაყოფილი ვარ. ცოტა დრო გვქონდა იმისთვის, რომ ყველას ერთად გვეთამაშა ეზოში. მერე ცარცები გამოვიტანე და ბავშვებმა მშობლებთან ერთად ხატეს. ისე მიხარია, 12 ბავშვისთვის უცხო აღარ ვარ და მგონია, რომ ეს პირველ დღეს დამეხმარება.“

ჩანაწერები ხათუნას დღიურიდან

5 სექტემბერი

„რეფლექსური დღიური არასდროს დამიწერია, რითი დავიწყო ისიც არ ვიცი... წელს ბევრი სიახლეა ერთად... დღეს ვიყავი პირველად ჩემს ცხოვრებაში ბავშვთან სახლში, ნიკოსთან. ისე ვინერვიულე მისვლამდე, თითქოს გამოცდაზე მივდიოდი. კიდევ კარგი, ნიკოს მშობლები ძალიან კეთილგანწყობილები იყვნენ და ვფიქრობ, ძალიან კარგად ითანამშრომლეს ჩემთან. ჩაიზე დამპატიყეს, ვისაუბრეთ ბაღის ამბებზე. ყველაფერზე ვუპასუხე, რაც აინტერესებდათ. მეც დავაზუსტე რაღაცეები. ნიკო ამ დროს მშობლებს უკან იყო ამოფარებული, მაგრამ ცოტა ხანში გათამამდა. ჯგუფიდან სათამაშო დათუნია მქონდა წაღებული და ნიკოს გავაცანი. ხოდა, ამ დათუნიათი დაიწყო თამაში. ნიკომ გამომიტანა თავისი სათამაშოებიც, საყვარელი წიგნები. მე ვცდილობდი, დამემახსოვრა ეს ყველაფერი. შეკითხვებს ვუსვამდი. მოკლედ, მგონი დავმეგობრდით...“

ჩანაწერები აბოს დღიურიდან

15 სექტემბერი

„პირველმა დღემ მგონი კარგად ჩაიარა, აბოსაც კვითხე და კმაყოფილი იყო. შევეცადე ბავშვების სახელები კარგად დამემახსოვრებინა და სახელებით მიმემართა. ცოტა ვღელავდი ამის გამო. თან ვცდილობდი, საკუთარი თავისთვის გვერდიდან შემეხედა და შემეფასებინა, რას ვაკეთებ და როგორ. თავიდან ჯგუფში მშობლების ყოფნამ ცოტა თითქოს დამდაბა, მაგრამ მერე მშობლებიც ჩავრთე პროცესში და ეს ძალიან დამეხმარა, რომ მოვლუნებულიყავი. ისე მშობლებიც ძალიან კარგად ჩაერთვნენ, ხელის დაბანაში მოგვეხმარნენ. ვფიქრობ, მომავალშიც დავგეგმავ მათი მონაწილეობით აქტივობებს ბაღში.“

წრეზე შეხვედრის დროს თოჯინას გამოყენება ძალიან კარგი აზრი იყო, ისე იხალისეს, მომავალშიც აუცილებლად გამოვიყენებ.“.

ჩანაწერები ხათუნას დღიურიდან

15 სექტემბერი

„დღეს პირველი დღე იყო ბაღში, ბევრი ახალი ბავშვი მოვიდა, ძველი ბავშვებიც, რა თქმა უნდა. მე ვლელავდი, მშობლებიც იყვნენ ბავშვებთან ერთად და ამაზეც ვნერვიულობდი, როგორ მოვახერხებდი ამდენი ადამიანის მართვას. მე და ხათუნამ ყველაფერი წინასწარ დავგეგმეთ. ეს დამეხმარა, ვიცოდი, რის მერე რა უნდა გვექნა. ვფიქრობ, რომ დღემ კარგად ჩაიარა. ხათუნაც ასე ფიქრობს, კარგად ვითანამშრომლეთ.“

აბოს ჩანაწერები

3 ოქტომბერი

დღეს მქონდა პირველი ინდივიდუალური შეხვედრა ნინუცას მშობლებთან. ძალიან ყურადღებიანი მშობლები არიან და მუდმივად ჩართულები, სულ შეკითხვებს სვამენ ბავშვთან დაკავშირებით და დღესაც ძალიან აქტიურები იყვნენ. შეხვედრა ნინუცას ძლიერ მხარეებზე საუბრით დავიწყე, ვუთხარი, რომ კარგად აქვს განვითარებული მეტყველებისა და ნატიფი მოტორული უნარები. დედამ სურვილი გამოთქვა, რომ მე და აბომ მეტად მივაქციოთ ყურადღება ბავშვის მსხვილ მოტორიკას და საშუალება მიცვეთ, მეტი იმოძრაოს. დედას ავუხსენი, რომ ამ მიმართულებით ვმუშაობთ. უზომი ყოფნის დროს ნინუცას ყოველთვის ვთავაზობთ მოძრავ თამაშებში ჩართვას. მომეჩვენა, რომ დედისთვის ეს საკმარისი არ არის. მე დამრჩა უკმაყოფილების განცდა, თითქოს დამაჯერებელი არ აღმოვჩნდი... მშობლებთან ინდივიდუალური შეხვედრებისთვის უფრო კარგად უნდა მოვემზადო...“

ხათუნას დღიური

17 ოქტომბერი

„მე და ხათუნამ დღეს შევამჩნიეთ, რომ ბავშვებს ძალიან მოსწონთ ბაღის ეზოში კუეებზე დაკვირვება და მათთან თამაში, სულ კუეებზე ლაპარაკობენ. დილას ნინუცამ და ანიკომ ლამის იჩხუბეს იმაზე, თუ რას ჭამენ კუეები, ბალახს, პურს თუ ჭიანჭველებს. სადილის მერე ეზოში რომ გავვდივით, მომესმა, ალექსანდრე ეუბნებოდა იოანას, რომ მის სათამაშო კუს სულ სხვანაირი ფეხები აქვს და წყალშიც დაცურავს. მე თვითონ კუეებზე არასდროს მიფიქრია, ბავშვებს კიდევ როგორ აინტერესებთ. ხათუნამ ისიც თქვა, პროექტის თემა ხომ არ იყოსო...“

აბოს დღიურიდან

მშობლებთან თანამშრომლობა

ადმზრდლები ექსპურსიაზე წამოსვლას მშობლებსაც სთხოვენ. შემდეგ კვირას კი, ერთ-ერთი ბავშვის მამა ბავშვებს სულ პაწაწინა წყლის კუებს მოუყვანს დასაკვირვებლად.

4-5 წლიანთა ჯგუფი

დღისა და კვირის დაგეგმვა

ანას და ლელას ჯგუფი ერთი კვირის განმავლობაში მუშაობდა თემაზე „ჯანსაღი კვება“. ამ კვირაში აღმზრდელებმა გადაწყვიტეს, უბრალოდ, სხვადასხვა რესურსი შეეტანათ ცენტრებში გამოწვევების სახით და ბავშვების ინტერესებს დაკვირვებოდნენ. ამავე დროს, კურიკულუმის მიზნების მისაღწევად შემდეგი თამაშები და გამოწვევები დაეგეგმათ:

- ✦ ხელოვნებიდან: შტამპებით ბეჭდვა და ოფისობანას თამაში; ცათამბჯენების აშენება, მათზე სარეკლამო აბრების დამაგრება;
- ✦ წიგნიერებიდან: საბუქდ მანქანაზე ბეჭდვა და სარეკლამო აბრების დამზადება;

ანამ და ლელამ გადაწყვიტეს, ამ კვირაში ყურადღება გაამახვილონ კონფლიქტის მოგვარების გზებზე. ასევე, გააცნონ სივრცე, სადაც ბავშვები სხვადასხვა მოლაპარაკებას აწარმოებენ.

თარიღი: 8-15 ოქტომბერი		აქტივობა მთელ ჯგუფთან: მოლაპარაკების სივრცის და ჯოხის გაცნობა. მოლაპარაკების სცენარების გათამაშება კუს ზღაპრის გახსენება თამაში- ჩავძვრეთ კუს ბაკანში.	
დილის შეხვედრა/ სადამოს შეხვედრა მისაღმების სიმღერა, კუს ზღაპრის გახსენება თამაში: ჩავძვრეთ კუს ბაკანში.	კუბურები ცათამბჯენების აშენება, მათზე სარეკლამო აბრების დამზადება და დამაგრება	ხელოვნება ასობების შტამპების და- მზადება და შტამპებით ბეჭდვა ბავშვები ამზადებენ კოლაჟებს შტამპების გამოყენებით საკუთარი სახელების ტრაფარეტების დამზა- დება და გაფორმება	დრამატული ოფისის მოწყობა, თამაში ოფისობანა. ტელეფონის აპარატის შეტანა. საბუქდ მანქანაზე სა- კუთარი სახელების დაბეჭდვა.
წიგნიერება	მეცნიერება	სამაგიდო	სანსორული
ეზო კვლითა და ბურთით თამაში	რუტინები/ ტრანზიციები დალაგების სიმღერა ეზოში გასვლის სიმღერა	სტრატეგიები:	რესურსები; საბუქდი მანქანა, კუბუ- რები, ფურცლები, შტა- მპები, ფერადი ფურ- ცლები, საღებავი:
რეფლექსია: (ამ გრაფას ანა შეავსებს კვირის განმავლობაში)			

ფიზიკური გარემოს მოწყობა

დრამატული თამაშების სივრცე: ანა დრამატულ ცენტრს გადააწყობს, პატარა მაგიდაზე დგამს ძველებურ საბეჭდ მანქანას, თაროზე ძველი ტელეფონის აპარატს, გვერდით მაგიდაზე სათამაშო „ნოუთბუკს“, მოიმარაგებს სხვადასხვანაირ საწერ ფურცლებს, კალმებსა და ფანქრებს, სტეპლერს, სახვრეტელასა და სხვა საკანცელარიო ნივთებს.

ხელოვნების ცენტრი: შტამპების შეტანა და ბავშვების წახალისება, რათა ანაბეჭდების კოლაჟები დაამზადონ.

ჯგუფის ერთობის მიზნების მისაღწევად ანამ და ლელამ მოლაპარაკების სივრცე მოაწყეს პატარა მაგიდით და კედელზე განთავსებული წესებით, რომლებიც კონფლიქტზე საუბრისას უნდა გამოიყენონ. ეს წესები ბავშვებმა და ანამ წინა კვირას, დილის წრეზე მსჯელობისას შეიმუშავეს, ესენია: (ა) ყურადღებით და მოთმინებით ვუსმენთ სხვას და ველოდებით ჩვენს ჯერს; (ბ) პატივისცემით ვეპყრობით ერთმანეთის აზრს (ვიცი, რომ სხვა შეიძლება განსხვავებულად ფიქრობდეს და ეს ნორმალურია); (გ) ჩვენს აზრს ვუბნებით გარკვევით და დაბალ ხმაზე; (დ) მონდომებით ვფიქრობთ, როგორ შეგვიძლია პრობლემის გადაჭრა. (ე) ვდგებით, როცა მოვრიგდებით. ასევე, განათავსეს თვითდამშვიდების პოსტერი (თვითდამშვიდების სტრატეგიებით) და ის ნივთები, რომლებსაც ბავშვები თვითდამშვიდებისას გამოიყენებენ, ესენია: მაგალითად, მუჭის ზომის რბილი ბურთი, რბილი ჩასახუტებელი სათამაშო, გასაფერადებელი ფურცელი (მანდალა) ფანქრები, მუსიკის მოსასმენი მოწყობილობა ყურსასმენებით და ა.შ. ამ თვითდამშვიდების სტრატეგიებს ბავშვები მაშინაც იყენებდნენ, როდესაც ანამ მათ ბრაზის მართვა ასწავლა.

პრაქტიკა

ანამ დილის წრეზე ბავშვებს მოლაპარაკების ჯოხი აჩვენა და აუხსნა, როგორ შეუძლიათ ამის გამოყენება მოლაპარაკების მაგიდასთან. ეს ჯოხი დაეხმარება ბავშვებს გააკონტროლონ, ვინ ასრულებს საუბარს და ვინ იწყებს. ვისაც ხელში უჭირავს, ის საუბრობს. როდესაც ამთავრებს საუბარს, გადასცემს ჯოხს სხვას. ამის მოდელირებისთვის ანამ ასეთი თამაში შესთავაზა ბავშვებს. ანა: „ვისაუბროთ, რა გვიყვარს ყველაზე ძალიან, საუბრობს ის, ვისაც ჯოხი უჭირავს და როდესაც დაასრულებს, გადასცემს გვერდით მჯდომს. ანა: „მე ძალიან მიყვარს, როდესაც ინტერესით მისმენთ წიგნის კითხვის დროს“, ანამ ჯოხი გვერდით მჯდომ კოტეს გადასცა და ა.შ.

დილის შეხვედრის შემდეგ ბავშვებთან ერთად ასევე განვლილი თემა – „ჯანსაღი საკვები პროდუქტი“ შეაჯამა. შემდეგ ბავშვებს კონფლიქტის მოგვარების კუთხე გააცნო, გაახსენა მოფიქრებული წესები. როლური თამაშიც გაითამაშა. წარმოიდგინეთ, რომ მე და ელენე ვერ მოვრიგდით დრამატულ ცენტრში თამაშის დროს. „ელენე, ვითომ შენ გინდოდა, რომ გიგის მოეტანა პროდუქტები, მე კიდევ მინდოდა, რომ კერძის მომზადებაში მომხმარებოდა. მოდი, ვნახოთ, რა უნდა გავაკეთოთ და როგორ გამოვიყენოთ მოლაპარაკების კუთხე იმისათვის, რომ მოვრიგდეთ და ყველასთვის მისაღები გადაწყვეტილება მივიღოთ“. თანაშემწე აკვირდება

ბავშვების ჩართულობას და ინიშნავს დაკვირვებას, რომ შემდგომი კონფლიქტის სწავლებისთვის ინდივიდუალურად ან მცირე ჯგუფებში იმუშაონ. ელენე და ანა მასწავლებელი მაგიდასთან სხდებიან, ჯოხის მონაცვლეობით თავიანთ შეხედულებებსაც ცვლიან. მერე გიგისაც ეძახიან და მასაც ეკითებიან აზრს. ბავშვები სხვადასხვა გამოსავალზე ფიქრობენ. ბოლოს შეთანხმდნენ, რომ გიგი იმას გააკეთებდა, რაც სურს.

საუზმეზე ანამ შეამჩნია, რომ ბავშვები აკვირდებოდნენ და საუბრობდნენ შემდეგ თემაზე: ჩვეულებრივი წყალი და ბალახეული ჩაი ორივე გამჭვირვალეა, მაგრამ ერთი ცოტა ტკბილია, წყალი კი – არა. “ჩაი ცოტა ტკბილი იმიტომ არის, რომ შაქრიანია”, თქვა ნიკომ. შაქრიანი რომ იყოს,

შაქარიც გამოჩნდებოდა“, თქვა ანიკომ. შაქარმა გააფერადა წყალი, იმიტომ არის ჩაი სხვა ფერის – აღნიშნა ეთერმა. აღმზრდელი სვამს შეკითხვებს: „ესე იგი, თქვენ ასე ფიქრობთ, არა? როგორ უნდა გავიგოთ, რა ემართება წყალში შაქარს?“ ნიკომ წამოიძახა: „შეგვიძლია შევურიოთ და ვნახოთ, რა მოხდება, შეგვიძლია შაქარს წყალი დავასხათ“. ანამ კვლავ იკითხა: „როგორ ფიქრობთ, რა დაგვჭირდება ამისთვის?“ ეთოს პასუხები იყო: „შაქარი და წყალი.“ ანამ ბავშვების ვარაუდები ჩაიწერა და შესთავაზა: „ვცადოთ მეცნიერების ცენტრში და ვნახოთ, რა გამოვა“. „მე მარილიც მაინტერესებს“ – თქვა ნინიმ.

საუზმის შემდეგ, ანამ ცენტრებში დაგეგმილი თამაშების გარდა, ბავშვების ინტერესები გაითვალისწინა და მეცნიერების ცენტრში მარილი და შაქარი შეიტანა, ლელას მიერ სახელდახელოდ შექმნილი ცხრილის ფორმები დაახვედრა და ბავშვებს ექსპერიმენტში ჩართვისა და მონაცემების ჩანიშვნის საშუალება მისცა. (ამ ფაქტს ანა დაგეგმვის ფორმაში, რეფლექსიის გრაფაში მოგვიანებით ჩაწერს).

ბავშვებმა შემდეგი ჰიპოთეზები გამოთქვეს:

- ✦ შაქარი გაქრება და მარილიანი წყალი თეთრი იქნება;
- ✦ მარილიც და შაქარიც გაქრება და წყალი იქნება ჭიქის ფერი (იგულისხმა, რომ წყალი გამჭვირვალე დარჩება);

- ✦ შაქარს თუ ჩაყრი, წყალი გახდება ტკბილი და მარილს სადაც ჩაყრი, წყალი იქნება ცოტა თეთრი და მლაშე;
- ✦ შაქრიანი წყალი გახდება ყვითელი, მარილი უფრო მალე გაქრება;
- ✦ წყალი ორივეს გააქრობს, უფრო მალე მარილს, წყალი ფერს არ შეიცვლის.

ანა შეეცადა, დამატებითი რესურსის მოძიებაში ბავშვებიც ჩაერთო და იკითხა, როგორ მიეღოთ ერთნაირი წონის შაქარი და მარილი. მან წახალისა სასწორის გამოყენება. ბავშვებმა აწონეს მარილი და შაქარი, ერთნაირი რაოდენობის მისაღებად, მოიმარაგეს წყალი და საჭირო ჭურჭელი. ბავშვებმა ჩაატარეს ექსპერიმენტი, დააკვირდნენ შედეგებს, გამოთქვეს მოსაზრებები. მონაცემები ლელას მიერ წინასწარ მომზადებულ ფორმაში ფანქრის საშუალებით ჩაინიშნეს. კვლევაში ჩართული ბავშვები ანასთან ერთად მსჯელობენ ექსპერიმენტის მიმდინარეობაზე, მიღებულ შედეგებზე.

მეცნიერების ცენტრში ექსპერიმენტის მსვლელობისას ბავშვებთან ერთად ანა იყო, ხოლო დანარჩენ ცენტრებში, ბავშვებს თვალყურს ლელა ადევნებდა. კუბურების ცენტრში აკამ და გიგიმ წითელი კუბურები ვერ გაინაწილეს, ლელას არ გამორჩენია ეს ფაქტი და ბავშვებს ჰკითხა, როგორ შეიძლებოდა ამ უთანხმოების მოგვარება.

იქვე მყოფ ელენეს გაახსენდა კონფიქტების მოგვარების კუთხე და იქ გადასვლა შესთავაზა ორივეს. ლელამ ელენეს მადლობა გადაუხადა და ბავშვებს საშუალება მისცა, მოლაპარაკების ჯოხი გამოეყენებინათ. აკამ თავიდან უარი თქვა ჯოხის გამოყენებაზე, მაგრამ ლელას მხარდაჭერით და წახალისებით ჯოხი აიღო. საბოლოოდ, ბავშვები შეთანხმდნენ და კუბურების ცენტრს დაუბრუნდნენ.

დრამატულ ცენტრში ბავშვებმა იქ არსებული ტელეფონი თავიდანვე შეამჩნიეს, მაგრამ თამაშში არ გამოიყენებიათ. ლელამ შეამჩნია ეს, ცენტრში შევიდა და იქ მყოფ ბავშვებს უთხრა:

ტელეფონის ხმა მომესმა, როგორი ძველებური ტელეფონი გქონიათ, ვის ურეკავენ ნეტა? შეიძლება, მე ვუპასუხო? ლელამ ბავშვებს ამგვარად მიანიშნა, როგორ უნდა გამოეყენებინათ ტელეფონი. ხელოვნების ცენტრში თინიკომ, დათომ და ზაზამ ბეჭდვის ნაცვლად, შტამპები ერთმანეთს დააწებეს და ქანდაკებები გააკეთეს. ლელამ ბავშვებს შესთავაზა, დარჩენილი შტამპები საღებავით დაეფარათ და ფურცელზე ანაბეჭდები დაეტოვებინათ. თინიკომ წამოიძახა: „ნახე, ზუსტად ისეთი კვალი დატოვა, როგორიც არის“. შემდეგ სხვა შტამპი აიღო, იგივე მოქმედება გაიმეორა და სინარულით აღნიშნა: „ამანაც თავისნაირი კვალი დატოვა“. ზაზამ საფანქრედან ფანქარი ამოიღო, საღებავი წაუსვა და ფურცელზე დადო – „ამანაც კვალი დატოვა“ – თქვა მან და ლელას აჩვენა ნამუშევარი.

ცენტრებში თამაშის შემდეგ სადილამდე ანამ და ლელამ ასალაგებელი სიმღერა წამოიწყეს, რითიც ბავშვებს ნიშანი მისცეს, რომ ცენტრები უნდა მიელაგებინათ. სადილის შემდეგ ეზოში გავიდნენ, რა დროსაც აღმზრდელებმა ეზოში გასასვლელი სიმღერა გამოიყენეს.

ეზოში თამაშის დაწყებამდე ანა სთავაზობს მეცნიერების ცენტრში მომუშავე ბავშვებს მეგობრებისთვის კვლევის შედეგების გაზიარებას. ბაღის ეზოს მდელიოზე აღმზრდელი საშუალებას აძლევს ბავშვებს, რომ სხვებს გაუზიარონ მიღებული შედეგები.

ხდება ჰიპოთეზების სიასთან დაბრუნება და შეჯამება, რამდენად გამართლდა ბავშვების ვარაუდები.

ეზოს შემდეგ ჯგუფში დაბრუნებულ ბავშვებს ანა და ლელა საშუალებას აძლევენ, კვლავ ითამაშონ ცენტრებში. აღმზრდელები ცდილობენ, მათი ინტერესები დააფიქსირონ მომდევნო კვირის თემისთვის ან პროექტისთვის. ანამ გადაწყვიტა, კვირის განმავლობაში მეცნიერების ცენტრში სხვა ექსპერიმენტებიც დაეგეგმა წყალთან დაკავშირებით, რადგან რამდენიმე ბავშვმა ეზოში ყოფნის დროს დასვა შეკითხვა, ყველანაირი ფხვნილი იხსნება თუ არა წყალში. შესაძლოა, ბავშვების ინტერესები ამ მიმართულებითაც წავიდეს და მომდევნო კვირის პროექტის თემა წყალი იყოს.

დაკვირვება, შეფასება და კვლავ დაგეგმვა

ანას და ლელას ერთი კვირის დაკვირვების ჩანაწერები

(8/04- 15/04)

დაკვირვების ეფექტურად ორგანიზების მიზნით, ანამ და ლელამ საქმე გადაინაწილეს და მოილაპარაკეს, რომ მიმდინარე და შემდგომი კვირის განმავლობაში ბავშვების სოციალურ და თვითმოვლის უნარებს დააკვირდებოდნენ. მთელი კვირის მანძილზე ანა და ლელა ჩანაწერებს ბავშვის განვითარების სტანდარტის სწორედ ამ ორი სფეროს უნარების დადგენის მიზნით აკეთებდნენ. დაკვირვების შედეგების ანალიზი, ბავშვების განვითარების შემდგომ საფეხურზე გადასაყვანად, მათ შემდგომი ნაბიჯების დაგეგმვაში ეხმარება.

სოციალურ უნარებზე და დამოუკიდებლობაზე დაკვირვება.

რაკვირვების ჩანაწერები ქრუნზე
კონფროტქუსი სიყვარულში ხსნი სკუაის ქონისის.
ამაში რის წმინდური კონფროტქის მოვუხებში
შირის კონფროტქის მოვუხებში კუაბში.
ამბობს: „ეს ჩემი კარა ახ ახის, ყუაყუა აქ ახ
ყერა რაკვირ.“
ნაკვლ ყაბის: „ჩემი აქში მე აკიაცნ ყერა აკროაქ.“
საკვებში აკისი შაკირის აქში ჩამანქანი ჩაკროაქ
რა შაკის: „რორო, ნახ, ჩემი აკროაქ.“
მონაწირობს რაკვირებში

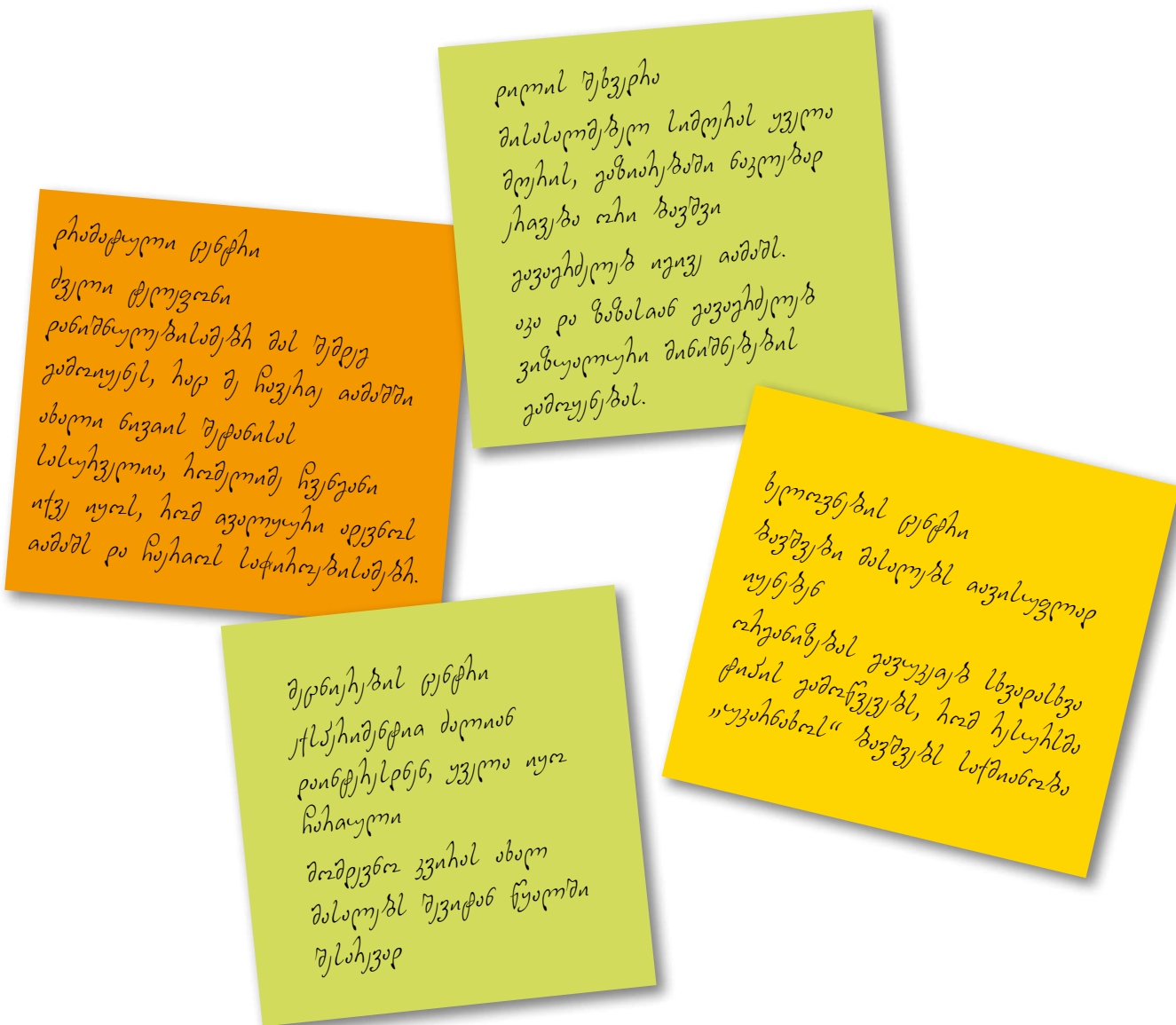
რაკვირების ჩანაწერები აკამზე
კიკიმ რა აკამ კიკი კონაწიროს კუბუკიბი,
შუჩამ შუძროს კონფროტქის კარაქის
მონაწირობის გზია.
ჩემი რანაქია ირავს ჩქსბს, ირავს ჩუგს.
აკროაქს აკის კარას.
ჩიჩქს ირავრაკროს სქმინობს
მონაწირობს რაკის რაკვირებში
საკროს შუძროს აკროს რაკის რა ნამრეკიბი
მონაწირობს

რაკვირების ჩანაწერები კიკიმზე
მონაწირობის კონი კამაკიკი რა ქრუნს ყაბის:
„ჩაკროს მე აკიაცნ მონაწირობ.“
აკისამ ამანისს კიკი კონაწიროს კუბუკიბი,
შუჩამ შუძროს კონფროტქის კარაქის მონაწირობის
გზია.
რანაქია ჩჩიჩქია ამანისს ჩქსბს რაკვირებში
რანაქია ჩჩიჩქია ამანისს ჩქსბს რაკვირებში.
ჩიჩქს შაკირის კამროს სუჩაკროს.
რამაკვირებროს კამაკროს მეჩქ აკისაკის
რა რანაქია შანის ნაკვირის რა მასროს აკის
აკროს რაკროს, ჩჩიჩქია ჩემი შქსბს.

დაკვირვების ჩანაწერების ანალიზის შედეგად ანამ და ლელამ დაასკვნეს, რომ გიგისტან და აკასთან მეტი მუშაობა სჭირდებათ პრობლემის გადაჭრის უნარის გასავითარებლად. ასევე, სჭირდებათ დამატებითი წახალისება წესების დასაცავად.

კვირის განმავლობაში წარმოებული დაკვირვების ჩანაწერებს ანა და ლელა ბავშვების პორტფოლიოში მოათავსებენ. ამავე ჩანაწერებს გაუზიარებენ მშობლებს ინდივიდუალური შეხვედრების დროს. ამით მშობლებისთვის თვალსაჩინო გახდება, თუ როგორ ხდება სხვადასხვა უნარის გამომჟღავნება თამაშის დროს და რა სტრატეგიებით არის შესაძლებელი ამ უნარის ხელშეწყობა.

გარდა კონკრეტული უნარებისა, ანა და ლელა, ასევე, აკვირდებიან ბავშვების თამაშს სხვადასხვა ცენტრში.

კვირის განმავლობაში ანამ და ლელამ დააფიქსირეს ბავშვების ინტერესი წყალთან დაკავშირებულ ექსპერიმენტებთან, ამიტომ, მომდევნო კვირაში ისინი დაგეგმავენ ისეთ საქმიანობებს ან გამოწვევებს, რომ ბავშვებს წყლისა და სხვადასხვა ნივთიერებების გამოკვლევის საშუალება ჰქონდეთ. მეცნიერების ცენტრში ისინი წყალთან ერთად შეიტანენ სხვადასხვა სახის საკვებ პროდუქტს: ზეთს, მარცვლეულს, სუნელებს და დააკვირდებიან, რა იხსნება წყალში და რა არა. ხელოვნების ცენტრშიც წყალთან დაკავშირებულ გამოწვევებს შექმნიან, წყლის საღებავებს მოიმარაგებენ, ან სულაც წყლით ხატვის საშუალებას მისცემენ.

ანა და ლელა მომდევნო კვირაშიც განაგრძობენ ბავშვებთან მოლაპარაკების ჯოხის გამოყენებას. ასევე შეეცდებიან, კონფლიქტების მოგვარების კუთხე უფრო ხშირად გამოიყენონ პრობლემების გადასაჭრელად.

რეფლექსური დღიურის ჩანაწერები

ანა და ლელა ინდივიდუალურ რეფლექსურ დღიურს აწარმოებენ, შემდეგ ჩანაწერებს ერთმანეთს უზიარებენ და ერთად მსჯელობენ საკუთარი პრაქტიკის მიღწევებზე და გამოწვევებზე.

8 აპრილი

„დღეს ძალიან კმაყოფილი ვარ, საუზმეზე წამოჭრილი ინტერესი დროულად დავაფიქსირე და კარგად მოვიფიქრე ბავშვებისთვის მეცნიერების ცენტრში ექსპერიმენტის შეთავაზება. ისე კარგად ჩაერთნენ, შეკითხვებს სვამდნენ, ვარაუდებს გამოთქვამდნენ. ლელა ძალიან დამეხმარა, ვიდრე ბავშვები საუზმობდნენ, სამზარეულოდან უცბად მოიტანა შაქარი და მარილი, ყველაფერი გაამზადა მეცნიერების ცენტრში. ერთადერთი რაც არ მომეწონა, მთელი ჩემი ყურადღება მეცნიერების ცენტრმა მიიპყრო და ვეღარ მოვახერხე სხვაგან ჩართვა. მართალია, ასეც გადავანაწილეთ საქმიანობები, მაგრამ ვხედავდი, რომ ლელასთვის ადვილი არ იყო, არადა მეც ვერ მივატოვე ბავშვები, მეგონა, რომ გამოვსულიყავი, ბოლომდე არ მიჰყვებოდნენ ექსპერიმენტის მსვლელობას, მონაცემების ჩანიშვნაც გაუჭირდებოდათ... მოკლედ, რამე უნდა მოვიფიქროთ ასეთი სიტუაციებისთვის, ან მე უფრო მეტად მობილიზებული უნდა ვიყო...“

ჩანაწერი ანას რეფლექსური დღიურიდან

„დღეს ცოტა დავიძაბე, ბევრი სიახლე იყო... კონფლიქტების მოგვარების კუთხე მოვაწყეთ, მოლაპარაკების ჯოხი ვაჩვენეთ ბავშვებს, მეცნიერების ცენტრში ახალი ექსპერიმენტი შევთავაზეთ, ანა მთლიანად იქით იყო ჩართული და მე ცოტა გამიჭირდა დანარჩენების თვალყურის დევნება ცენტრებში. რაც კარგად გამომივიდა, დრამატულ ცენტრში როცა შევატყვე, რომ ტელეფონს საერთოდ არ იყენებდნენ თამაშისთვის, შევედი და კარგად ჩავერთე. ამით ძალიან კმაყოფილი ვარ, თუმცა, ზოგადად, ცოტა რთული დღე იყო. ანას გავუზიარებ ხვალ.“

ჩანაწერი ანას რეფლექსური დღიურიდან

10 აპრილი

„ბავშვებს ძალიან მოეწონათ წყალზე ექსპერიმენტები, გუშინწინ მხოლოდ ანიკო, ნიკო და ეთუნა იყვნენ მეცნიერების ცენტრში და გუშინ და დღეს ყველამ გამოთქვა სურვილი, მგონი ახალი პროექტის თემა წყალი იქნება...“

ჩანაწერი ანას რეფლექსური დღიურიდან

„წყალზე ცდები ძალიან საინტერესო გამოდგა. ყველას უნდოდა, მოესინჯა. კმაყოფილი ვარ, რომ ამ მიმართულებით წავიდა პროცესი. წყალზე ექსპერიმენტები მეც მიყვარს და ისედაც ბევრი რამის მოფიქრება შეიძლება. ჯერ კი მხოლოდ ნივთიერებების შერევა აინტერესებთ, მაგრამ შეიძლება გავყინოთ, ავადუღოთ, ავაორთქლოთ და ა.შ.“

ჩანაწერი ლელას რეფლექსური დღიურიდან

15 აპრილი

„მშობლებთან დღევანდელი შეხვედრით კმაყოფილი ვარ, გიგის მშობლები ძალიან პოზიტიურები არიან. კარგია, რომ ჩემი შეთავაზებული სტრატეგიების გამოყენებას სახლშიც აპირებენ, ამით ძალიან დაგვეხმარებიან. მათთან შეხვედრით განსაკუთრებით კმაყოფილი ვარ...“

ჩანაწერი ანას რეფლექსური დღიურიდან

„მშობლებთან შეხვედრის წინ ყოველთვის ვლელავ ხოლმე, ამას ვერ გადავვიჩვიე, ანა ძალიან მეხმარება ამ შფოთვის მოხსნაში. მთლიანობაში, ყველა შეხვედრამ კარგად ჩაიარა, პორტფოლიოები გაუზიარეთ, რეკომენდაციები მივეცით...“

ჩანაწერი ლელას რეფლექსური დღიურიდან.

მშობლებთან თანამშრომლობა

კვირის განმავლობაში ანა და ლია მშობელთა დაფაზე ცვლილებებს შეიტანენ და მიმდინარე ექსპერიმენტების ამსახველ ფოტოებსა და ცხრილებს გამოაქვეყნებენ. ასევე, ტექსტის სახით აღწერას დაურთავენ, თუ რა ხდება ჯგუფში.

კვირის ბოლოს რამდენიმე ინდივიდუალურ შეხვედრას დაგეგმავენ ზოგიერთი ბავშვის მშობელთან. ასეთ შეხვედრებს გარკვეული სინშირით, სისტემატურად ატარებენ მშობლებისთვის ბავშვების მიღწევების გაზიარების მიზნით, ასევე, სამომავლო გეგმების ერთობლივად განსახილველად და რეკომენდაციების გასაცნობად. მაგალითად, გიგის მშობლებს შესთავაზეს მოლაპარაკების ჯოხის სახლში გამოყენება გიგის ერთი წლით უფროს ძმასთან ერთად. ნიკოს მშობლებს ურჩიეს, სხვადასხვა მასალის გამოყენებით, ნიკოსთვის სახლში ექსპერიმენტების ჩატარების საშუალება მიეცათ. ხოლო ელენე – მეტად ჩაერთოთ ოჯახის საქმიანობებში.

შერეული ასაკობრივი ჯგუფი

დღისა და კვირის დაგეგმვა

მიმდინარე წლის გაზაფხულზე შერეული ჯგუფის აღმზრდელებმა, მარიმ და თეომ გადაწყვიტეს სხვადასხვა პროფესიები გაეცნოთ ბავშვებისათვის, კონკრეტულად კი ბავშვების ერთ-ერთი საყვარელი პროფესია, მეხანძრე, აირჩიეს. თავდაპირველად გადაწყვიტეს „მეხანძრე“ როგორც თემა დაეგეგმათ. შესაბამისად, შეარჩიეს რამდენიმე თამაში ხელოვნების, წიგნიერებისა და მეცნიერების მიმართულებებიდან. თამაშების შერჩევისას მარიმ და თეომ გაითვალისწინეს მათი ჯგუფის სხვადასხვა ასაკის ბავშვის განსხვავებული შესაძლებლობები. შესაბამისად, დაგეგმეს მსგავსი, მაგრამ ზოგისთვის — მარტივი, ხოლო ზოგისთვის უფრო მეტად რთული აქტივობის შეთავაზება, მაგალითად:

- ✦ **ხელოვნება:** ყველა დახატავს მეხანძრეს. **უფროსები** გააკეთებენ სახანძრო მანქანას სხვადასხვა მეორადი მასალისაგან. **უმცროსები** დაამზადებენ სახანძრო ჩაფხუტებს პაპიემამუს ტექნოლოგიით.
- ✦ **მეცნიერების მიმართულებებიდან:** **უმცროსებისთვის:** ნახშირის დაფშვნა და დაკვირვება. **უფროსებისათვის:** დაკვირვება კრისტალებზე ლუპის საშუალებით, ნაცრის და ნახშირის შედარება;
- ✦ **წიგნიერებისათვის:** გადაწყვიტეს მეხანძრეებზე არსებული წიგნების შეთავაზება. **უმცროსები** მოძებნიან მეხანძრეების ფოტოებს, ხოლო **უფროსები** შეეცდებიან იპოვონ სიტყვა „მეხანძრე“.

მარიმ და თეომ ასევე განსაზღვრეს სტრატეგიები კვლევა აღმოჩენის უნარების ხელშესაწყობად. ამ სტრატეგიებს ისინი კვირის მანძილზე გამოიყენებენ. ეს სტრატეგიები ასაკის მიხედვით განსხვავებული იქნება, მაგალითად უმცროსებს უფრო სხვადასხვა სახის სახანძრო აღჭურვილობას შეადარებინებენ, ხოლო უფროსებთან, მიზეზ-შედეგობრივი კავშირების გააზრებისთვის, ღია კითხვებს დასვამენ.

მარიმ და თეომ, ასევე, განსაზღვრეს თამაშები და სტრატეგიები ჯგუფის ერთობისათვის.

უფროსებისათვის: გადაწყვიტეს იმუშაონ დაგეგმვის უნარზე, უმცროსებთან კი — მოდელირების საშუალებით, იმპულსების მართვაზე.

თარიღი: ___ 7-11 თებერვალი ___ თემები: მებანძრე პროექტები :		ჯგუფური აქტივობა: ზღაპრის კითხვა „მხიარული მებანძრე.“ ექსკურსია სახანძროში.	
დილის/ საღამოს შახვაღრა მისაღმების სიმღერა, საუბარი ღღის გეგმაზე	კუბურები გამოწვევა: სახანძრო მანქანებისა და მებანძრე- ების პატარა ფიგურების შეტანა.	ხელოვნება „მებანძრის“ ხატვა. უფროსებისათვის: სახანძრო მანქანის გაკე- თება სხვადასხვა მეო- რადი მასალებისაგან. უმცროსებისთვის: პაპიე- მაშეს ტექნოლოგიით სახანძრო ჩაფხუტების დამზადება.	დრამატული. სახანძრო სადგურის მოწყობა, ჩაფხუტების, ხელნაკეთი ცეცხლმაქრე- ბის და რეზინის სარწყავი მილის შეტანა.
წიგნიერება წიგნები მებანძრეებზე. უმცროსებისთვის: იპოვე მებანძრის სურათი წიგნში. უფროსებისათვის: იპოვე სიტყვა მებანძრე.	მეცნიერება უმცროსებისთვის: ნახ- შირის დაფშვნა. უფრო- სებისათვის: დაკვირვება კრისტალებზე ლუპის საშუალებით. ნაცრის და ნახშირის შედარება.	სამაგიდო უფროსებისათვის: სახა- ნძრო სადგურის ფაზლის აწყობა. უმცროსებისთვის: ცეცხლის ხელნაკეთი 6 ნაწილიანი ფაზელი.	სენსორული უმცროსებისთვის: თამაში დამწვარი ხის ნაცარით.
რუტინები/ ტრანზიციები ეზოში გასვლის და ეზო- დან ამოსვლის წესები, ვეხმარებით უმცროსებს.	სტრატეგიები: კვლევა: უმცროსებთან კითხვები- შედარებაზე როგორ გავუფრთხილდე ბუნებას? ჯგუფის ერთობა: უმ- ცროსებთან: იმპულსების მართვა. უფროსებთან- კითხვები დაგეგმვაზე: რა უნდა გააკეთო? რა გინდა გამოიყენო? ცვლი გეგმას?	რესურსები; მებანძრეებისა და სახანძრო მანქანების ფიგურები. დამწვარი ხის ნახშირი და ნაცარი. ლუპები. მეორადი მასალა, მუყაო, წებო, სკოჩი, ბოთლების თავსახურები. სახანძროსა და ცეცხლის ფაზლები. წიგნები მებანძრეებზე.	ეზო ცეცხლის ანთება და ჩაქრობა წყლის საშუალებით.

ფიზიკური გარემოს მოწყობა

დრამატული თამაშების სივრცე: თეომ და მარიმ გადაწყვიტეს, დრამატული თამაშების სივრცე შეეცვალათ და იქ სახანძრო სადგური მოაწყვეს. ამისათვის შეღებეს ყუთები და სახანძრო მანქანებად გამოიყენებენ. ასევე, კვირის განმავლობაში შეიტანენ ბავშვებთან ერთად დამზადებულ ჩაფხუტებს, პლასტმასის ბოთლებისაგან ხელნაკეთ ცეცხლმაქრებს და რეზინის სარწყავ მილს.

ხელოვნების სივრცე: აღმზრდელებმა წინასწარ მოიმარაგეს სხვადასხვა მეორადი მასალები, რომლითაც წაახალისებენ ბავშვებს, დაამზადონ სახანძრო მანქანები. ასევე, გამოყენებული ჟურნალ-გაზეთების ფურცლები და სახამებელი, პაპიემამეს ტექნოლოგიით სახანძრო ჩაფხუტების დასამზადებლად.

კუბურების სივრცე: თეომ და მარიმ კუბურებსა და სხვადასხვა ფიგურებს დაუმატეს სახანძრო მანქანები და მეხანძრეების პატარა ფიგურები.

წიგნიერების სივრცე — მოიძიეს და შეიტანეს ფერადი ილუსტრირებული წიგნები მეხანძრეებზე.

მეცნიერების სივრცე — ცდებისა და დაკვირვებისთვის აღმზრდელებმა გადაწყვიტეს ნახშირისა და ლუპის შეტანა, რომ ბავშვებმა შეძლონ ნახშირის დაფშვნა, მის კრისტალებზე და თვისებებზე დააკვირვება ლუპისა და მანიპულირების, წყალში გახსნის, ფურცელზე გასმის საშუალებით.

სამაგიდო თამაშების სივრცე — აქ აღმზრდელებმა გამოიყენეს სახანძრო სადგურის ფაზლი უფროსებისათვის, ხოლო უმცროსებისათვის – ხელნაკეთი 6 ნაწილიანი ფაზლი „ცეცხლი და მეხანძრე“.

სენსორული — მარიმ და თეომ კონტეინერი დამწვარი ხის ნაცრით გაავსეს.

პრაქტიკა

თეომ და მარიმ დილის შეხვედრა მისასალმებელი სიმღერით დაიწყეს. ბავშვებს საშუალება მისცეს, ერთმანეთისთვის გაეზიარებინათ შაბათ-კვირის ამბები, შემდეგ კი საუზმის ნიშანი მისცეს. საუზმისთვის მაგიდის გამლაში უფროსი ბავშვები უმცროსებს ეხმარებიან, თეომ და მარიმ ისე გადანაწილდნენ მაგიდებთან, რომ საჭიროებისამებრ დაეხმარონ იმ ბავშვებს, რომლებსაც დამოუკიდებლად საკვების მიღება ჯერ კიდევ არ შეუძლიათ. საუზმის შემდეგ, მარიმ ხალიჩაზე მატარებლობანას თამაში წამოიწყო. თამაშში უფროსებიც ჩაერთნენ და უმცროსებიც, ეს დრო საშუალებას აძლევს მას და თეოს, რომ საუზმის შემდეგ ოთახი მოაწესრიგონ და ცენტრებში მასალები მოამზადონ.

თეოს და მარის როლები გადანაწილებული აქვთ. თეო უმცროსებს მიაქცევს ყურადღებას, შეეცდება, რომ ჩართოს ადაპტირებულ აქტივობებში. მარი უფროსებს ადევნებს თვალყურს, რომ პროცესი და აქტივობები მათთვის ზედმეტად მარტივი და მოსაწყენი არ იყოს.

ხელოვნების ცენტრში უფროსი ბავშვები – გიო, ირაკლი, ნანა – მეორადი მასალის საშუალებით სახანძრო მანქანის გაკეთებას ცდილობენ, უმცროსები კი – ანი და კოკი – იქვე, სახამებელით სავსე ჯამში ხელეხს აჭყაპუნებენ. თეო მათ სახამებელში ქაღალდის ჩაყრას და შემდეგ ბუმბუტზე დაწებებას სთავაზობს. ანი და კოკი სიამოვნებით ერთვებიან პროცესში. უფროსი ბავშვებიც ინტერესდებიან და ნანა, რომელმაც იცის პაპიემამუს ტექნოლოგია, უმცროსებს სიტყვიერ მითითებებს აძლევს. ხოლო მას შემდეგ, რაც მუყაოსგან სახანძრო მანქანის დამზადებას დაასრულებს, თავადაც ჩაერთვება. თეო ხედავს, რომ ნანა კარგად ეხმარება უმცროსებს, მათთან ერთად მუშაობს, ამიტომ, ცოტა ხნით ამ ცენტრიდან გამოდის და მეცნიერების ცენტრში გადაინაცვლებს, სადაც უმცროსებს – გივიკოს და აჩის ნახშირი დაუფუძვნიათ და ახლა უფროსებივით ლუპით აკვირდებიან ნაფუძვნებს.

მარი წიგნიერების ცენტრში შესულ ბავშვებს ეხმარებოდა სიტყვის – მეხანძრე – პოვნაში. სამაგიდო თამაშების ცენტრში უფროსი ბავშვები მაგიდასთან აწყობენ ფაზლს, ხოლო უმცროსებს იატაკზე გაუშლიათ და ისე მუშაობენ. ცენტრების დრო რომ სრულდება, მარი და თეო საგანგებო ხმოვან ნიშანს აძლევენ ბავშვებს და ისინი ნელ-ნელა იწყებენ ცენტრების ალაგებას. უფროსი ბავშვები უმცროსებს ეხმარებიან, შემდეგ შემოსასვლელში გადაინაცვლებენ, გამოიცვლიან და ეზოში გადიან.

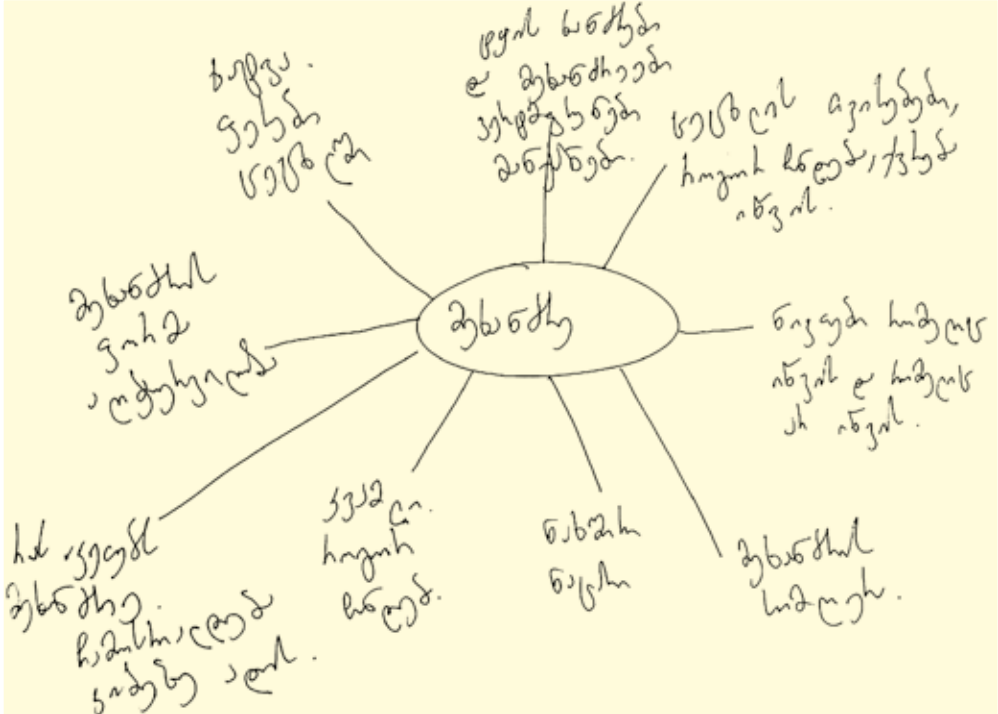
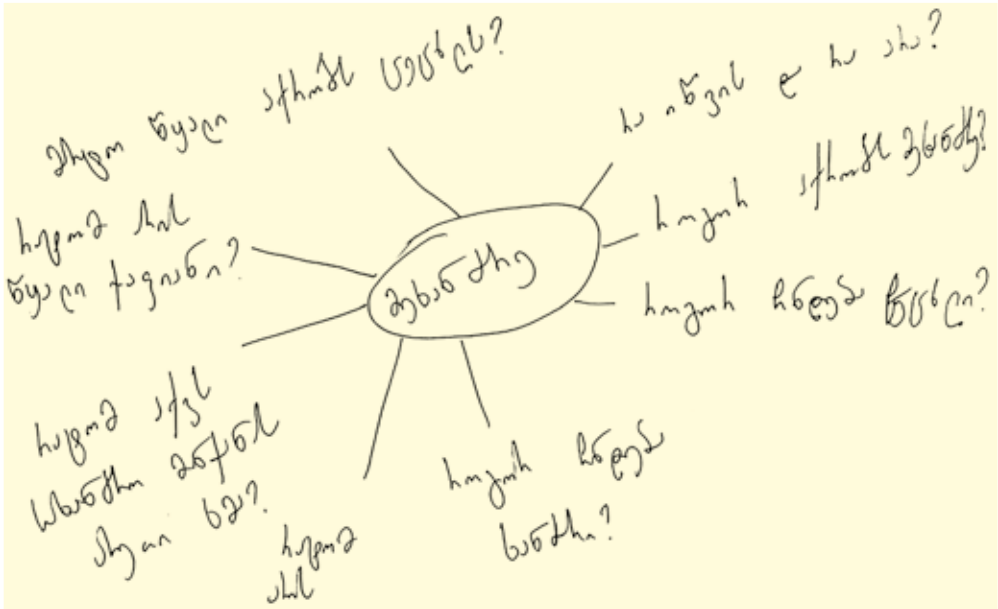
კვირის განმავლობაში აღმზრდელები იყენებენ თამაშებსა და სტრატეგიებს ჯგუფის ერთობისათვის. რადგან უფროსებისათვის არჩეული აქვთ დაგეგმვის უნარზე მუშაობა, ყველა თამაშისა თუ რუტინული აქტივობის დროს დასვამენ კითხვებს: რა უნდა გააკეთო? რა დაგჭირდება ამისთვის? იმ შემთხვევაში, თუ ბავშვები გეგმას შეცვლიან, აღმზრდელი მათ კითხავს: „გადაწყვიტე, გეგმა შეცვალო?“

უმცროსებთან კი კვირის განმავლობაში – მოდელირების საშუალებით – იმპულსების მართვაზე მუშაობენ, მაგალითად ხშირად გააქტერებენ: „როგორ მინდა, ახლა მივდიოდეთ სახანძროში, მაგრამ ხვალამდე მოვითმენ.“

დღისა და კვირის დაგეგმვა

მას შემდეგ, რაც თემა „მეხანძრეზე“ მუშაობისას აღმზრდელებმა დაინახეს ბავშვების ცოცხალი ინტერესი ცეცხლის მიმართ, გადაწყვიტეს, ეს თემა მომდევნო კვირის პროექტად დაეგეგმად. ბავშვები წინა კვირის განმავლობაში სხვადასხვა კითხვებს სვამდნენ ცეცხლზე: რკინა და ქვა იწვის თუ არა? წყალი უფრო აქრობს ცეცხლს თუ ზეთი? და ა.შ.

ადმზრდელეებმა გააკეთეს წინასწარი დაგეგმვის ფორმა, სადაც ჩამოწერეს ბავშვების არსებული და შესაძლო კითხვები, ასევე ფორმა, სადაც ჩამოწერეს ცეცხლთან დაკავშირებული თემები, რომელზეც შეიძლება დაიგეგმოს აქტივობები და თამაშები.

ამ რუკების მიხედვით თეომ და მარიმ დაგეგმეს თემატური მიმართულებებიდან კვლევითი ტიპის ცდები და თამაშები, რომლებიც საშუალებას მისცემდა ბავშვებს, პასუხი გაეცათ თავიანთ კითხვებზე, მაგალითად, რა იწვის და რა არა, მოიფიქრეს ცდა, ეზოში დანთებულ პატარა ცეცხლზე მოესინჯათ სხვადასხვა ნივთების დაწვა, უსაფრთხოების ნორმების დაცვით.

თარიღი: ___ 14-18 თებერვალი ___ თემები: მეხანძრე პროექტები : ცეცხლი		ჯგუფური აქტივობა: რა ვიცით, რა გვინტერესებს, როგორ ვფიქრობთ ცხრილის გაკეთება	
დილის/ საღამოს შეხვედრა დილის შეხვედრის სიმღერა, პროექტზე მუშაობის დღის გეგმის განხილვა, პროექტზე მუშაობის შეჯამება	კუბურები	ხელოვნება პატარები და დიდები: ცდა – ხატვა ნახშირით ხატვა მეხსიერებით – „ცეცხლი“ უფროსები: ხელნაკეთი სანთლების დამზადება	დრამატული. ბავშვები აგრძელებენ თამაშს „სახანძრო სადგურში“
წიგნიარება საბავშვო ენციკლოპედია	მეცნიერება ცდა: როგორ ქრება ცეცხლ. დაკვირვება და ჩანახატების გაკეთება	სამაგიდო მოზაიკით 112 აწყობა ტრაფარეტის მიხედვით	მუსიკალური ინსტრუმენტები მეხანძრეების სიმღერის მოგონება
რუტინები/ ტრანზიციები უფროსებისთვის: უზომი გასვლისა და შემოსვლის სტრატეგიები.	სტრატეგიები: კვლევა: ცდა ექსპერიმენტირება ჯგუფის ერთობა: დაგეგმვა	რასურსები; ხის პატარა ტოტები, ქსოვილი, ქვა, ნიჟარა, ფოთლები, წყალი, ქვიშა, სანთლები, ასანთი, მოზაიკა. ენციკლოპედია	ეზო ექსპერიმენტი ცეცხლის ჩაქრობზე

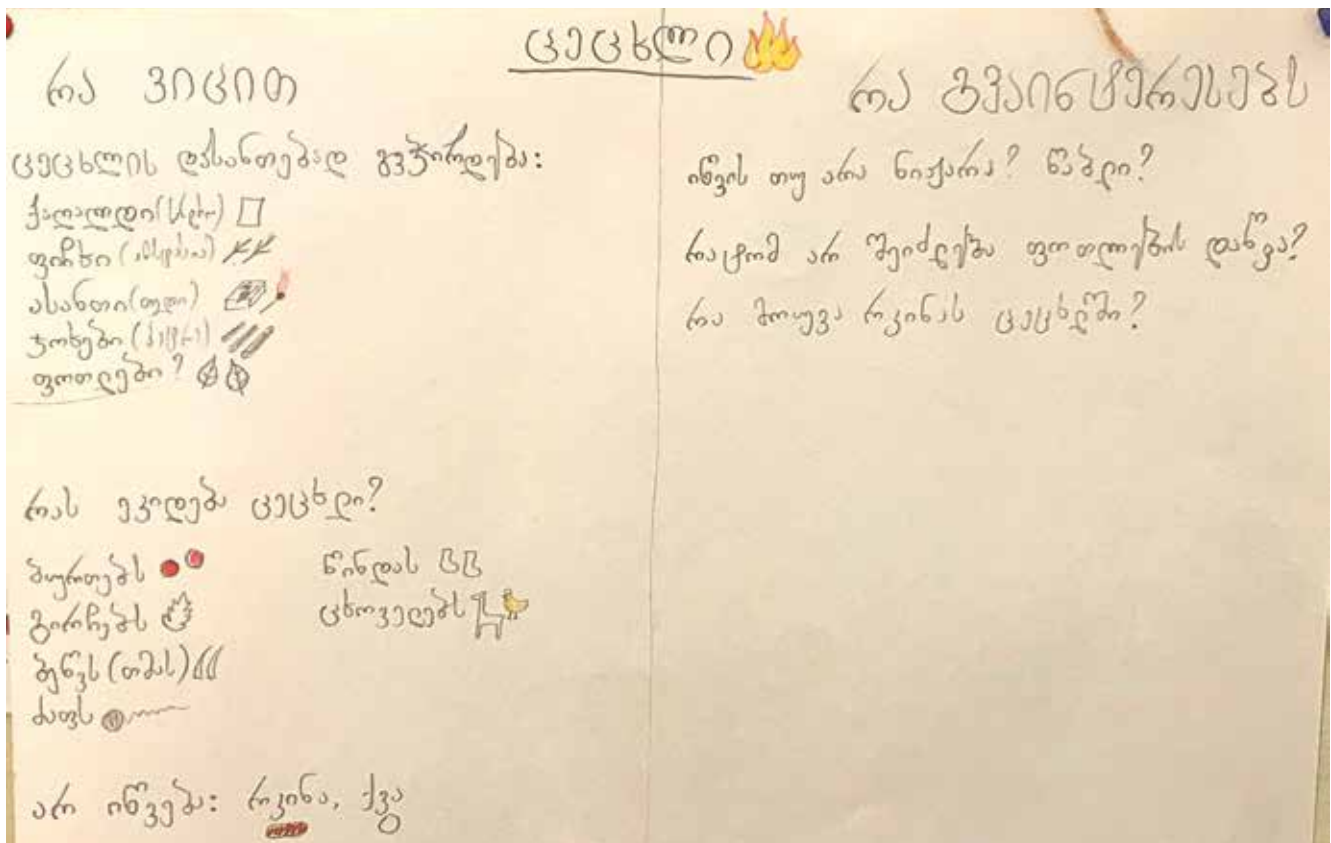
ფიზიკური გარემოს მოწყობა

ამჯერად აღმზრდელებმა მეცნიერებისა და ხელოვნების ცენტრში ის საჭირო ნივთები შეიტანეს, რაც ბავშვებს დაგეგმილი აქტივობების განხორციელებაში დაეხმარება:

- ✦ წიგნიარების ცენტრში – ილუსტრირებული ენციკლოპედია ბავშვებისათვის, სადაც ახსნილია ცეცხლის თვისებების შესახებ.
- ✦ ხელოვნების ცენტრში – გუაშის საღებავები და ფორმატები, ნახშირი და თაბახის ფურცლები, ცვილი და თასები.
- ✦ მეცნიერების ცენტრში – სანთლები და ქილა.
- ✦ დრამატული თამაშების ცენტრში – ბავშვები ისევ თამაშობენ მეხანძრეობანას წინა კვირას დამზადებული რეკვიზიტებით.

პრაქტიკა

დილის შეხვედრაზე აღმზრდელები ბავშვებს ჩვეული სიმღერით შეხვდნენ, და დღის გემებზე მოკლედ ისაუბრეს. საუზმის შემდეგ ისევ შეიკრიბნენ მხოლოდ ისინი, ვისაც სურვილი ჰქონდა მონაწილეობა მიეღო ცხრილის შედგენაში ცეცხლის შესახებ. თავდაპირველად, აღმზრდელებმა ბავშვებს საშუალება მისცეს, ეთქვათ, რა იცოდნენ ცეცხლის შესახებ. გიგიმ და ნიკომ თქვეს, რომ ცეცხლის დასანთებად „რაღაც“ არის საჭირო – ჯოხები, ფოთლები, ქაღალდი და აუცილებლად ასანთი. გიომ და ნანამ თქვეს, რომ ზოგიერთ საგანს ცეცხლი ეკიდება, მაგალითად ბურთებს, რეზინის ცხოველებს, წინდას და ა.შ. ნანამ გაიხსენა, როცა სოფელში შეშის ღუმელის გამო მის ბიძაშვილს წინდა დაეწვა. ბავშვებმა აღნიშნეს, რომ რკინა და ქვა ცეცხლში არ იწვის. დასვეს კითხვებიც, მაგალითად, ირაკლის აინტერესებს იწვის თუ არა ცეცხლში ზღვაში ნაპოვნი ნიჟარა, იწვის თუ არა წაბლი. ნანამ თქვა, რომ მისი ბაბუა ეზოში მოგროვებულ ფოთლებს ნაგვის ურნაში ყრის და ამბობს, რომ დაწვა არ შეიძლებაო. თეო და ეხმარა ნანას შეკითხვის ჩამოყალიბებაში: „ნანა, მგონი გაინტერესებს, რატომ არ შეიძლება ფოთლების დაწვა, ხომ?“ ნანა დაეთანხმა. გიგის აინტერესებს რა ემართება ცეცხლში რკინას. აღმზრდელები იწერდნენ ბავშვების შეკითხვებს, ბავშვები კი პატარა მინიშნებებს ახატავდნენ, რომ უცებ მიმხვდარიყვნენ, რას ეხებოდა წარწერა ფორმატზე.

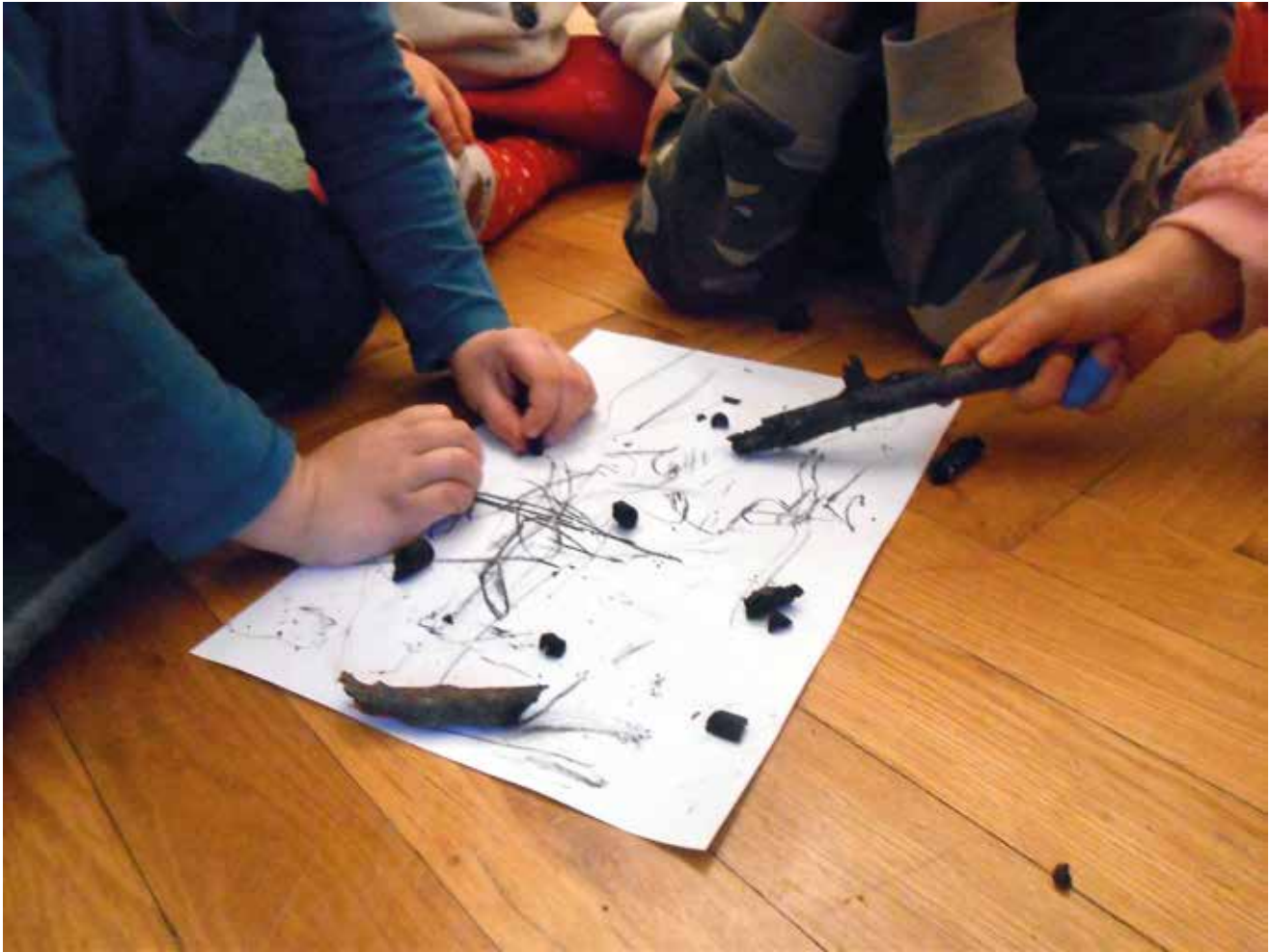
ამის შემდეგ ბავშვები ეზოში გადიან, რომ თავისი ვარაუდები გამოცადონ და შეამოწმონ, რა იწვის ცეცხლში და რა არა. ზოგიერთი მათგანი ცეცხლის ჩანახატებს აკეთებს.

ჯგუფში დაბრუნების შემდეგ ბავშვები ცენტრებში გადადიან და იქ დაგეგმილ და დაუგეგმავ თამაშებს თამაშობენ. მეცნიერებაში მოსინჯავენ, როგორ ქრება სანთელი, როცა ჟანგბადი მთავრდება.

წიგნიერებაში ბავშვები ენციკლოპედიას ათვალიერებენ, აღმზრდელი მათთან ზის და უკითხავს.

ხელოვნების ცენტრში ბავშვები უზომი დამწვარი ჯოხებით ხატავენ.

მომდევნო დღეებში ბავშვები უზომი ექსპერიმენტს ატარებენ ცეცხლის ჩაქრობაზე. ამოთხრილ ორმოში დაანთებენ ცეცხლს და ზედ ფიცარს დააფარებენ, ცეცხლი ჩაქრება. შემდეგ ცეცხლის წყლით და ქვიშით ჩაქრობასაც გამოცდიან.

ხელოვნებაში ბავშვები გუაშებით დახატავენ ცეცხლს და სანთელებს დაამზადებენ.

დაკვირვება, შეფასება და კვლავ დაგეგმვა

თეოს და მარის ერთი კვირის დაკვირვების ჩანაწერები.

(14.02 – 18.02)

მარი და თეო პროექტის განმავლობაში ბავშვებზე დაკვირვებასაც აწარმოებდნენ. ამისათვის მათ გაინაწილეს საქმე – თეო უმცროს ბავშვებზე აწარმოებდა დაკვირვებას, ხოლო მარი უფროსებზე.

დაკვირვების ჩანაწერი ნანაზე

შოთხედო შეხანძის ვაჟმა, ჯოსეფის ბიძაშვილი რაფისა, ვიღაცა რაფისა, მერხილი ყველა დასაწყისი და ბიძაშვილი კარისკენ მიმავალი.

ჯოსეფის ბიძაშვილი
სახელებზე რამდენიმე სწავლა
ხშირად ჯოსეფის ბიძაშვილი
გამოიყენებდა, შემდეგ ის ხშირად
მეფისად ყვავილეს რამდენიმე,
იხილავდა ვიღაცა და ყავისა,
სხვა ბიძაშვილი ვიღაცა.

ვიღაცა კვლავ: აუ ვიღაცა
დასწავლილი იღაცა ყველა და
დასწავლილი ანაბის ნაწილობა
აი, შემდეგ, იღაცა დასწავლილი იღაცა
ამოღობი და ბავშვებზე რაფი.

ნანა ვიღაცა ვიღაცა რაფი ვიღაცა
კვლავი, ვიღაცა ვიღაცა
ყავისა: სხვადასხვა ყველა
ვიღაცა, აი ის ვიღაცა იღაცა
ხშირად იღაცა, სხვა იღაცა
რაფი ვიღაცა ამოღობი ბავშვი
კვლავი და ვიღაცა.

ვიღაცა ვიღაცა ვიღაცა
ვიღაცა ვიღაცა- ვიღაცა, ან
ყველა იღაცა ყველა და
დასწავლილი იღაცა.

ვიღაცა ვიღაცა ყველა და
ვიღაცა ვიღაცა, ვიღაცა იღაცა.

დაკვირვების ჩანაწერები გიოზე

გორა რამბაჟა ლქიქა
მომბაივს

მომბაივს ლქიქა მქანძი.

ამბომბლ სვა ბავშვბან ჟაპ.

ამბომბმ მუყაოლ კოლოვი
აორე რ მბაოთი ფუქიქოთი
მომბაივს - სუაი სხანძი
მანბანა ყბრა გვავაოე ყაბხა
იხოკოლ.

ნიკლას რ ანლას ჟაპ
ამბომბლ, ვიკლ ყბლნლ ჰოვრჩ
ყბრა ხაქილ ბანძი.

დაკვირვების ჩანაწერები კოკიზე

ქიორთია ნაბოვლ რამბაჟბლ.

ბოთი რეოე სხანძოთია სვს
ვამბი რ რაქიქა ფუაქი.
ყსმბლ ნანს, ჰომბოორ ყბლნლ
ჰოვრჩ რანოლ ქოროქო. ნანს
ბოთლ მოძიოქბლ იქოქბლ.
რბეკო ქოროქოლ ყხლ ვამბი.

ნარჩიან ვამბი ვიქ რეაიხ
ქოლქმბლ სოამბოქბი რ
მომბო რაქიქა ბიბა.

ამბომბლ მბიქო

დაკვირვების ჩანაწერების ანალიზის საფუძველზე თეომ დამარიმ ბავშვების უნარები დაადგინეს და მათი საჭიროებები განსაზღვრეს.

ბავშვის სახელი	რა დავინახე	რა დავასკვნენ	რას ვაკეთებ მე
ნანა	პლასტმასის ბოთლის სახურავებზე დაამაგრა საწრუპი ჩხირები პლასტილინის გამოყენებით, შემდეგ ეს ჩხირები მუყაოს ყუთზე დაამაგრა, ირაკლისკენ გაიხედა და უთხრა, ნახე ბორბლები გაუკეთე.	ნანა აკვირდება საგნების თვისებებს და ამის საფუძველზე მოსინჯავს საგნების გამოყენების სხვადასხვა გზას.	შევთავაზებ სხვა სამუშაო მასალას და წავახალისებ, რომ სახანძროს შენობის მაკეტი დაამზადოს.
გიო	მოძებნა სიტყვა მეხანძრე.	შეუძლია ნიმუშის მიხედვით სიტყვის მოძებნა ტექსტში.	მოვამზადებ ბარათებს სიტყვებით „მეხანძრე“ და „სახანძრო“. წავახალისებ, რომ დაახარისხოს.
კოკი	ნაცრიან ჯამში ჯერ ჩაყარა პლასტმასის სათამაშოები და შემდეგ დაუწყო ძებნა.	სიამოვნებას რეზულობს თამაშით, მოსინჯავს ახალ მასალებს.	მივცემ საშუალებას, რომ ნაცარში წყალი ჩაასხას და ისე ითამაშოს.

თუ და მარი დაკვირვების ჩანაწერებს ყოველდღიურად აწარმოებენ, დღის ბოლოს ანალიზს უკეთებენ და მეორე დღისთვის, მათი საჭიროების შესაბამისად, ბავშვებს სპეციფიკურ გამოწვევებს სთავაზობენ. აღმზრდელები დაკვირვების ჩანაწერებს ბავშვების ნამუშევრებთან და ფოტოებთან ერთად პორტფოლიოში მოათავსებენ. ჩანაწერების ანალიზის საფუძველზე თითოეული ბავშვის მშობლებთან შესახვედრად მოემზადებიან.

რეფლექსური დღიურის ჩანაწერები

14 თებერვალი
 „ვფიქრობ, მე და მარიმ სწორი გადაწყვეტილება მივიღეთ, როცა მეხანძრის თემა შევარჩიეთ. კარგად მოვიფიქრეთ სხვადასხვა აქტივობები უფროსი და უმცროსი ბავშვებისთვის. მგონი, ასე უფრო გავვიადვილდა მუშაობა, მე ნამდვილად გამიადვილდა. კარგად მოვიფიქრეთ ისიც, რომ ბავშვები „გავინაწილეთ“. მე უმცროსებზე ვიყავი მიმაგრებული, მარი – უფროს ბავშვებზე. ძალიან კარგად ავაწყვეთ. ცოტა პაპიემამესი მეშინოდა, როგორ გამოვიდოდა. ჯერ იმას ვფიქრობდი, რამდენად მოუნდებოდათ ბავშვებს. მერე პირიქით, იმაზე ვშფოთავდი, ყველა თუ პაპიემამესკენ წამოვიდა, როგორ მოვაგვარებდი, მაგრამ მშვენივრად ჩაიარა... განსაკუთრებით ანიმ და კოკომ ისიამოვნეს...“

ჩანაწერი თეოს დღიურიდან

17 თებერვალი

„დღევანდელმა დღემაც კარგად ჩაიარა, მეხანძრობანას თამაშით ძალიან იხალისეს, მეც ვიხალისე. ისე, ხვალ თეოს უნდა ვუთხრა, ბავშვებს საბავშვო ბაღის დერეფანში დამაგრებული ცეცხლმაქრები ვაჩვენოთ, აქამდე როგორ არ გამახსენდა. სახანძროშიც შეგვიძლია დავრეკოთ და იქნებ მეხანძრეები დავპატიჟოთ.“

ჩანაწერი მარის დღიურიდან

18 თებერვალი

„ცეცხლმა ბავშვების დიდი ინტერესი გამოიწვია. უზომი ცეცხლი რომ დავანთეთ, გაფართოებული თვალეებით უყურებდნენ. დარწმუნებული ვიყავი, რომ ამ აქტივობით განსაკუთრებით დაინტერესებოდნენ. ისე, ცოტა ვდელავდი, უსაფრთხოების წესებს კი ვიცავდით მე და მარი, მაგრამ მაინც ვდელავდი ცეცხლთან. თუმცა ყველაფერმა კარგად ჩაიარა. კარგად გვქონდა ორგანიზებული და ალბათ ამიტომ.“

ჩანაწერი თეოს დღიურიდან

18 თებერვალი

„ცეცხლის დანთება განსაკუთრებული იყო, ისე დაინტერესდნენ, მგონი, პროექტის თემა ცეცხლი რომ იყოს, ყველა ჩაერთვება, უფროსი ბავშვებიც და უმცროსებიც. პატარები გასაკვირი ინტერესით აკვირდებოდნენ დაფშხნილ ნახშირს ლუპით.

დღეს თითქმის სულ უმცროსებთან ვიყავი. აქამდე, უმეტესად, თეო იყო მიმაგრებული პატარებთან, მე უფროსებთან უფრო კომფორტულად ვგრძნობდი თავს და მეგონა, რომ მათთან უფრო მიაღვილდება მუშაობა. დღეს აღმოვაჩინე, რომ უმცროსებთანაც მშვენივრად გამომდის.

ჩანაწერი მარის დღიურიდან

მშობლებთან თანამშრომლობა

პროექტის შესაჯამებლად ბავშვები ჯგუფში მშობლებს მოიწვევენ, დაათვალიერებენ ნამუშევრებს და მოუყვებიან რა და როგორ გაიგეს.

ტერმინთა განმარტება

ავტონომიური უფროსი – უფროსი, რომელიც დამოუკიდებლად იღებს გადაწყვეტილებებს.

ასარტულობა – უნარი, გამოსატო საკუთარი სურვილები, გრძნობები, საჭიროებები და დაიცვა საკუთარი უფლებები ისე, რომ ანგარიში გაუწიო სხვების გრძნობებს და არ დაარღვიო მათი უფლებები.

არავერბალური კომუნიკაცია – ურთიერთობა სიტყვების გარეშე, ჟესტებისა და მიმიკის საშუალებით.

ბუნებრივი მასალა – ნებისმიერი მასალა, რომლის შეგროვებაც ბუნებაში არის შესაძლებელი: კენჭები, ნიჟარები, ბუმბული, ფოთლები, მცენარეთა ფესვები, ხავსი, ცხოველების ბეწვი და ა.შ.

გამიჯნული პრაქტიკა – აღმზრდელის მიერ წინასწარ გააზრებული ქმედებები, დაგეგმილი სტრატეგიები, რომლებიც ემსახურება გარკვეული მიზნის მიღწევას.

გამოწვევა (პროვოკაცია) – აღმზრდელის მიერ გამოყენებული სტრატეგია, რაც რესურსების შეტანის გზით, მათი საგანგებო ორგანიზებითა და ვერბალური კომენტარებით ბავშვებისთვის ბიძგის მიცემას გულისხმობს, მათი იდეების, ფანტაზიის და ინიციატივის პროვოცირებისთვის.

დაგეგმილი და დაუგეგმავი გამოცდილებები – სხვადასხვა სახის დაგეგმილი და დაუგეგმავი საქმიანობები, რომლებშიც ბავშვი ერთვება და მონაწილეობს.

დროითი ბარემო – დროის ორგანიზება გარკვეული ლოგიკის მიხედვით.

ეპარჯანტული კურიკულუმი – ბავშვის ინტერესებზე დაფუძნებული, სპონტანური, დაუგეგმავი კურიკულუმი.

თემა – საგანმანათლებლო პროცესში შინაარსის ორგანიზების ფორმა.

თემატური მიმართულება – ბავშვის აღზრდისა და განათლების სტანდარტის მიმართულებები, რომლებიც აერთიანებს ცალკეულ დარგებთან დაკავშირებულ სტანდარტებს.

თვითრეფლექსია – საკუთარი გამოცდილების კრიტიკული გადამუშავების პროცესი, ასევე, საკუთარი ქცევისა და აზროვნების ანალიზი, გაცნობიერება, შეფასება, დაგეგმვა და კონტროლი.

თვითცნობიარება – ცნობიერი ცოდნა საკუთარი მახასიათებლების, შეგრძნებების, მოტივებისა და სურვილების შესახებ.

ინდივიდუალური გეგმა – სპეციალური საჭიროების მქონე ბავშვის სწავლისა და განვითარების ინდივიდუალური მიზნების და ამ მიზნების მიღწევის გზების გეგმა, რომელიც მულტი-დისციპლინური გუნდის მიერ შეთანხმებულად არის შედგენილი.

ინდივიდუალურიზაცია – ბავშვის კონკრეტული საჭიროებებისა და ინტერესების საფუძველზე, ინდივიდუალური თამაშებისა და სტრატეგიების გამოყენება. ასევე, მცირე და დიდ ჯგუფებში მუშაობისას – ბავშვისათვის საქმიანობების ადაპტირება: გართულების, გამარტივების ან მოდიფიცირების გზით.

ინოვაციურობა – შემოქმედებითი გადაწყვეტების უნარი.

კომნიტური განვითარება – შემეცებითი პროცესის განვითარება, რომელიც მოიცავს წარმოსახვას, აღქმას, აზროვნებასა და ამოცანის გადაჭრას.

კურიკულუმი – ყველა დაგეგმილი ან დაუგეგმავი გამოცდილება, საქმიანობა, რუტინა, მოვლენა და ყველა ტიპის ურთიერთობა, რომელიც ხორციელდება ბავშვის განვითარებისა და სწავლებისთვის განკუთვნილ გარემოში.

მთლიანობითი განვითარება – ყველა სფეროს თანაბრად განვითარება.

კარალეული თამაში – თამაშის განვითარების ეტაპი, რომლის დროსაც მოთამაშეები ერთმანეთთან არ ურთიერთობენ და ერთ თამაშში არ მონაწილეობენ. თუმცა ერთმანეთს, როგორც მოთამაშეებს, ხედავენ და ერთმანეთის თამაშს აკვირდებიან.

კორტფოლიო – კრებული, რომელიც მოიცავს ბავშვის ნამუშევრებს, დაკვირვების/შეფასების შედეგად მიღებულ მრავალფეროვან ინფორმაციას, ბავშვების სურათებს სხვადასხვა საქმიანობის შესრულებისას და სხვა.

პროსოციალური ძვევა – ნებისმიერი ქმედება, რომელიც მიმართულია ინდივიდის მიერ სხვათა დახმარებაზე. პროსოციალური ქცევის განხორციელების მთავარი მოტივი სხვა ადამიანის დახმარებაა. პროსოციალურ ქცევას წარმოადგენს ალტრუიზმიც, რომელიც, საკუთარი უსაფრთხოებისა და ინტერესების გაუთვალისწინებლად, მეორე ადამიანისთვის დახმარების გაწევას ნიშნავს.

რთული ძვევა – ქცევა, რომელიც არღვევს საზოგადოებაში, ან კონკრეტულ სიტუაციაში არსებულ წესებს; ხელის შემშლელია და პრობლემას უქმნის როგორც თავად ბავშვს, ასევე მის გარშემომყოფებს.

რუტინა – მოქმედებების ერთობლიობა, რომლებიც ხშირად და გარკვეული თანმიმდევრობით მეორდება.

სტრატეგიები – აღზრდელის გამიზნული ქმედებები, რომლებიც ბავშვების ეფექტურ სწავლასა და განვითარებას ემსახურება. მაგალითად, ბავშვებთან საუბარი მათი თამაშის და საქმიანობის შესახებ, უკუკავშირის მიცემა, კითხვების დასმა, ყურადღებით მოსმენა, არჩევანის შესაძლებლობის მიცემა.

საგანმანათლებლო რეისურსი – ყველა ის მასალა, რომელიც გამოიყენება აღრული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების დაწესებულებაში საგანმანათლებლო პროცესის განხორციელებისას (მაგ., ქარხნული წესით დამზადებული თუ ხელნაკეთი სათამაშოები,

ბუნებრივი, სამხატვრო და საკანცელარიო, ღია და მეორადი მასალა, ბეჭდური მასალა და ა.შ.) (სტანდარტი).

საგანმანათლებლო სივრცე – ადგილი, სადაც მიმდინარეობს საგანმანათლებლო პროცესი.

სასწავლო შესაძლებლობა/მომენტი – ნებისმიერი სიტუაცია, რომლის გამოყენებაც შეიძლება ბავშვის რომელიმე უნარის განვითარების ხელშეწყობისთვის.

სოციალური სცენარები – ამბები, ზღაპრები, რომლებშიც მოთხრობილია სხვადასხვანაირი სიტუაციების შესახებ, რომელთა მაგალითზეც გვინდა ბავშვს დავეხმაროთ თავისი ქმედების, სიტუაციის დანახვასა და გააზრებაში.

ტრანზიციცია/გადასვლა – პროცესი, რომელიც გულისხმობს ბავშვის გადასვლას სახლიდან ან ბავშვთა ადრეული ინტერვენციის (განვითარების) პროგრამიდან ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სივრცეში; ან გადასვლას ადრეული და სკოლამდელი აღზრდისა და განათლების სივრცეში არსებულ სხვადასხვა პროცესს შორის; ან ბავშვის გადასვლას ადრეული და სკოლამდელი აღზრდიდან და განათლებიდან – ზოგადი განათლების დაწყებითი საფეხურის პირველ კლასში.

ღია მასალა – საგანმანათლებლო რესურსის ტიპი, რომლის გამოყენება შესაძლებელია სხვადასხვანაირად. ღია მასალა შესაძლოა იყოს როგორც ბუნებრივი წარმოშობის (მაგ., კენჭები, ჯოხები, ფოთლები, ბუმბული და ა.შ.), ასევე ქარხნული (მაგ., მინისა და ხის ბურთულები, მუყაოს ყუთები, ქსოვილის ნაჭრები და ა.შ.). ბავშვების მიერ ღია მასალის გამოყენება ხელს უწყობს წარმოსახვის, შემოქმედებითობისა და კრიტიკული აზროვნების განვითარებას.

შეფასებითი კორტფოლიო – შემაჯამებელი დოკუმენტი, რომელსაც აღმზრდელი ბავშვის პორტფოლიოზე დაყრდნობით პერიოდულობად აწარმოებს. დოკუმენტი წარმოადგენს ბავშვის პროგრესის, აღმზრდელის მუშაობის შედეგებისა და მომავალი გეგმების მოკლე ანგარიშს.

ცენტრი – ჯგუფის ფიზიკურ გარემოში არსებული სივრცე, სადაც საგანგებო რესურსის გამოყენებით, ბავშვებს სპეციფიკურ აქტივობებში ჩართვის საშუალება აქვთ.

ჰოლისტური განვითარება – თვითაქტუალიზაციისა და სწავლის პროცესი, რომელიც მოიცავს ინდივიდის ფიზიკურ, სოციალურ, ემოციურ და სულიერ ზრდას კომპლექსურად. ბავშვის მრავალმხრივი/ჰოლისტური განვითარება გულისხმობს მათი ემოციური, ფიზიკური, ინტელექტუალური, შემოქმედებითი, სულიერი და ურთიერთობების საჭიროებების თანხვედრას. განვითარებისადმი ამგვარი მიდგომა ახალისებს მზრუნველს, დაინახოს ბავშვი, როგორც მთლიანი პიროვნება და არა ცალკეული განვითარების სფეროების ნაკრები.

გამოყენებული ლიტერატურა

- 1) მაკლაქლანი, კ., ფლიერი, მ., & ედვარდსი, ს. (2013). ადრეული ბავშვობის კურიკულუმი. კემბრიჯის საუნივერსიტეტო გამოცემა, მეორე გამოცემა.
- 2) აკადემიური, სოციალური და ემოციური სწავლების ერთობლიობა <https://casel.org/>
- 3) პირამიდის მოდელის ინოვაციების ეროვნული ცენტრი. <https://challengingbehavior.cbcs.usf.edu/>
- 4) ქაფლ, კ., & ბრედეკამპი, ს. (2008). განვითარების შესაბამისი პრაქტიკა. მცირეწლოვან ბავშვთა განათლების ეროვნული ასოციაცია, მესამე გამოცემა.
- 5) Dodge, D. T., Colker, L. J. & Heroman, C. (2007). The Creative Curriculum for Preschool. Teaching Strategies
- 6) Durlak, J. A., Domitrovich, C. E., Weissberg R. P., & Gullotta. T. P. (2015). Handbook of Social and Emotional Learning. Guilford Publications
- 7) Edwards, C., Gandini, L., & Praeger, G. F. (2011). The Hundred Languages of Children: The Reggio Emilia Experience in Transformation.
- 8) Gartrell, D. (2003). The Power of Guidance. Teaching Social-Emotional Skills in Early Childhood Classrooms, Delmar Learning
- 9) Helm, J. H., & Katz, L. G. (2016). Young Investigators: The Project Approach in the Early Years. Teachers College Press
- 10) Miller, K. (2001). Ages and Stages. Birth Through Eight Years,
- 11) School Readiness. A Conceptual Framework. (2012). United Nations Children's Fund, New York
- 12) Stacey, S., & Elizabeth Jones, E. (2018). Emergent Curriculum in Early Childhood Settings: From Theory to Practice. Redleaf Press; Second edition

